Agatha Christie

MISLINGAS NUTIKIMAS
[redacted]
STAILZE

Erkiulis Puaro

Agata Kristi žinoma visame pasaulyje kaip detektyvų karalienė. Visais laikais ir visose šalyse ji buvo ir tebėra labiausiai publikuojama rašytoja. Jos kūrinių, išverstų daugiau kaip į 100 kalbų, tiražus lenkia tik Biblijos ir Šekspyro leidimai. Anglų kalba A. Kristi knygų išleista daugiau kaip milijardas egzempliorių.

Agata Kristi

Mįslingas nutikimas Stailze

Skiriu mamai

UDK 820-3
CH 525

Agatha Christie

The Mysterious Affair at Styles

First published in Great Britain by
The Bodley Head Ltd 1920

Iš anglų kalbos vertė ***Jolanta Kriūnienė***

ISSN 1822-7376 ; 45
ISBN 978-609-95090-0-6

TURINYS

Pirmas skyrius
Važiuoju į Stailzą

Didžiulis visuomenės susidomėjimas vadinamąja "Stailzo byla" jau kiek atslūgęs. Vis dėlto ši istorija nuskambėjo taip plačiai, jog ir mano bičiulis Puaro, ir patys šeimos nariai paprašė manęs ją smulkiai aprašyti. Tikimės, jog tai pagaliau nutildys vis dar sklandančius skandalingus gandus.

Taigi trumpai išdėstysiu aplinkybes, kurioms susiklosčius tapau tų įvykių liudininku.

Buvau sužeistas fronte ir grįžau namo. Prasivartęs kelis mėnesius gerokai slegiančioje Konvalescento ligoninėje, gavau mėnesiuką atostogų. Kadangi neturėjau nei artimų giminaičių, nei draugų, sukau galvą, kur jas praleisti. Kaip tik tuo metu sutikau Džoną Kavendišą. Per kelerius metus buvome matęsi vos vieną kitą kartą. Tiesą sakant, aš jo praktiškai net nepažinojau. Džonas buvo vyresnis už mane penkiolika metų, nors tikrai neatrodė keturiasdešimt penkerių. Vaikystėje aš dažnai lankydavausi jo motinos dvare Stailze, Esekse.

Mudu pasišnekučiavom, prisiminėm senus laikus ir pagaliau Džonas pasiūlė man praleisti atostogas Stailze.

– Bus malonu vėl tave pas mus pamatyti – po tiek metų... – pridūrė jis.

– Kaip laikosi tavo motina? – paklausiau.

– O, puikiausiai! Turbūt žinai – ji vėl ištekėjo.

Bijau, jog nesugebėjau nuslėpti savo nuostabos. Misis Kavendiš, kuri ištekėjo už Džono tėvo, našlio

su dviem sūnumis, prisiminiau kaip gražią, vidutinio amžiaus moterį. Dabar jai jau tikrai ne mažiau kaip septyniasdešimt. Prisiminiau, jog ji buvo energinga, valdinga asmenybė, mėgstanti šelpti vargšus, rengti labdaros muges ir vaidinti "dosniąją ledi". Taip, išties kilni ir pakankamai turtinga moteris.

Vasarnamį Stailze misteris Kavendišas įsigijo jų pirmaisiais bendro gyvenimo metais. Jis buvo visiškai po žmonos padu, taigi mirdamas dvarą ir didžiąją dalį turto paliko jai, gerokai nuskriausdamas abu savo sūnus. Tačiau pamotė jiems visada buvo dosni. Kai tėvas vedė antrą kartą, jie buvo dar vaikai, tad laikė ją savo tikrąja motina.

Jaunėlis Lorensas buvo jautrios sielos vaikinas. Baigęs mediciną, jis netrukus metė gydytojo praktiką. Apsigyvenęs dvare, Lorensas ėmė skrebinti plunksna, nors jo eilėraščiai niekada neturėjo pasisekimo.

Džonas kurį laiką dirbo advokatu, bet pagaliau irgi grįžo į kaimą – šmurkštelėjo tėvui po sparnu. Prieš dvejus metus jis vedė ir parsivežė žmoną į Stailzą, nors man atrodo, jog labiau norėjo gauti iš motinos didesnę dalį ir įsigyti nuosavą namą. Tačiau misis Kavendiš pati mėgo kurti planus ir tikėjosi, kad kiti prie jų prisiderins. Taigi šįsyk pinigų kapšas liko jos rankose.

Pastebėjęs, jog žinia apie antrąją jo motinos santuoką mane nustebino, Džonas geraširdiškai šyptelėjo.

– Supuvęs chamas! – sugriežė jis dantimis. – Sakau tau, Hastingsai, gyvenimėlis mums gerokai apkarto. O Eva... Prisimeni Evą?

– Ne.

– A-a, tikriausiai ji dar tada pas mus negyveno. Eva – motušės įgaliotinė, dešinioji ranka, Barbė šimtadarbė! Tikras auksas, ta moterėlė! Nebe jauniklė ir ne gražuolė,

bet namuose nepakeičiama.

– Tu užsiminei apie...

– Ach, taip, tas tipas! Vieną gražią dieną jis tarsi iš dangaus nukrito – pareiškė esąs Evos antros eilės pusbrolis ar kažkas panašaus, nors ji, regis, nepernelyg apsidžiaugė šia giminyste. Iš karto matėsi, kad tas žmogysta, apžėlęs didžiule juoda barzda ir bet kokiu oru mūvįs nukleiptus odinius pusbačius, jai visiškai svetimas! Bet va motušėlei jis kaipmat krito į akį, tai ir priėmė jį savo sekretorium. Juk žinai, kaip ji laksto per šimtus labdaros bendruomenių?

Aš linktelėjau.

– O per karą tie šimtai, žinoma, virto tūkstančiais. Aišku kaip dieną, jog tas atėjūnas jai buvo labai naudingas. Vis dėlto, kai po trijų mėnesių ji staiga paskelbė apie savo sužadėtuves su Alfredu, ši žinia mus trenkė kaip perkūnas iš giedro dangaus! Juk tas tipas mažiausiai dvidešimt metų už ją jaunesnis! Ir kvailas suprastų – jam rūpi tik jos pinigai. Bet ką padarysi... Ji pati sau ponia, taigi ėmė ir ištekėjo!

– Taip, situacija sudėtinga jums visiems.

– Sudėtinga? Tai tiesiog košmaras!

Štai taip atsitiktinumas lėmė, kad po trijų dienų aš išlipau iš traukinio Stailzo Sent Meri, absurdiškoje, mažoje stotelėje, nežinia kodėl išdygusioje tarp žalių laukų ir kaimo kelelių. Džonas Kavendišas manęs laukė perone ir nusivedė prie automobilio.

– Po motušės pasivažinėjimų benzino liko vos lašas kitas, – tarstelėjo jis.

Stailzo Sent Meri kaimelis buvo maždaug už poros mylių* nuo mažosios stotelės, o Stailzo dvaras buvo per mylią į kitą pusę nuo jos. Buvo rami, šilta liepos pradžios diena. Žvelgiant į tylias vidudienio saulėje žaliuojančias

* 1 mylia – 1609 m *(Vert. past.)*

Esekso lygumas, sunku buvo patikėti, jog ne taip toli siaučia siaubingas karas. Pasijutau, tarsi staiga patekęs į kitą pasaulį. Mums sukant pro vartus, Džonas tarė:

– Bijau, kad tau čia nuo tylos ims spengti ausyse.

– Mano bičiuli, kaip tik šito aš ir noriu.

– Ką gi, puiku, jei ketini šiek tiek padykinėti. Aš du kartus per savaitę užsiiminėju su savanoriais ir padedu darbuotis fermose. O žmona nuolatos plūkiasi laukuose. Kasdien keliasi penktą ryto ir iki priešpiečių melžia karves. Būtų pasiutusiai smagus gyvenimėlis šitaip suktis savo ūkelyje, jei ne tas Alfredas Ingltorpas!

Staiga jis spustelėjo stabdį ir pažvelgė į laikrodį.

– Gal dar spėtume paimti Sintiją. Nors ne, ji jau bus išėjusi iš ligoninės.

– Sintiją? Tai tavo žmona?

– Ne, mano motinos globotinė, jos mokyklos draugės dukra. Sintijos motina ištekėjo už nešvariais darbeliais užsiiminėjančio advokato. Jam nusigyvenus, mergina liko be skatiko. Mano motina panūdo pagelbėti, ir štai Sintija jau beveik dvejus metus pas mus. Jis dirba Tedminsterio raudonojo kryžiaus ligoninėje, už septynių mylių.

Džonui tariant paskutiniuosius žodžius, mes sustojome priešais dailų senovišką namą. Gėlių klomboje plušėjusi moteris storo tvido sijonu mums prisiartinus atsitiesė.

– Ei, Eva, o štai ir mūsų sužeistasis didvyris! Misteri Hastingsai, čia mis Hovard.

Mis Hovard spustelėjo man ranką taip nuoširdžiai, jog vos neaiktelėjau. Vaiskiai mėlynos akys, saulėje įdegęs veidas – ji atrodė maloni maždaug keturiasdešimties metų moteris, sodraus, kone vyriškai griausmingo balso, apkūni, storomis, tvirtais guminiais batais apautomis kojomis. Tarsi perduodama telegramą ji sutratėjo:

– Tos piktžolės dygsta kaip pasiutusios. Tik spėk žiūrėti. Pristatysiu prie darbo ir jus. Verčiau jau pasirūpinti iš anksto!

– Man bus vienas malonumas jums padėti, – atsakiau.

– Na, jau nekalbėkit. Koks čia malonumas? Kad tik tikrai netektų stoti prie darbo.

– Kokia tu cinikė, Eva, – juokdamasis tarė Džonas. – Na, kur šiandien gersim arbatą – viduje ar lauke?

– Lauke. Per daug graži diena, kad lindėtume namuose.

– Tai eime, užteks šiandien sodininkauti. Juk pasakyta: "Darbininkas vertas savo užmokesčio"*. Eime, atsipūsim.

– Ką gi, – maudamasi pirštines tarė mis Hovard. – Gal ir jūsų teisybė.

Ji nuvedė mus už namo, kur didelio plataninio klevo paunksnėje stovėjo padengtas stalas. Nuo vieno iš pintų krėslų pakilo moteris ir žengė mūsų pasitikti.

Džonas supažindino:

– Mano žmona. Hastingsas.

Niekada neužmiršiu to pirmojo įspūdžio, kurį man paliko Merė Kavendiš. Aukšta, liekna, skaisčios saulės kontūro apvesta figūra, nuostabiose gelsvai rusvose akyse rusenanti ugnis – akyse, kurios buvo nėmaž nepanašios į jokios kitos mano kada nors sutiktos moters. Įspūdinga ramybė, kuri vis dėlto nenuslėpė siautulingos, nesutramdomos dvasios rafinuotai civilizuotame kūne. Visi tie dalykai gyvi mano atminty. Aš niekada jų neužmiršiu.

Ji pasveikino mane keliais maloniais žodžiais žemu, aiškiu balsu, ir aš atsisėdau į pintąjį krėslą, be galo patenkintas, kad priėmiau Džono kvietimą. Misis Kavendiš

* Plg. Luko 10:7; 1 Timotiejui 5:18 *(Vert. past.)*

įpylė man arbatos, ir po vienos kitos jos ramios pastabos ši moteris man pasirodė dar žavesnė. Be to, ji mokėjo išklausyti, o dėmesys visada skatina pasakoti. Taigi aš paporinau keletą linksmų atsitikimų iš ligoninės gyvenimo, kurie, galiu pasigirti, didžiai prajuokino šeimininkę. Na o Džoną, kad ir koks jis buvo puikus vyrukas, vargu ar galėjai pavadinti įdomiu pašnekovu.

Tuo metu per praviras stiklines duris atsklido gerai pažįstamas balsas:

– Alfredai, po arbatos parašyk kunigaikštienei, gerai? O dėl antros dienos ledi Tedminster aš parašysiu pati. Bet gal geriau tai padaryti sulaukus atsakymo iš kunigaikštienės? Jeigu ji atsisakys, ledi Tedminster galėtų dalyvauti atidaryme pirmą dieną, o misis Krosbi – antrą. Dar reikia parašyti ir hercogienei... dėl tos mokyklos šventės.

Vyriškas balsas kažką sumurmėjo, paskui vėl suskardeno misis Ingltorp:

– Taip, žinoma. Po arbatos. Tu toks rūpestingas, mielasis Alfredai.

Stiklinės durys prasivėrė dar plačiau, ir ant pievelės ištipeno graži žilaplaukė valdingo veido moteris. Jai iš paskos, tarsi apsauginis žengė vyriškis.

Misis Ingltorp nuoširdžiai mane pasveikino:

– O, kaip malonu jus po tiek metų vėl pamatyti, misteri Hastingsai! Alfredai, mielasis, susipažink – misteris Hastingsas. Mano vyras.

Aš smalsiai nužvelgiau “mieląjį Alfredą”. Šioje aplinkoje jis atrodė kaip iš kitos planetos. Nenuostabu, kad Džonas piktinosi jo barzda. Tokios ilgos ir juodos kaip gyvas nebuvau regėjęs. Ant nosies galo jam blizgėjo pensnė auksiniais rėmeliais, o veidas buvo keistai šaltas kaip akmuo. Man dingtelėjo, jog scenoje toks tipas atrodytų neblogai, bet realiame gyvenime jis kėlė

šiurpą. Negrabiai spustelėjęs ranką, Ingltorpas storu pataikaujančiu balsu sududeno:

– Malonu jus matyti, misteri Hastingsai. – Paskui, atsigręžęs į žmoną, pridūrė: – Emile, mieloji, ar tik nebus sudrėkusi pagalvėlė.

Kol jis demonstruodamas savo rūpestingumą keitė pagalvėles, misis Ingltorp susižavėjusi žvelgė į jį. Keista, kad tokia santūri moteris taip atvirai demonstravo savo emocijas!

Atėjus misteriui Ingltorpui, visi pasijuto tarsi sukaustyti ir vos tramdė priešiškumą. Ypač savo jausmų neslėpė mis Hovard. Tačiau misis Ingltorp, regis, nepastebėjo nieko neįprasta. Ji buvo tokia pat plepi, kaip ir prieš daugelį metų – be paliovos tarškėjo, daugiausia apie savo organizuojamas artėjančias labdaros muges, kartais vis pasiklausdama vyro dienų ar datų. Šis visada buvo budrus ir dėmesingas. Nuo pat pradžių tas žmogus man labai nepatiko ir galiu pasigirti, kad mano pirmas įspūdis paprastai pasitvirtina.

Tuo metu, kai misis Ingltorp nusisukusi kalbėjo Evelinai Hovard apie kažkokius laiškus, jos vyras savo saldžialiežuviu tonu kreipėsi į mane:

– Tai jūs profesionalus kariškis, misteri Hastingsai?

– Ne, iki karo tarnavau Loido agentūroje.

– Ir po karo ketinate ten grįžti?

– Galbūt. O gal imsiuos ko nors naujo.

Merė Kavendiš palinko į priekį.

– O kokią profesiją jūs pasirinktumėte, jei galėtumėte vadovautis vien savo polinkiais?

– Na... kaip čia pasakius.

– Nejaugi neturite jokio slapto pomėgio? – mygė ji. – Papasakokit... Gal piešiate ar dar ką nors darote? Juk kiekvienas turi savo hobį, kartais net absurdišką.

– Jūs iš manęs juoksitės.

Ji nusišypsojo.

– Galbūt.

– Žinote, aš visada puoselėjau slaptą svajonę tapti sekliu.

– Tikrai? Kaip Skotland Jardas? Ar Šerlokas Holmsas?

– Būtent – kaip Šerlokas Holmsas. O jeigu rimtai, toks darbas mane be galo vilioja. Būdamas Belgijoje sutikau vieną žmogų, garsų detektyvą, kuris mane tiesiog uždegė. Tikrai šaunus vyrukas. Jis visuomet sakydavo, kad užtenka pasirinkti tinkamą tyrimo metodą ir tave lydės sėkmė. Kaip tik jo metodais ir remiasi mano sistema, nors aš, žinoma, juos gerokai patobulinau. Taip, tas seklys – mažas juokingas žmogutis, pasiutęs puošeiva, bet pasakiškai protingas.

– Mėgstu įdomius detektyvus, – prisipažino mis Hovard. – Nors daug prirašyta ir nesąmonių. Žudikas išaiškėja tik paskutiniame skyriuje. Tada visi netenka žado. O juk realiame gyvenime nusikaltėlį suseka iš karto.

– Betgi daugybė nusikaltimų lieka neišaiškinti, – paprieštaravau.

– Aš turiu galvoje ne policiją, o nusikaltimo liudininkus. Šeimos narius. Jų neapmulkinsi. Viską žino.

– Vadinasi, – pralinksmėjęs tariau aš, – jūs manote, kad, jeigu šalia jūsų įvyktų nusikaltimas, tarkim, žmogžudystė, iš karto atpažintumėte žudiką?

– Žinoma! Gal tik įrodyti tam pulkui teisėjų būtų sunku. Bet tikrai atpažinčiau. Aš tiesiog pajausčiau jį, vos tik jis prisiartintų.

– Tai galėtų būti ir "ji", – patikslinau aš.

– Galėtų. Bet žmogžudystė – žiaurus nusikaltimas. Labiau asocijuojasi su vyru.

– Išskyrus nunuodijimo atvejį, – pasigirdo skardus misis Kavendiš balsas, privertęs mane krūptelėti. – Vakar daktaras Baueršteinas kalbėjo, kad medikai paprastai nežino retesnių nuodų, todėl begalės nunuodijimų apskritai lieka nepastebėti.

– Baik, Mere. Koks šiurpus pokalbis! – sušuko misis Ingltorp. – Jaučiuosi, tarsi jau būčiau po velėna. O štai ir Sintija!

Per pievelę lengvai liuoksėjo jauna mergina medicininės pagalbos savanorių uniforma.

– Kažkodėl šiandien, Sintija, grįžai vėliau. Susipažink – misteris Hastingsas. Mis Merdok.

Sintija Merdok buvo daili ir žvitri kaip gyvas sidabras. Ji numetė savo mažą uniforminę kepuraitę, ir ant pečių nukrito vešlūs, banguoti kaštoniniai plaukai, kurie mane tiesiog pakerėjo. Maža, balta rankutė grakščiai siekė arbatos puodelio. Tetrūko tik tamsių akių su ilgom blakstienom, ir mergina būtų buvusi tikra gražuolė.

Sintija atsisėdo ant žolės, greta Džono. Kai ištiesiau jai lėkštę su sumuštiniais, ji žavingai nusišypsojo.

– Sėskit ant žolės ir jūs, – pakvietė. – Čia kur kas smagiau.

Aš mielai sutikau.

– Jūs dirbate Tedminsteryje, ar ne, mis Merdok?

Ji linktelėjo galvą.

– Taip, atlieku bausmę už visas savo nuodėmes.

– Vadinasi, jus gerokai pliekia? – šypsodamasis paklausiau aš.

– Bet aš privalau juos pamilti! – su pasididžiavimu sušuko Sintija.

– Turiu pusseserę, kuri irgi dirba slauge, – tariau. – Ir ji tų seselių bijo kaip velnio.

– Nieko nuostabaus. Žinote, misteri Hastingsai, jos tikrai siaubingos. Tiesiog siaubin-gos! Jūs net

neįsivaizduojate! Bet aš, ačiū Dievui, ne slaugė – dirbu ambulatorijoje.

– Ir kiek žmonių jums teko nunuodyti? – šypsodamasis pasidomėjau.

Sintija irgi šyptelėjo.

– O, šimtus!

– Sintija, – kreipėsi į ją misis Ingltorp, – ar negalėtum man padėti parašyti keletą laiškų?

– Taip, žinoma, teta Emile.

Mergina kaipmat pašoko, ir toks elgesys man priminė, jog ji priklausoma nuo misis Ingltorp, kuri, kad ir kokia gera, neleidžia jai to užmiršti.

Šeimininkė atsigręžė į mane.

– Džonas parodys jūsų kambarį. Vakarieniaujame pusę aštuonių. Tokiais laikais, kaip dabar, nedera ilgai vakaroti. Mūsų bendrijos nario žmona ledi Tedminster, velionio lordo Abotsberio duktė, irgi taip mano. Ji sutinka su manim, kad reikia rodyti taupumo pavyzdį. Mes – tikra karo metų šeimyna. Čia niekas nepražūva – kiekvieną popieriaus skiautelę kišam į maišą ir siunčiam perdirbti.

Pritardamas aš palinksėjau galvą. Džonas nulydėjo mane į namą. Lipome plačiais laiptais, kurie šakojosi į dešinįjį ir kairįjį priestatą. Mano kambarys buvo kairėje, su langais į parką.

Džonas išėjo, ir po kelių minučių pamačiau jį per langą iš lėto pėdinantį pievele, susikibusį rankomis su Sintija Merdok. Išgirdau, kaip misis Ingltorp nekantriai pašaukė “Sintija!” Mergina krūptelėjusi leidosi bėgti atgal. Tuo metu iš už medžio išniro kažkoks žmogus ir neskubėdamas patraukė į tą pačią pusę. Tai buvo maždaug keturiasdešimties metų, itin tamsaus gymio, melancholiško švariai nuskusto veido vyriškis. Atrodė užvaldytas kažkokios aklos aistros. Eidamas

jis kilstelėjo akis į mano langus, ir, nors buvo gerokai pasikeitęs per tuos penkiolika metų, kai nesimatėme, aš jį atpažinau. Tai buvo jaunesnysis Džono brolis, Laurencijus Kavendišas. Mėginau atspėti, ką gi reiškia taip keistai paniuręs jo veidas. Tačiau veikiai, paskendęs savo reikaluose, jį užmiršau.

Vakaras praslinko gana smagiai. Tą naktį aš sapnavau mįslingąją Merę Kavendiš.

Rytas išaušo skaistus ir saulėtas. Nenustygau vietoje laukdamas maloniojo susitikimo, tačiau misis Kavendiš pamačiau tik per pietus. Ji pasiūlė man pasivaikščioti, ir mes nuostabiai praleidome laiką klaidžiodami po aplinkinius šilus. Grįžome apie penktą.

Vos įžengėme į didįjį prieškambarį, Džonas pakvietė mus į rūkomąjį. Iš jo veido kaipmat supratau, jog kažkas atsitiko. Mes nusekėme jam įkandin, ir jis uždarė paskui mus duris.

– Klausyk, Mere, atsitiko bjaurus dalykas. Eva susipyko su Alfredu ir ruošiasi išvažiuoti.

– Eva? Išvažiuoti?

Džonas paniuręs linktelėjo.

– Taip. Supranti, ji nuėjo pas motušę ir... O, štai ir ji pati.

Piktai suspaudusi lūpas, nešina mažu lagaminėliu, į kambarį įkaukšėjo mis Hovard. Ji atrodė įsiaudrinusi, ryžtinga ir pasirengusi susikibti su kiekvienu, kas tik pastos kelią.

– Bent jau išklojau viską, ką manau! – pratrūko mis Hovard.

– Mieloji Evelina, šito negali būti! – sušuko misis Kavendiš.

Mis Hovard niūriai atkirto:

– Ir dar kaip gali! Bijau, jog Emilė dar negreitai pamirš ar atleis už tai, ką jai išrėžiau. Nekreipk dėmesio,

jeigu jie šiek tiek kris tavo akyse. Nors gal tai nubėgs kaip vanduo nuo žąsies. Aš pasakiau tiesiai šviesiai: "Tu jau sena, Emile, o senos vištos – pačios kvailiausios. Tas vyras dvidešimt metų jaunesnis, tad neapgaudinėk savęs – jis vedė tave tik dėl pinigų. Dėl pinigų! Bet vis dėlto neleisk jam juose maudytis. Fermeris Reikesas turi gražią jauną žmonelę. Tik paklausk Alfredo, kiek laiko jis ten praleidžia." Oi, kaip ji įtūžo! Ką gi, suprantama. O aš variau toliau: "Aš tenoriu perspėti, patinka tau tai ar ne. Vos apšilęs kojas, tas tipas pribaigs tave tavo pačios lovoje. Nieko gero iš tokio nesitikėk. Gali man sakyti ką nori, bet atmink, ką aš tau kalbėjau. Jis – pavojingas!

– Ir ką ji sakė?

Mis Hovard nutaisė itin išraiškingą grimasą.

– "Mielasis Alfredas", "brangusis Alfredas", "koks šlykštus šmeižtas", "koks bjaurus melas", "netikusi moteris". Šitaip kaltinti jos "brangų vyrelį"! Kuo greičiau aš iš čia išsinešdinsiu, tuo geriau. Taigi išvažiuoju.

– Nejaugi dabar pat?

– Tučtuojau!

Mes minutėlę sėdėjom ir spoksojom į ją. Pagaliau Džonas Kavendišas, supratęs, kad jo pastangos ją perkalbėti beprasmiškos, išėjo pažiūrėti traukinių tvarkaraščio. Kažką murmėdama, jog vertėtų įtikinti misis Ingltorp geriau apie viską pagalvoti, iš paskos išsekė ir žmona.

Jai išėjus iš kambario, mis Hovard veido išraiška pasikeitė. Ji mitriai pasilenkė prie manęs.

– Misteri Hastingsai, jūs doras žmogus. Ar galiu jumis pasitikėti?

Aš mažumėlę sutrikau. Ji uždėjo delną man ant rankos ir sušnabždėjo:

– Nenuleiskit nuo jos akių, misteri Hastingsai.

Mano vargšė Emilė. Jie visi rykliai, tik ir suka aplink ją ratais. O, aš tai jau žinau, ką sakau. Tarp jų nėra nė vieno, kuriam nebūtų striuka su pinigais – tik ir žiūri, kaip nugvelbti kąsnelį. Gyniau ją, kiek galėjau. Dabar, kai manęs šalia nebebus, visi puls kaip išmano.

– Žinoma, mis Hovard, – sutikau aš, – padarysiu viską, ką galiu. Bet man atrodo, kad jūs paprasčiausiai pavargote ir esate per daug susijaudinusi.

Ji lėtai pagrūmojo smiliumi, nutraukdama mano mintį.

– Jaunuoli, patikėkit manim. Aš jau kur kas ilgiau gyvenu šiame pasaulyje negu jūs. Viskas, ko prašau, – būkite budrus. Netrukus jūs suprasit, ką turiu galvoje.

Pro pravirą langą pasigirdo automobilio burzgimas. Mis Hovard pašoko ir puolė per duris. Lauke nuskambėjo Džono balsas. Jau spausdama durų rankeną, mis Hovard grįžtelėjo per petį ir pamojavo man.

– O svarbiausia, misteri Hastingsai, stebėkit tą šėtoną, jos vyrą!

Ilgesnėms kalboms nebebuvo laiko. Mis Hovard balsas paskendo protestų ir atsisveikinimų chore. Ingltorpai nepasirodė.

Automobiliui nuvažiavus, misis Kavendiš staiga atsiskyrė nuo grupelės ir, kirtusi kelią, nužingsniavo pievele pasitikti aukšto barzdoto vyriškio, kuris aiškiai traukė namo link. Tiesiant jam ranką, jos skruostai nuraudo.

– Kas jis? – griežtai paklausiau aš, nes tas žmogus man iš karto pasirodė įtartinas.

– Tai daktaras Baueršteinas, – trumpai atsakė Džonas.

– O kas tas daktaras Baueršteinas?

– Jis iš Londono. Dabar apsistojęs kaime – ilsisi po nervinio išsekimo. Šiaip labai protingas žmogus. Ko

gero, vienas iš žymiausių nuodų žinovų.

– Ir geras Merės bičiulis, – neiškentė nepridūrusi Sintija.

Džonas Kavendišas susiraukė ir pakeitė pokalbio temą.

– Eime, pasivaikščiosim, Hastingsai. Visa tai, kas šiandien atsitiko, labai nemalonu. Mis Hovard visada buvo aštrialiežuvė, bet geresnės draugės už Eveliną nėra visoj Anglijoj.

Jis pasuko per plantaciją, paskui šilu, kuris iš vienos pusės supo dvarą, mes nukulniavom iki kaimo.

Kai grįždami žengėme per vienus iš mūsų kelyje pasitaikiusių vartelių, pamačiau priešais ateinančią jauną, gražią, į čigonaitę panašią moterį. Ji linktelėjo ir nusišypsojo.

– Kokia mergina! Pienas ir kraujas, – susižavėjęs tarstelėjau aš.

Džono veidas suakmenėjo.

– Tai misis Reikes.

– Ta, apie kurią mis Hovard...

– Ta pati, – visai be reikalo nukirto Džonas.

Aš pagalvojau apie žilaplaukę senutę dideliame name ir tą guvų, šelmišką veidelį, kuris ką tik mums nusišypsojo. Mane apėmė miglota, šiurpą kelianti nelaimės nuojauta. Bet vijau negeras mintis šalin.

– Stailzas – išties puikus senas dvaras, – pasakiau Džonui.

Jis paniuręs linktelėjo galvą.

– Taip, riebus kąsnelis. Vieną dieną jis bus mano. Jei tėvas būtų teisingai surašęs testamentą, jau dabar jis priklausytų man. Tada man nereiktų taip durstyti galo su galu, kaip dabar.

– Tu tikrai taip vargsti?

– Mano mielas Hastingsai, pasakysiu atvirai – aš

jau net nebežinau, kaip prasimanyti pinigų.

– O brolis tau negalėtų padėti?

– Lorencas? Jis gi iššvaistė viską iki paskutinio skatiko, leisdamas tuos savo sumautus eilėraščius įmantriausiais viršeliais. Taip, mūsų dalia nepavydėtina. Tiesa, motina mums visada buvo labai gera. Tai yra, lig šiol. Žinoma, po vedybų... – Jis apsiniaukęs nutilo.

Aš pirmą kartą pajutau, kad kartu su Evelina Hovard iš šių namo atmosferos dingo ir kažkas sunkiai įvardijama. Jos buvimas spinduliavo kažkokį saugumą. Nūnai jo nebeliko, ir net ore, regis, tvyrojo nerimas. Mano atminty atgijo grėsmingas daktaro Bauršteino veidas. Visi ėmė atrodyti įtartini. Akimirksniui mane vėl užvaldė artėjančios nelaimės nuojauta.

Antras skyrius
Liepos šešioliktoji ir septynioliktoji

Į Stailzą aš atvykau liepos penktąją. Dabar papasakosiu, kas nutiko to mėnesio šešioliktąją ir septynioliktąją. Skaitytojo patogumui pasistengsiu atkurti tų dienų įvykius kuo tiksliau. Tie faktai išaiškėjo tyrimo metu, per ilgas ir varginančias apklausas.

Evelinai Hovard išvykus, po dviejų dienų gavau jos laišką. Ji rašė dirbanti medicinos seserimi didelėje Midlinhemo – pramoninio miesto, esančio už penkiolikos mylių nuo Stailzo, – ligoninėje ir maldavo pranešti, ar misis Ingltorp nerodo bent kokio noro susitaikyti.

Vienintelis dalykas, kuris temdė mano ramias dienas, buvo, manding, keistas ir nepaaiškinamas misis Kavendiš noras bendrauti su daktaru Baueršteinu. Nesupratau, ką ji įžvelgia tame žmoguje, tačiau ji nuolatos kvietėsi jį į svečius, ir jiedu dažnai leisdavosi į ilgus pasivaikščiojimus. Prisipažįstu, jog tas tipas man nekėlė jokio susižavėjimo.

Liepos šešioliktoji buvo pirmadienis, kupina sumaišties diena. Šeštadienį įvyko garsioji labdaros mugė, o pirmadienio vakarą buvo surengtas jos uždarymo koncertas, kuriame misis Ingltorp turėjo perskaityti eilėraštį apie karą. Visą rytą mes puošėme kaimo salę, kur turėjo įvykti renginys. Vėlai papietavę, iki vakaro leidom laiką sode. Aš pastebėjau, kad Džonas elgiasi kažkaip neįprastai. Jis atrodė labai susijaudinęs ir nenustygo vietoje.

Po arbatos misis Ingltorp nuėjo prigulti, kad

pailsėtų prieš vakarėlį, o aš pasiūliau Merei Kavendiš sužaisti teniso partiją.

Maždaug be penkiolikos septynios misis Ingltorp šūktelėjo mums, kad tikriausiai jau vėluojame, nes tądien vakarienė buvo pateikta anksčiau nei įprastai. Mes suskubome ruoštis. Dar nebaigus valgyti, prie durų jau laukė automobilis.

Koncertas buvo pasakiškas, o misis Ingltorp perskaitytas eilėraštis sukėlė tikrą plojimų audrą. Keliuose trumpuose vaidinimuose pasirodė ir Sintija. Draugai, su kuriais ji vaidino, pakvietė ją vakarienės, taigi ji negrįžo su mumis, o liko nakvoti kaime.

Kitą rytą misis Ingltorp jautėsi pernelyg pavargusi ir nesikėlė lig pat pusryčių. Vis dėlto pusę pirmos ji pasirodė puikios nuotaikos ir pasiūlė man su Lorensu nuvažiuoti į kviestinius pietus.

– Kaip malonu, kad misis Rolston mus pakvietė. Juk ji – ledi Tedminster sesuo. Rolstonai – viena iš seniausių giminių Anglijoje, čia atsikrausčiusi su Viljamu Užkariautoju.*

Merė su mumis nevažiavo, nes turėjo susitikti su daktaru Baueršteinu.

Maloniai pasisvečiavus ir grįžtant namo, Lorencas pasiūlė užsukti į Tedminsterį, kuris buvo vos už mylios, ir aplankyti ligoninėje Sintiją. Misis Ingltorp ši idėja patiko. Tačiau, kadangi jai dar reikėjo parašyti keletą laiškų, ji nusprendė mus išleisti prie ligoninės ir važiuoti namo. O mes, Sintijai baigus darbą, turėjome grįžti karieta.

Ligoninės budintis mūsų neįleido, kol nepasirodė

* Viljamas Užkariautojas (apie 1028–1087) – Normandijos kunigaikštis, 1066 m. įsiveržęs į Angliją, Hastingsų mūšyje nugalėjęs anglo-saksus ir karūnuotas Anglijos karaliumi bei valdęs ją iki savo mirties. *(Vert. past.)*

Sintija. Su ilgu baltu chalatu ji atrodė tikrai šauniai. Mergina nusivedė mus į savo kabinetą ir supažindino su bendradarbe, kone pagarbią baimę keliančia persona, į kurą Sintija linksmai kreipdavosi "Jūsų aukštenybe".

– O, kiek čia buteliukų! – aiktelėjau aš, dairydamasis po nedidelį kabinetą. – Nejaugi jūs tiksliai žinote, kas kuriame yra?

– Nieko nauja, – sudejavo Sintija. – Kiekvienas čia užėjęs sako tą patį. Mes ruošiamės skirti prizą tam, kuris pirmasis *nesušuks*: "Kiek čia buteliukų!" Aš net žinau, ką jūs pasakysite toliau: "Ir kiekgi žmonių jūs nunuodijot?"

Aš juokdamasis pripažinau savo kaltę.

– Jeigu tik žinotumėte, kaip lengva per klaidą ką nors nunuodyti, nejuokautumėt. Na, eime, išgersim arbatos. Štai toje spintoje turime pasislėpusios visokių gardėsių. Ne, ne toj, Lorencai, – ten nuodai. Didžiojoje, dešinėj.

Linksmai šnekučiuodamiesi, mes išgėrėm arbatą ir pagelbėjom Sintijai suplauti indus. Vos tik padėjome į vietą paskutinį arbatos šaukštelį, kažkas pabeldė į duris. Sintijos ir jos bendradarbės veidai staiga tapo griežti ir neperprantami.

– Užeikite! – šaižiai bei oficialiai šūktelėjo Sintija.

Tarpdury pasirodė jaunutė gerokai išsigandusi medicinos sesuo, kuri ištiesė "aukštenybei" kažkokį buteliuką. Ši tučtuojau pastūmėjo merginą prie Sintijos ir mįslingai burbtelėjo:

– Šiandien *manęs* čia nėra.

Sintija paėmė buteliuką ir griežtai kaip teisėja jį apžiūrėjo.

– Šiuos vaistus reikėjo išsiųsti jau šįryt.

– Vyresnioji medicinos sesuo labai apgailestauja. Ji užmiršo.

– Tegul atidžiau skaito ant durų pakabintas taisykles.

Iš jauniklės veido supratau, kad ji neturi nė menkiausio noro perduoti šiuos žodžius “seseriai”, kurios prisibijojo.

– Dabar to nebepadarysit iki rytojaus, – užbaigė Sintija.

– O gal iki vakaro galėtumėte paruošti?

– Ką gi, – geraširdiškai tarė Sintija, – nors mes labai užsiėmusios, jei bus laiko, pagaminsim.

Jaunajai seselei išėjus, Sintija kaipmat čiupo nuo lentynos ąsotį, pripylė buteliuką ir pastatė jį ant stalelio už durų.

Aš nusijuokiau.

– Laikotės drausmės?

– Būtent. O dabar kviečiu išeiti į mūsų balkoniuką. Iš čia matosi visa ligoninė.

Aš nusekiau paskui Sintiją ir jos bičiulę. Jos parodė man, kaip išsidėstę ligoninės korpusai. Lorencas liko viduje, tačiau netrukus Sintija per petį pašaukė ir jį. Pagaliau ji dirstelėjo į laikrodį.

– Ar dar yra darbo, aukštenybe?

– Ne.

– Puiku. Tada galim užrakinti duris ir eiti.

Tą popietę aš pamačiau Lorencą visai kitokį. Palyginus su Džonu, jis buvo sunkiai perprantamas kietas riešutėlis. Kone visais atžvilgiais tikra priešingybė savo broliui – nepaprastai drovus ir santūrus. Tačiau jo elgesys kažkuo žavėjo, ir aš nusprendžiau, jog tas, kas jį gerai pažįsta, turėtų tikrai mylėti šį žmogų. Anksčiau man visada atrodė, kad Sintijos jis kiek varžosi, o ši, savo ruožtu, jo taip pat prisibijo. Tačiau tądien jie abu buvo linksmi ir be paliovos čiauškėjo kaip vaikai.

Važiuojant per kaimą, prisiminiau, jog turiu

nusipirkti kelis pašto ženklus, taigi stabtelėjome prie pašto.

Išeidinėdamas kone kaktomuša susidūriau su mažu žmogeliuku. Aš atsitraukiau ir atsiprašiau, o jis staiga garsiai cyptelėjęs stvėrė mane į glėbį ir šiltai pabučiavo.

– *Mon ami**, Hastingsai! – sušuko jis. – Tai tikrai jūs, *mon ami* Hastingsai?

– Puaro! – nesitvėriau džiaugsmu ir aš.

Pasisukau į karietą.

– Man tai be galo malonus susitikimas, mis Sintija. Čia mano senas draugas, mesjė Puaro, kurio nemačiau jau šimtą metų!

– O, mesjė Puaro mes pažįstame, – linksmai atsakė Sintija. – Bet aš nė nenutuokiau, kad jis – jūsų draugas.

– Taip, – rimtai pritarė Puaro, – mes su madmuazele Sintija išties pažįstami. Juk čia aš esu tik gerosios misis Ingltorp dėka. – Pastebėjęs mano nustebusį žvilgsnį, Puaro paaiškino: – Taip, drauguži, ji maloningai priėmė septynis mano kraštiečius, kurie, deja, turėjo palikti savo šalį. Mes, belgai, visada prisiminsime ją su dėkingumu.

Puaro atrodė kiek neįprastai. Buvo ne daugiau kaip penkių pėdų ir keturių colių** vyrukas, bet laikėsi neišpasakytai oriai. Taisyklingos kiaušinio formos galvą visada laikė kiek pakreipęs į šoną. Panosėje karingai styrojo šiurkštūs ūsai. Apsirengęs visada neįtikėtinai tvarkingai – regis, menkiausia dulkelė ant kostiumo jam būtų sukėlusi daugiau skausmo negu kulkos palikta žaizda. Ir štai šis mažas puošeiva, kuris dabar, kaip su gailesčiu pastebėjau, stipriai šlubavo, kitados buvo vienas iš žymiausių Belgijos policijos seklių. Turėdamas fantastišką uoslę, jis sėkmingai išnarpliodavo

* Mano drauge (pranc.)

** 162,4 cm *(Vert. past.)*

sudėtingiausias to meto bylas.

Puaro man parodė nedidelį namelį, kuriame jis gyveno su savo tėvynainiais, ir aš prižadėjau netrukus jį aplankyti. Paskui jis atsisveikino su Sintija, grakščiai kilsteldamas skrybėlę, ir mes nuvažiavome.

– Koks malonus žmogus, – tarė Sintija. – Nė nenutuokiau, kad jūs pažįstami.

– Ir nė neįtarėte, kad pati bendraujate su garsenybe, – pridūriau.

Lig pat namų aš pasakojau jiems apie įvarius Erkiulio Puaro žygius ir pergales.

Grįžome gerai nusiteikę. Kai įžengėm į prieškambarį, iš savo miegamojo išniro misis Ingltorp. Ji buvo išraudusi ir susijaudinusi.

– A, tai jūs, – tarstelėjo.

– Ar kas nors atsitiko, teta Emile? – paklausė Sintija.

– Ne, nieko, – nukirto misis Ingltorp. – Kas čia gali atsitikti?

Pastebėjusi į valgomąjį einančią kambarinę Dorkas, ji paprašė atnešti į miegamąjį kelis pašto ženklus.

– Gerai, madam. – Kiek padvejojusi, senoji tarnaitė pridūrė: – Gal verčiau pagulėtumėte, madam? Atrodote tokia pavargusi.

– Gal tu ir teisi, Dorkas... Taip... Bet ne... ne dabar. Kol ateis paštininkas, turiu parašyti kelis laiškus. Ar pakūrei mano kambary židinį, kaip prašiau?

– Taip, madam, viską padariau.

– Vadinasi, iškart po vakarienės galėsiu gultis.

Ji grįžo į miegamąjį, o Sintija apstulbusi nulydėjo ją akimis.

– Dieve maloningas! Kas čia vyksta? – paklausė ji Lorenco.

Šis, regis, jos neišgirdo, nes, netaręs nė žodžio, ap-

sisuko ir išėjo lauk.

Aš pasiūliau prieš vakarienę pažaisti tenisą ir, Sintijai sutikus, užbėgau laiptais į viršų paimti rakečių. Kaip tik tuo metu žemyn nulipinėjo misis Kavendiš. Gal man tik pasirodė, tačiau ji irgi buvo kaip nesava ir susirūpinusi.

– Ar smagiai pasivaikščiojote su daktaru Baueršteinu? – pasidomėjau aš, stengdamasis atrodyti visiškai abejingas.

– Aš niekur nebuvau išėjusi, – burbtelėjo ji. – Kur misis Ingltorp?

– Miegamajame.

Ji suspaudė turėklą, kiek pastovėjo, tarsi telkdama jėgas kažkokiam susirėmimui, paskui greitai šmurkštelėjo pro mane laiptais žemyn, perbėgo prieškambarį ir įėjo į misis Ingltorp miegamąjį, trinkteldama paskui save duris.

Po kelių minučių skubėdamas į teniso kortą, turėjau praeiti pro pravertą miegamojo langą ir norom nenorom nugirdau pokalbio nuotrupą. Merė Kavendiš vos valdydamasi klausė:

– Tai neparodysit man jo?

– Mieloji Mere, – atsakė misis Ingltorp, – tai neturi nieko bendra su šiuo reikalu.

– Tada parodykit.

– Sakau, tai visai ne tai, ką jūs galvojat.

– Žinoma, aš turėjau susiprasti, kad jūs jį ginsit! – kupina kartėlio nukirto Merė Kavendiš.

Sintija manęs jau laukė ir žvitriai sušuko:

– Juk sakiau! Buvo siaubingas skandalas! Dorkas viską papasakojo.

– Koks skandalas?

– Tarp tetos Emilės ir *jo*. Tikiuosi, kad ji pagaliau suprato, kas jis per vienas!

– Tai ir Dorkas ten įsimaišė?

– Aišku, ne. Tiesiog ji "atsitiktinai buvo prie durų". Sako, žemė su dangum maišėsi. Norėčiau sužinoti, ko jie ten nepasidalijo.

Aš prisiminiau misis Reikes sustingusią fizionomiją ir Evelinos Hovard perspėjimą, bet išmintingai nusprendžiau prikąsti liežuvį. O Sintija, perkračiusi visus įmanomus variantus, viltingai užbaigė:

– Teta Emilė parodys jam duris ir daugiau su juo neprasidės.

Aš panūdau kuo greičiau pasikalbėti su Džonu, tačiau jo niekur nesimatė. Jaučiau, jog tą popietę įvyko kažkas ypatinga. Kaip įmanydamas stengiausi užmiršti tuos kelis savo nugirstus žodžius, tačiau jie vis skambėjo ausyse. Įdomu, kaip su visu tuo susijusi Merė Kavendiš?

Kai nulipau vakarienės, misteris Ingltorpas jau sėdėjo svetainėje. Jo veidas kaip visada buvo bejausmis, ir mane vėl nustebino keistas to žmogaus atsiribojimas nuo tikrovės.

Pagaliau atėjo ir misis Ingltorp. Ji vis dar atrodė suirzusi, ir prie stalo tvyrojo įtempta tyla. Paprastai misteris Ingltorpas tūpčiodavo aplink žmoną, taisydamas jai už nugaros pagalvėles ir visaip kitaip vaidindamas rūpestingą vyrą. Šįsyk jis sėdėjo kaip mietą prarijęs. Misis Ingltorp, vos pavalgiusi, vėl nuskubėjo į savo miegamąjį.

– Mere, atnešk man kavą į kambarį! – šūktelėjo ji. – Už penkių minučių ateis paštininkas, o aš dar nebaigiau laiško.

Mudu su Sintija įsitaisėme svetainėje prie praviro lango. Merė Kavendiš atnešė mums kavos. Ji atrodė susijaudinusi.

– Na, jaunuoliai, gal uždegti šviesą? Ar jums la-

biau patinka prieblandoj? – paklausė ji. – Sintija, gal nuneštum misis Ingltorp kavos? Tuoj įpilsiu.

– Nesirūpinkite, Mere, – įsiterpė Ingltorpas. – Aš pats ją nunešiu Emilei.

Jis įpylė kavos ir, atsargiai laikydamas puodelį, išėjo iš kambario.

Lorencas išsekė paskui jį, o misis Kavendiš prisėdo greta mūsų. Kurį laiką visi trys tylėjome. Naktis buvo nuostabi – tokia šilta ir rami. Misis Kavendiš lėtai vėdinosi palmės lapu.

– Kaip tvanku, – sumurmėjo ji. – Ko gero, sulauksime audros.

Deja, tokios harmonijos akimirkos neamžinos. Prieškambaryje pasigirdo gerai pažįstamas, toks nekenčiamas balsas, ir manasis rojus sudužo į šipulius.

– Daktaras Baueršteinas! – sušuko Sintija. – Ir ateik tu man tokiu metu!

Aš pavydžiai dirstelėjau į Merę Kavendiš, tačiau ji atrodė visiškai abejinga – švelniai išblyškę jos skruostai nėmaž nenuraudo.

Netrukus Alfredas Ingltorpas atlydėjo daktarą į svetainę, nors tas juokaudamas protestavo, esą jo išvaizda netinkama tokiam kambariui. Iš tikrųjų, jis buvo gerokai apsitaškęs purvais ir atrodė tiesiog apgailėtinai.

– Ir kuo gi jūs užsiiminėjote, daktare? – sušuko misis Kavendiš.

– Prašau atleisti, – atsiliepė šis. – Aš neketinau užeiti, bet misteris Ingltorpas taip atkakliai kvietė...

– Ką gi, Baueršteinai, pakliuvote, – tarė iš prieškambario atėjęs Džonas. – Išgerkite kavos ir klokit, kas atsitiko.

– Gerai, ką jau darysi, – liūdnai nusijuokė jis.

Paskui papasakojo, kaip sunkiai prieinamoj vietoj rado itin retą papartėio rūšį ir kaip stengdamasis jį

pasiekti, neišsilaikė ant kojų ir gėdingai nuslydo į šalia telkšojusią balą.

– Saulėje greitai išdžiūvau, – pridūrė jis, – bet, bijau, jog dabar atrodau siaubingai.

Tuo metu misis Ingltorp pašaukė Sintiją į prieškambarį, ir mergina išbėgo.

– Nunešk mano segtuvą į viršų, gerai, mieloji? Einu miegoti.

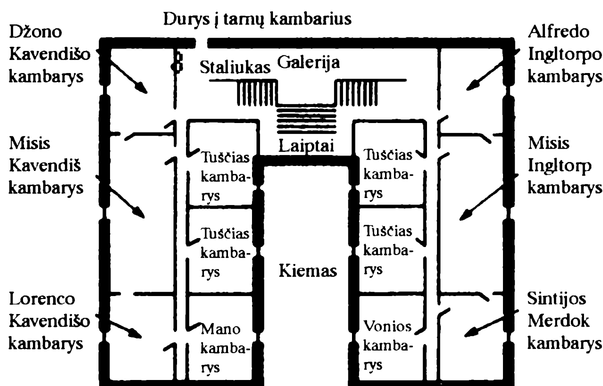
Durys į prieškambarį buvo plačiai atvertos. Sintijai išėjus, aš atsistojau. Šalia manęs stovėjo ir Džonas. Taigi buvome trys liudininkai, galėję prisiekti, kad misis Ingltorp nusinešė kavą, jos nė sykį negurkšteldama.

Daktaro Baueršteino apsilankymas man sugadino visą vakarą. Atrodė, jog šis žmogus niekada neišeis. Vis dėlto jis pagaliau atsistojo, ir aš su palengvėjimu atsikvėpiau.

– Aš eisiu su jumis į kaimą, – tarė misteris Ingltorpas. – Turiu susitikti su mūsų agentu dėl tų nekilnojamo turto sąskaitų. – Grįžtelėjęs į Džoną, pridūrė: – Manęs nelaukite. Aš pasiimsiu raktą.

Trečias skyrius
Tragedijos naktis

Kad tolimesnis mano pasakojimas būtų aiškesnis, pridedu šį Stailzo antrojo aukšto planą. Už durų B buvo tarnų kambariai. Jie nesusisiekė su dešiniuoju sparnu, kur gyveno Ingltorpai.

Maždaug vidurnaktį mane pažadino Lorencas Kavendišas. Rankoje jis laikė žvakę, o iš sunerimusio veido kaipmat supratau, jog įvyko kažkas siaubinga.

– Kas atsitiko? – paklausiau sėsdamasis lovoje ir stengdamasis prasiblaškyti.

– Bijau, kad mamai labai blogai. Atrodo, kažkoks

priepuolis. Ir dar kaip tyčia ji užsirakinusi.

– Tuoj ateinu.

Pašokau iš lovos, užsimečiau chalatą ir nusekiau paskui Lorencą per koridorių bei galeriją į dešinįjį priestatą. Prie mūsų prisijungė Džonas ir viena ar dvi nustėrusios tarnaitės. Lorencas grįžtelėjo į brolį.

– Ką mums dabar daryti?

Man dingtelėjo, jog dar niekada nemačiau jo tokio neryžtingo. Džonas įnirtingai papurtė misis Ingltorp durų rankeną, bet veltui. Durys aiškiai buvo užrakintos ar užsklęstos iš vidaus. Ant kojų sukilo visi namiškiai. Garsai, sklindantys iš užrakintojo kambario kėlė šiurpą. Reikėjo tučtuojau kažko imtis.

– Sere, pamėginkite įeiti per misterio Ingltorpo kambarį! – suspigo Dorkas. – O, vargšė ponia!

Staiga aš pastebėjau, kad Alfredo Ingltorpo tarp mūsų nėra. Džonas pravėrė jo kambario duris. Buvo tamsu, nors į akį durk, tačiau įėjo Lorencas su žvake rankoje, ir blausioje jos šviesoje mes pamatėme, jog tą naktį lovoje niekas nemiegojo ir apskritai kambary nebuvo nė gyvos dvasios. Patraukėm tiesiai prie du kambarius jungiančių durų, tačiau ir jos buvo užrakintos iš vidaus. Padėtis atrodė beviltiška.

– Oi, brangus sere, – sriūbavo Dorkas, grąžydama rankas, – ką dabar darysim?

– Manau, reikia mėginti išlaužti duris. Tiesa, nelengvas tai bus darbelis. Tegul kuri nors tarnaitė nubėga žemyn, prižadina Beilį ir liepia tuoj pat eiti atvesti daktarą Vilkinsą. O dabar imkimės tų durų... Nors ne, luktelkit minutėlę. Argi negalima įeiti iš mis Sintijos kambario?

– Galima, sere, bet tos durys visada užrakintos. Per jas niekas niekada nevaikščiojo.

– Vis dėlto reikia patikrinti.

Jis nubėgo koridoriumi į Sintijos kambarį. Ten rado Merę Kavendiš, kuri purtė neįprastai giliai įmigusią merginą, mėgindama ją prižadinti. Po akimirkos kitos jis grįžo į Ingltorpo kambarį.

– Nieko gero. Tos irgi užrakintos. Laušime šitas. Jos atrodo plonesnės negu tos koridoriuje.

Mes surėmėm pečius ir užgulėm duris. Masyvi stakta ilgą laiką nepasidavė, bet pagaliau nuo mūsų svorio sugirgždėjo, ir mes griausmingai įlėkėm vidun. Lorencas vis dar laikė rankoje žvakę, kurios šviesoje išvydome lovoje traukulių tampomą misis Ingltorp. Šalia gulėjo, matyt, jos pačios apverstas staliukas. Išlaužus duris, jai, regis, palengvėjo ir ji atsilošė ant pagalvių.

Džonas perėjo per kambarį ir uždegė dujinę lempą. Atsigręžęs į vieną iš tarnaičių, Aną, jis nusiuntė ją į valgomąjį atnešti brendžio. Paskui priėjo prie motinos. O aš tuo metu atsklendžiau į koridorių vedančias duris.

Atsisukęs į Lorencą jau ketinau sakyti, jog padariau viską, ką galėjau, ir norėčiau juos palikti, bet žodžiai įstrigo gerklėje. Dar niekada nebuvau matęs tokio vaiduokliško, išbalusio kaip kreida veido. Nuo virpančios žvakės drebančiose rankose ant kilimo kapsėjo vaškas. Iš siaubo paklaikusios akys spoksojo kažkur virš mano galvos į sieną. Atrodė, jog jis kažką pamatė ir suakmenėjo. Nejučia pažvelgiau ten, kur ir jis, bet nieko neįprasta nepastebėjau. Židinyje nekaltai spragsėjo ugnelė, apšviesdama ornamento juostą ant židinio atbrailos.

Misis Ingltorp priepuolis, regis, po truputį atlėgo. Gaudydama orą ji suvapėjo:

– Dabar jau geriau... Taip staigiai užėjo... Kokia aš kvaila... Užsirakinau...

Staiga ant lovos krito šešėlis, ir, pakėlęs akis, išvydau tarpdury stovinčią Merę Kavendiš, apglėbusią

Sintiją. Atrodė, jog ji prilaiko merginą, kuri atrodė kaip nesava – kažkokia apsvaigusi, išraudusi ir vis žiovavo.

– Vargšelė Sintija... Ji taip išsigando, – tyliai pratarė misis Kavendiš.

Pastebėjau, jog ji vilki baltą darbinį chalatą. Vadinasi, jau kur kas vėliau, nei maniau. Pro užuolaidas skverbėsi blausi ryto šviesa, o laikrodis ant židinio rodė beveik penkias.

Staiga krūptelėjau, išgirdęs lovoje dusliai gargaliuojant. Nelaimingąją senutę vėl surietė skausmai. Traukuliai buvo tokie siaubingi, jog negalėjau žiūrėti. Visus apėmė panika. Mes susispietėm aplink lovą, nors niekuo negalėjome padėti. Paskutinysis spazmas išrietė ją kaip lanką – leistai išlenktas kūnas rėmėsi į lovą tik pakaušiu ir kulnimis. Veltui Merė su Džonu mėgino sugirdyti šiek tiek brendžio. Akimirkos bėgo. Misis Ingltorp vis keistai išsilenkdavo.

Tuo metu į kambarį oriai įbildėjo daktaras Baueršteinas. Minutėlei jis stabtelėjo kaip įbestas ir įsistebeilijo į lovoje gulinčią moterį, o misis Ingltorp, įsmeigusi į jį akis, kimiai sukarkė:

– Alfredas... Alfredas...

Ir, susmukusi ant pagalvių, sustingo.

Daktaras vienu šuoliu atsidūrė prie lovos, griebė misis Ingltorp rankas ir ėmė daryti dirbtinį kvėpavimą. Tarnams davė kelis trumpus, griežtus nurodymus, o mums, valdingai mostelėjęs ranka, liepė pasitraukti prie durų. Užgniaužę kvapą, mes visi nenuleidom nuo jo akių, nors, manau, kiekvienas širdies gelmėje žinojo, jog jau per vėlu ir nieko nebegalima padaryti. Iš daktaro veido išraiškos mačiau, kad jis pats beveik neturi vilties.

Pagaliau jis atsitiesė ir liūdnai papurtė galvą. Tuo metu koridoriuje pasigirdo žingsniai, ir į kambarį įpuolė

mažas storulis – daktaras Vilkinsas, asmeninis misis Ingltorp gydytojas.

Daktaras Baueršteinas keliais žodžiai paaiškino, kad jis atsitiktinai ėjo pro vartus, sutiko jo, daktaro Vilkinso, atvežti išlekiančią mašiną ir, sužinojęs, kas atsitiko, strimgalviais atbėgo čia. Jis vos pastebimai mostelėjo į mirusiąją.

– Gai-la. La-bai gaila, – sumurmėjo daktaras Vilkinsas. – Vargšelė. Ji visada darė daugiau, negu leido jos jėgos... ir neklausė mano patarimų. Juk perspėjau: "Atsipalaiduokit, pailsėkit". Bet ne... Ji tiesiog degė dėl gerų darbų. Štai ir neišlaikė organizmas. Ne-iš-lai-kė.

Pastebėjau, jog daktaras Baueršteinas įdėmiai stebi vietinį gydytoją. Vis nenuleisdamas nuo jo akių, jis tarė:

– Tie traukuliai buvo neįtikėtinai stiprūs, daktare Vilkinsai. Gaila, kad jūsų tuo metu čia nebuvo. Visa tai priminė... stabligę.

– Šit kaip! – nuovokiai tarstelėjo daktaras Vilkinsas.

– Norėčiau su jumis pasikalbėti akis į akį, – tarė daktaras Baueršteinas ir pasisuko į Džoną. – Tikiuosi, neprieštarausite?

– Žinoma, ne.

Mes visi išgūžėjome į koridorių, palikdami abu daktarus vienus, ir aš išgirdau, kaip spynoje trakštelėjo raktas. Iš lėto nulipome laiptais. Aš vis negalėjau atsitokėti. Turėjau sugebėjimą daryti teisingas išvadas, ir dabar daktaro Baueršteino elgesys pažadino mano prote tuntus pašėlusių prielaidų. Merė Kavendiš suspaudė mano ranką.

– Kas čia vyksta? Kodėl daktaras Baueršteinas elgiasi taip... keistai?

Aš pažvelgiau į ją.

– Žinote, ką aš manau?

– Ką?

– Klausykit! – Aš apsidairiau aplinkui, kad niekas negirdėtų, ir sušnibždėjau: – Man atrodo, ją nunuodijo! Neabejoju, jog tai įtaria ir daktaras Baueršteinas.

– *Ką* jūs kalbate?! – Iš siaubo išpūtusi akis Merė atsišliejo į sieną. Paskui staiga suklykė: – Ne, ne! Negali būti!

Prasprūdusi pro mane, Merė užlėkė laiptais. Aš puoliau iš paskos, bijodamas, kad ji apalps. Kai ją pavijau, misis Kavendiš stovėjo atsirėmusi į turėklus ir mirtinai išbalusi. Ji nekantriai mostelėjo, tarsi varydama mane šalin.

– Ne, ne... Palikite mane ramybėj. Noriu minutę kitą pabūti viena. Eikite į apačią pas kitus.

Aš nenoriai paklusau. Džoną su Lorencu radau valgomajame. Kurį laiką visi tylėjome. Pagaliau, tarsi skaitydamas jų mintis, paklausiau:

– O kur misteris Ingltorpas?

Džonas papurtė galvą.

– Namuose jo nėra.

Mūsų žvilgsniai susitiko. Tad kurgi tas Alfredas Ingltorpas? Tai tiesiog keista ir nepaaiškinama. Prisiminiau priešmirtinius misis Ingltorp žodžius. Kas tarp judviejų įvyko? Ir ką ji būtų pasakiusi dar, jei būtų pratempusi bent kiek ilgiau?

Pagaliau išgirdome laiptais nulipančius gydytojus. Nutaisęs reikšmingą miną, daktaras Vilkinsas vos įstengė nuslėpti susijaudinimą. Daktaras Baueršteinas sekė iš paskos. Jo rimtas barzdotas veidas liko nepasikeitęs. Pirmasis prabilo daktaras Vilkinsas. Jis kreipėsi į Džoną:

– Misteri Kavendišai, ar leisite daryti skrodimą?

– Nejaugi tai būtina? – gergždžiančiu balsu paklausė šis. Jo veidą perkreipė sielvarto spazmas.

– Ir dar kaip, – atsakė daktaras Baueršteinas.

– Norite pasakyti...

– Kad tokiomis aplinkybėmis mirties liudijimo neišduosiu nei aš, nei daktaras Vilkinsas.

Džonas nukorė galvą.

– Tokiu atveju neturiu kitos išeities, kaip tik sutikti.

– Ačiū, – skubiai padėkojo daktaras Vilkinsas. – Siūlom tai atlikti rytoj... nors ne, geriau šiandien vakare. – Jis dirstelėjo į langą. – Bijau, jog šiuo atveju apklausa bus neišvengiama. Tačiau tai tik būtinas formalumas, todėl prašyčiau nesijaudinti.

Kurį laiką buvo tylu, paskui daktaras Baueršteinas išsitraukė iš kišenės du raktus ir padavė juos Džonui.

– Tai raktai nuo Ingltorpų kambarių. Aš juos užrakinau ir manau, kas kol kas geriau ten nieko neleisti.

Daktarai išėjo.

Jau kuris laikas mano galvoje sukosi viena mintis, ir dabar nusprendžiau, jog atėjo metas ją atskleisti. Vis dėlto turėjau būti atsargus. Mat žinojau, jog Džonas mirtinai bijo bet kokio viešumo ir apskritai yra iš tų lengvabūdžių optimistų, kurie nenusiteikę nelaimei ruoštis iš anksto. Jaučiau, jog įtikinti jį, kad mano sumanymas protingas, būsią sunku. Lorencas, kuris ne taip aklai laikėsi visuomenės normų ir turėjo kur kas lakesnę vaizduotę, man atrodė patikimesnis sąjungininkas. Taigi buvo pats metas imtis iniciatyvos.

– Džonai, – kreipiausi aš, – norėčiau tavęs kai ko paprašyti.

– Na?

– Prisimeni, pasakojau apie savo draugą Puaro? Tą belgą, kuris gyvena netoliese? Jis labai garsus seklys.

– Prisimenu.

– Gal leistum jį pakviesti... ištirti šį reikalą?

– Kaip? Dabar? Prieš skrodimą?

– Taip, negalima gaišti nė minutės, jeigu... jeigu čia būta ko nors nešvaraus.

– Niekai! – piktai pratrūko Lorencas. – Man atrodo, tai tik Baueršteino prasimanymas. Jeigu ne Baueršteinas, Vilkinsui net tokia mintis nebūtų kilusi. Ką gi, Baueršteinas, kaip ir visi specialistai, viską matuoja ant savo kurpalio. Nuodai – jo arkliukas, taigi visur juos ir temato.

Prisipažinsiu, Lorenco tirada mane nustebino – jis retai taip karščiuodavosi.

Džonas kiek padvejojo.

– Negaliu tau pritarti Lorencai, – pagaliau tarė jis. – Esu linkęs leisti Hastingsui veikti savo nuožiūra, nors reikia šiek tiek palaukti. Kam mums tie bereikalingi skandalai...

– O, dėl šito gali būti ramus! – karštai patikinau aš. – Puaro – tikras slaptumo įsikūnijimas.

– Ką gi, tuomet daryk kaip išmanai. Pavedu šį reikalą į tavo rankas. Nors, man regis, čia viskas pakankamai aišku. Ir teatleidžia man Dievas, jei klystu!

Aš dirstelėjau į laikrodį. Buvo šešta valanda. Nusprendžiau nebegaišti, nors dar penkias minutes krapščiausi bibliotekoje, medicinos žinyne ieškodamas nunuodijimo strichninu aprašymo.

Ketvirtas skyrius
Puaro tiria

Namas, kuriame apsigyveno belgai, buvo prie pat parko vartų. Kad būtų greičiau, bridau per aukštą žolę siauru takeliu, nukirsdamas vieškelio vingius. Jau beveik buvau prie reikiamo namo, kai pastebėjau kažkokį žmogų, bėgantį prie manęs. Atpažinau misterį Ingltorpą. Įdomu, kur jis buvo? Ir kaip paaiškins savo pradingimą?

Vos atgaudamas kvapą, jis puolė prie manęs.

– Dieve mano! Kaip siaubinga! Vargšė mano žmona! Aš ką tik sužinojau.

– Kur jūs buvote?

– Vakar užsivakarojau pas Denbį. Kai sutvarkėm visus reikalus, buvo jau pirma valanda nakties. Tada apsižiūrėjau, kad nepasiėmiau rakto. Nenorėdamas jūsų žadinti, likau nakvoti pas Denbį.

– Iš kur sužinojote, kas atsitiko? – paklausiau.

– Vilkinsas užsuko pas Denbį ir viską papasakojo. Mano vargšė Emilė! Ji buvo tokia pasiaukojanti... tokia kilni! Visiškai netausojo savęs.

Nuo pasibjaurėjimo mane nukrėtė šiurpas. Tai bent veidmainis!

– Turiu eiti. Skubu, – pasakiau ir tik džiaugiausi, kad jis nesidomėjo, kur išsiruošiau.

Po kelių minučių aš jau beldžiausi į Listveizo kotedžo duris. Kadangi niekas neatsiliepė, nekantriai pabarbenau darsyk. Man virš galvos atsargiai prasivėrė langelis, ir kyštelėjo paties Puaro galva. Išvydęs mane,

jis šūktelėjo iš nuostabos. Aš trumpai paaiškinau, kokia atsitiko tragedija, ir paprašiau pagalbos.

– Minutėlę, bičiuli, tuoj jus įleisiu ir, kol rengsiuos, viską papasakosite.

Už akimirkos kitos jis atidarė duris, ir aš nusekiau paskui Puaro į jo kambarį. Pasiūlęs prisėsti, jis pasinėrė į savo rytinį tualetą, o aš tuo metu kuo smulkiau išklojau, kas atsitiko, nepraleisdamas nė mažiausio menkniekio. Pasakojau, kaip ryte mane prižadino, apie paskutiniuosius misis Ingltorp žodžius, apie jos vyro dingimą, apie išvakarėse įvykusį barnį, apie mano nugirstą Merės ir jos anytos pokalbio nuotrupą, apie misis Ingltorp ir Evelinos Hovard kivirčą bei pastarosios vėlesnes užuominas. Kažin, ar aš kalbėjau taip aiškiai, kaip norėtųsi. Ne sykį kartojau, ką sakęs, ir vis grįžinėjau prie kokios nors užmirštos smulkmenos. Puaro maloniai nusišypsojo.

– Matau, jums galvoje viskas susipainiojo. Neskubėkit, *mon ami*. Jūs toks susijaudinęs... Betgi tai suprantama. Nusiraminkite, ir drauge tvarkingai surikiuosime faktelius. Panagrinėsime juos ir atsijosime. Tuos, kurie mums svarbūs, atsiminsime, o nereikšmingus, – jis perkreipė savo angelišką veidelį ir komiškai išpūtė žandus, – p-u-u-f! Paleisim vėjais.

– Visa tai skamba labai gražiai, bet kaip jūs nuspręsite, kas svarbu, o kas ne? – suabejojau aš. – Man tai visada būna nelengva.

Puaro energingai papurtė galvą. Tuo metu jis kuo rūpestingiausiai šukavo savo ūsus.

– Nieko sudėtinga. *Voyons*!* Vienas faktas veda prie kito, taigi įmanoma apčiuopti seką. Ar tolimesnė detalė tinka prie to, ką turime? *A merveille*!** Puiku! Galime eiti toliau. Kitas faktelis netinka? Ką gi, įdomu. Kažko

* Žiūrėkite! (pranc.)

** Šaunu! (pranc.)

trūksta, kažkokios grandies. Tyrinėjame, ieškome. Ir tas mažas, keistas faktelis, galbūt menka, nereikšminga detalė atsistoja į savo vietą! – Jis reikšmingai mostelėjo ranka. – Juk ir ji svarbi! Be galo svarbi!

– M-m... taip...

Puaro taip piktai pagrasė man po nosim pirštu, jog aš susigūžiau.

– Ir saugokitės seklio, kuris sako: "Ach, tai menkniekis. Jis neturi nieko bendra su visa situacija. Užmiršiu jį." Toks kelias niekur neveda! Viskas yra svarbu.

– Žinau. Jūs visada man tai sakydavot. Todėl ir stengiausi papasakoti kuo smulkiau, kad ir kaip nereikšminga man kai kas atrodytų.

– Aš jumis patenkintas. Jūsų puiki atmintis, ir jūs sąžiningai išdėstėte man faktus. Tiek to, nepriekaištausiu dėl tvarkos, kuria juos pateikėte – juk tai tikras kratinys! Betgi suprantama – esate susijaudinęs. Matyt, kaip tik dėl to nepaminėjote ir vieno be galo svarbaus dalyko.

– Kokio?

– Jūs nepasakėte, ar vakar vakare misis Ingltorp daug valgė.

Aš išpūčiau akis. Gal tas žmogeliukas per karą kuoktelėjo? Puaro itin rūpestingai šepečiu valė paltą, kurį rengėsi apsivilkti, ir atrodė visiškai pasinėręs į šį darbą.

– Aš neprisimenu, – atsakiau. – Tiesą sakant, nesuprantu...

– Nesuprantate? Bet juk tai svarbų svarbiausia.

– Nematau čia nieko svarbaus, – suirzęs burbtelėjau. – Kiek prisimenu, ji tik truputį užkando. Buvo aiškiai susinervinusi, taigi koks ten apetitas. Juk suprantama...

– Taip, – mąsliai atsakė Puaro. – Suprantama.

Jis atidarė stalčių, išsitraukė nedidelį lagaminėlį ir atsigręžė į mane.

– Dabar esu pasiruošęs. Keliausim į dvarą ir viską apžiūrėsim. Dovanokite, *mon ami*, bet jūs rengėtės paskubom, ir jūsų kaklaraištis nusisukęs į šoną. Jei leisite... – Jis ryžtingai pataisė kaklaraištį.

– *Ēa y est*!* Dabar galim eiti.

Sparčiu žingsniu perėję kaimą, mes pasukome prie parko vartų. Puaro akimirkai stabtelėjo ir liūdnai apžvelgė rytmečio rasa blizgančią žolę bei medžius.

– Čia taip gražu, taip nuostabu, o vargšė šeima paskendusi sielvarte.

Tardamas šiuos žodžius, jis įdėmiai pažvelgė į mane ir, neatlaikęs šio ilgo žvilgsnio, pajutau, kaip kaista mano skruostai.

Ar toji šeima tikrai sielvartavo? Ar širdgėla dėl misis Ingltorp mirties buvo tokia jau didelė? Staiga supratau, jog nepastebėjau jokių audringų emocijų. Velionė savo šeimoje nebuvo mylimas žmogus. Taip, jos mirtis sukrėtė, tačiau graudžių ašarų niekas neliejo.

Puaro, regis, perskaitė mano mintis. Jis liūdnai palingavo galvą.

– Taip, jūs teisus, – tarė. – Nepanašu, kad čia esama kraujo ryšio. Broliams Kavendišams ji buvo gera ir dosni, bet vis tiek ne mama. O kraujas svarbu, visada atminkite, kraujas labai svarbu.

– Puaro, o kodėl jūs klausėte, ar misis Ingltorp sočiai pavalgė vakar vakare? – paklausiau aš. – Visaip sukau galvą, bet niekaip nesuprantu, ką tai turi bendra su šiuo reikalu.

Puaro keletą minučių žingsniavo tylėdamas. Paskui tarė:

– Ką gi, galiu pasakyti... Nors, kaip žinote, kol byla nebaigta, aš nemėgstu nieko aiškinti. Taigi šiuo metu yra susidariusi nuomonė, kad misis Ingltorp nunuodyta

* Štai taip! (pranc.)

strichninu, kurį įmaišė jai į kavą.

– Taip.

– Gerai, o kada tą kavą patiekė?

– Apie aštuntą.

– Vadinasi, ji išgėrė ją tarp aštuonių ir pusės devynių – tikrai ne vėliau. O strichninas juk veikia gana greitai – maždaug po valandos ji būtų buvusi jau negyva. Tačiau misis Ingltorp apsinuodijimo simptomai pasireiškė tik penktą ryto, po devynių valandų! Vis dėlto, jeigu žmogus sočiai pavalgęs, nuodai veikia lėčiau. Į tokią galimybę reikia atsižvelgti. Tačiau, pasak jūsų, per vakarienę ji valgė labai mažai, o simptomai pasireiškė tik anksti ryte! Ši aplinkybė, mano drauge, gan keista. Gal skrodimas ką nors paaiškins. O kol kas atminkite šį faktą.

Prie dvaro mus pasitiko Džonas. Jis atrodė pavargęs ir nusikamavęs.

– Siaubingai nemaloni istorija, mesjė Puaro, – tarė jis. – Hastingsas jus turbūt perspėjo, kad mes nenorim jokio viešumo?

– Aš viską kuo puikiausiai suprantu.

– Matote, kol kas nežinome nieko konkretaus, tik įtariam.

– Būtent. Svarbiausia būti atsargiems.

Džonas grįžtelėjo į mane, išsitraukė portsigarą ir prisidegė cigaretę.

– Žinai, kad tas tipas, Ingltorpas, grįžo?

– Taip. Buvau jį sutikęs.

Džonas švystelėjo degtuką į gėlių klombą, tokiu savo poelgiu pašiurpindamas Puaro. Seklys jį iškrapštė ir rūpestingai užkasė.

– Dabar net neišmanom, kaip su juo elgtis.

– Netrukus sužinosite, – ramiai atsakė Puaro.

Nesupratęs šios mįslingos frazės, Džonas, regis, sutriko. Jis padavė man du raktus, kuriuos jam buvo

palikęs daktaras Baueršteinas.

– Parodyk mesjė Puaro viską, kas jį domins.

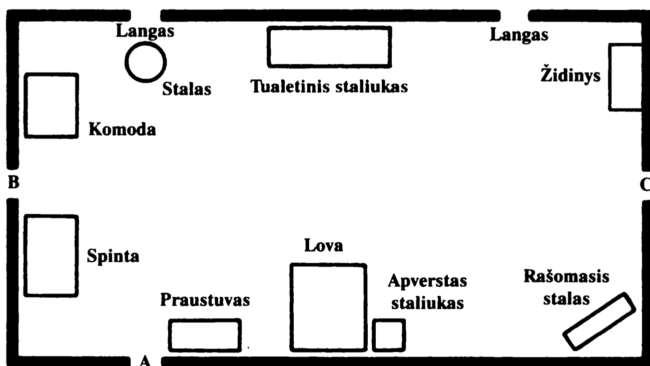
– Kambariai užrakinti? – paklausė Puaro.

– Daktaras Baueršteinas nusprendė, kad taip bus saugiau.

Puaro susimąstęs linktelėjo galvą.

– Taip, jis veikia labai užtikrintai. Ką gi, tai tik palengvina mūsų užduotį.

Mes visi kartu nuėjome į kambarį, kur įvyko tragedija. Kad būtų patogiau, pateikiu to kambario planą su pagrindiniais jame buvusiais baldais.

MISIS INGLTORP MIEGAMASIS

A – Durys į koridorių
B – Durys į misterio Ingltorpo kambarį
C – Durys į Sintijos kambarį

Puaro užrakino duris iš vidaus ir ėmė dairytis. Jis šokinėjo nuo daikto prie daikto tarsi žiogas, o aš stoviniavau prie durų, bijodamas sunaikinti kokį nors įkaltį. Tačiau mano santūrumas Puaro, regis, visai nedžiugino.

– Kas jums, mano drauge? – šūktelėjo jis. – Ko ten styrote, kaip... kaip jūs ten sakote? Ach taip, kaip baslys.

Paaiškinau, jog bijau nutrinti kokius nors pėdsakus.

– Pėdsakus? Tai bent idėja! Juk per šį kambarį jau pražygiavo kone visa kariuomenė. Kokių čia dar pėdsakų galima rasti? Ne, verčiau eikit šen ir padėkit man ieškoti. Savo lagaminėlį kol kas pasidėsiu į šalį, kol prireiks.

Ir jis pastatė savo nešulį ant apvalaus stalo prie lango, tačiau šio viršus buvo nepritvirtintas, pakrypo, ir lagaminėlis nučiuožė ant grindų.

– *En voila une table*!* – sušuko Puaro. – Et, mano drauge, pasirodo, galima gyventi dideliame name ir neturėti komforto.

Mažumėlę pamoralizavęs, jis vėl įniko ieškoti. Pagaliau seklio žvilgsnis kiek ilgėliau stabtelėjo ties mažu purpuriniu segtuvu ant rašomojo stalo. Iš jo spynelės kyšojo raktas. Ištraukęs jį, Puaro padavė man apžiūrėti. Tačiau aš nieko ypatinga neįžvelgiau. Tai buvo eilinis angliškos spynos raktas, pakabintas ant vielos žiedo.

Paskui Puaro apžiūrėjo mūsų išlaužtų durų staktą ir įsitikino, jog jos tikrai buvo užsklęstos iš vidaus. Tada nuėjo prie priešais esančių durų į Sintijos kambarį. Kaip sakiau, jos irgi buvo užsklęstos. Tačiau Puaro, gerokai paplušėjęs, jas atrakino ir, stengdamasis nesukelti nė menkiausio triukšmo, kelis kartus atidarė ir uždarė. Staiga jo dėmesį patraukė pats skląstis. Atidžiai jį apžiūrėjęs, jis vikriai išsitraukė iš savo lagaminėlio nedidelį pincetą ir, nutvėręs kažkokį krislelį, rūpestingai įsidėjo jį į mažytį voką.

Ant komodos stovėjo padėklas su spiritine lempa

* Na ir stalas! (pranc.)

ir nedideliu puodu ant jos. Puode buvo likę šiek tiek tamsaus skysčio. Netoliese stovėjo tuščias puodukas, iš kurio buvo gerta.

Ir kaip aš anksčiau viso to nepastebėjau! Juk tai svarbūs įkalčiai! Puaro pamirkė piršto galiuką skystyje ir atsargiai palaižė. Nutaisęs reikšmingą grimasą pranešė:

– Kakava... Atrodo, su romu.

Paskui jis ėmėsi tyrinėti ant grindų, greta apversto staliuko pažirusias šukes. Prie sudužusio kavos puodelio mėtėsi knygos, degtukai, ryšulys raktų ir stalinė lempa.

– Keista... Labai keista, – sumurmėjo Puaro.

– O aš turiu prisipažinti, kad nieko keista čia nematau.

– Nematote? Pažiūrėkite į lempą: jos stiklas skilo į dvi dalis, ir abi jos guli ten, kur nukrito. O štai puodukas sutrintas tiesiog į šipulius.

– Na ir kas? – pavargusiu balsu paklausiau aš. – Juk kas nors galėjo ant jo užlipti.

– Būtent, – keistu balsu tarstelėjo Puaro. – Kažkas ant jo užlipo.

Jis atsistojo ir iš lėto nupėdino prie židinio, kur susimąstęs ėmė vedžioti pirštu per išdėliotus suvenyrus ir rikiuoti juos į eilę. Visa tai rodė, jog jis gerokai susijaudinęs.

– *Mon ami*, – pagaliau atsigręžęs tarė jis, – kažkas užlipo ant to puodelio ir sutrynė jį į miltus dėl to, kad jame buvo strichnino arba – o tai dar svarbiau – kad jame strichnino nebuvo!

Aš nepratariau nė žodžio. Buvau gerokai suglumęs ir supratau, jog verčiau nieko neklausinėti. Po minutės kitos Puaro nurimo ir darbavosi toliau. Pakėlęs nuo grindų ryšulį raktų ir pasukiojęs juos tarp pirštų, galiausiai pasirinko vieną, skaisčiausiai spindintį, ir pamėgino įkišti jį į purpurinio segtuvo spynelę. Raktas tiko, Puaro

atidarė segtuvą, bet, kiek padvejojęs, vėl jį uždarė, užrakino ir įsikišo ryšulį raktų kartu su pasirinktuoju į kišenę.

– Kol kas neturiu leidimo peržvelgti šiuos popierius, – paaiškino. – Tačiau tai reikės padaryti – ir kuo greičiau, tuo geriau!

Po to jis itin įdėmiai apžiūrėjo praustuvo spintelės stalčius, perėjo kambarį ir prie kairiojo lango itin susidomėjo vos pastebima apvalia dėme ant tamsiai rudo kilimo. Puaro atsiklaupė ir įniko ją tyrinėti, kol galiausiai net pauostė.

Paskui jis įsipylė kelis kakavos lašus į mėgintuvėlį ir kruopščiai jį užkimšo. Tada išsitraukė mažą užrašų knygutę.

– Šiame kambary mes radome šešis įdomius daiktus, – skubiai kažką rašydamas tarė jis. – Ar man išvardyti, ar pats tai padarysite?

– Ne, geriau jūs, – nedvejodamas atsakiau.

– Gerai. Taigi pirmasis radinys – į miltus sutrupintas kavos puodukas, antrasis – segtuvas su spynelėje įdėtu raktu, trečiasis – dėmė ant kilimo.

– Na, dėmė čia galėjo atsirasti jau seniai, – pertraukiau aš.

– Ne, ji vis dar drėgna ir kvepia kava. Ketvirtasis – kažkokio tamsiai žalio audinio skiautelė – vos keli siūlai, bet atpažįstami.

– Tai štai ką jūs įsidėjote į voką! – sušukau.

– Taip. Tiesa, jie gali būti iš misis Ingltorp suknelės ir, tokiu atveju, mums visiškai nereikšmingi. Penktasis *štai*! – Puaro dramatišku gestu parodė į didelę vaško dėmę ant grindų prie rašomojo stalo. – Ji tikriausiai čia nuo vakar, nes uoli tarnaitė būtų ją iškart išvaliusi, karštu lygintuvu perbraukdama per sugeriamąjį popierių. Kartą aš panašiai išgelbėjau vieną iš savo geriausių

skrybėlių... bet dabar kalba ne apie tai.

– Taip, labai gali būti, kad dėmė čia atsirado vakar vakare. Mes buvome taip susijaudinę... O gal žvakę numetė pati misis Ingltorp?

– Ar buvote atsinešę tik vieną žvakę?

– Taip. Ją laikė Lorencas Kavendišas. Tačiau jis buvo kaip stabo ištiktas. Atrodo, jis kažką pamatė štai ten, – aš mostelėjau į židinį, – ir apmirė iš siaubo.

– Įdomu, – tarstelėjo Puaro. – Taip, visokių minčių gali kilti... – Jis aprėpė žvilgsniu visą ilgą sieną. – Tačiau ši dėmė ne nuo jo žvakės – juk ji balta, o mesjė Lorenco žvakė, kuri, beje, vis dar stovi ant tualetinio staliuko, rausva. Be to, misis Ingltorp kambary apskritai nebuvo žvakidės, tik stalinė lempa.

– Ką tai galėtų reikšti? – paklausiau aš.

Mano draugas kažką susierzinęs sumurmėjo, paragindamas pačiam pakrutinti smegenis.

– O šeštasis radinys? – priminiau. – Gal tas lašelis kakavos?

– Ne, – susimąstęs atsakė Puaro. – Tiesa, galėjau jį įtraukti į šešetuką, bet to nepadariau. Taip, apie tą šeštąjį kol kas norėčiau patylėti.

Jis greitai apžvelgė kambarį.

– Atrodo, daugiau čia nėra ką veikti. Nebent... – Jo žvilgsnis ilgėliau stabtelėjo prie ataušusių pelenų židiny. – Ugnis viską sunaikina... Bet ką gali žinoti... pažiūrėkim!

Puaro atsiklaupė ir atsargiai ėmė žarstyti pelenus. Staiga tyliai šūktelėjo:

– Hastingsai, pincetą!

Aš tučtuojau padaviau jam įrankį, ir Puaro ištraukė mažą apdegusio popieriaus skiautelę.

– Štai, *mon ami*! – sušuko jis, – ką apie tai manote?

Aš apžiūrėjau skiautę. Ji atrodė taip:

Kurį laiką nežinojau, nė ką sakyti. Popierius buvo neįprastai storas, visai nepanašus į eilinio bloknoto lapelį. Ūmai man šovė viena mintis.

– Puaro! Juk tai testamento skiautelė!

– Būtent.

Aš įdėmiai pažvelgiau į jį.

– Jūs nė kiek nenustebote?

– Ne, – rimtai atsakė jis. – Aš to tikėjausi.

Aš grąžinau skiautę Puaro ir stebėjau, kaip jis rūpestingai įsikiša ją į savo lagaminėlį –taip pat, kaip ir visa kita. Mano galva ūžė it bičių avilys. Kas tai per testamentas? Ir kas jį sunaikino? Gal tas pats žmogus, kuris paliko vaško dėmę ant grindų? Matyt. Bet kaip jis pateko į kambarį? Juk visos durys buvo užsklęstos iš vidaus.

– O dabar, mano drauge, – skubiai tarė Puaro, – reikia eiti. Aš dar norėčiau užduoti keletą klausimų tarnaitei... Atrodo, ji vardu Dorkas, ar ne?

Mes išėjome per Alfredo Ingltorpo kambarį, ir Puaro gerokai užgaišo, kol viską atidžiai apžiūrėjo. Mums išeinant, jis užsklendė abejas duris – vedančias ir į misis Ingltorp kambarį, ir į koridorių. Tada palydėjau Puaro žemyn į buduarą*, kurį jis panoro apžiūrėti, o

* privatus ponių kambarys (darbo, persirengimo)

pats nuėjau ieškoti Dorkas. Kai grįžau su ja, buduaras jau buvo tuščias.

– Puaro! – pašaukiau. – Kur jūs?

– Aš čia, mano drauge.

Jis buvo išėjęs per stiklines duris ir stovėjo, matyt, pakerėtas, priešais margaspalvius gėlynus.

– Nuostabu! – sumurmėjo jis. – Pasaka! Kokia simetrija! Tik pažvelkite į šią pusmėnulio formos klombą ir į anuos rombus! Kokie jie tvarkingi, ir augalai susodinti nei per tankiai, ne per retai. Juk čia pasidarbuota visai neseniai, ar ne?

– Taip, atrodo, vakar po pietų. Bet eikit šen – Dorkas jau čia.

– *Eh bien, eh bien!** Leiskite man dar bent akimirksnį paganyti akis.

– Betgi mūsų reikalas kur kas svarbesnis.

– O kodėl jūs manote, kad šios žavingos begonijos mažiau svarbios?

Aš patraukiau pečiais. Ginčytis su juo tokiais atvejais būtų buvę beprasmiška.

– Jūs nesutinkate? Bet tokių atvejų jau buvo. Ką gi, eime, pasikalbėsime su drąsiąja Dorkas.

Dorkas stovėjo miegamajame, susidėjusi ant krūtinės rankas. Iš po baltos kepuraitės bangavo tvarkingai sušukuoti žili plaukai. Tikras geros senų laikų tarnaitės pavyzdys.

Į Puaro ji iš pradžių žiūrėjo kiek įtariai, tačiau jis greitai pralaužė tą gynybinę sieną. Pastūmęs jai kėdę, jis mandagiai pasiūlė:

– Prašau sėstis, madmuazele.

– Ačiū, sere.

– Jūs čia tarnaujate jau daug metų, tiesa?

– Dešimt metų, sere.

* Gerai jau, gerai! (pranc.)

– Tai gana ilgas laikas! Jūs labai ištikima savo šeimininkei. Tikriausiai buvote prie jos stipriai prisirišusi?

– Ji man buvo labai gera, sere.

– Tuomet turbūt sutiksite atsakyti į kelis klausimus? Juos užduosiu, leidus misteriui Kavendišui.

– Taip, sere, žinoma.

– Pirmiausia norėčiau sužinoti, kas įvyko vakar vakare. Jūsų šeimininkė su kažkuo susipyko?

– Taip, sere. Bet nežinau, ar turiu teisę... – Dorkas sudvejojo.

Puaro įdėmiai žvelgė į ją.

– Mieloji Dorkas, aš turiu žinoti visas to barnio smulkmenas. Nemanykite, kad išduosite savo šeimininkės paslaptis. Ji jau nebegyva, ir reikia viską išsiaiškinti, kad būtų įvykdytas teisingumas. Jos jau niekas nebeprikels, tačiau jeigu čia buvo įvykdytas nusikaltimas, žudikas turi stoti prieš teismą.

– Ir tepadeda jums Dievas! – karštai sušuko Dorkas. – Neminėsiu vardo, bet namuose yra vienas toks tipas, kurio čia visi nekenčia. Ir tebūna prakeikta ta diena, kai jis pirmą kartą peržengė mūsų slenkstį!

Puaro luktelėjo, kol jos pasipiktinimas šiek tiek atlėgs, ir vėl dalykišku tonu paklausė:

– Taigi, kas per kivirčas užvirė? Nuo ko jis prasidėjo?

– Matote, sere, vakar aš atsitiktinai ėjau prieškambariu...

– Kelintą valandą?

– Tiksliai nepasakysiu, sere, bet iki arbatos gėrimo dar buvo daug laiko. Gal ketvirtą, o gal ir vėliau. Taigi, kaip jau sakiau, sere, atsitiktinai ėjau pro šalį ir išgirdau piktai šūkaujančius balsus. Aš, tiesa, nenorėjau klausytis, bet... buvo kaip buvo. Stabtelėjau. Durys buvo uždarytos, bet šeimininkė taip plyšojo, jog viskas

girdėjosi kuo aiškiausiai. "Tu man primelavai, apgavai mane!" – šaukė ji. Ką atsakė misteris Ingltorpas, nenugirdau – jis kalbėjo kur kas tyliau. Ji atkirto: "Kaip tu drįsti? Aš suteikiau tau pastogę, rengiau ir maitinau tave! Turėtum būti man be galo dėkingas! O štai kaip atsilyginai! Užtraukei gėdą visai mūsų šeimai!" Ką jis atsakė, vėl nenugirdau, o ji tęsė: "Man nesvarbu, ką tu pasakysi. Aš puikiausiai suprantu savo pareigą. Viskas nuspręsta. Nemanyk, kad aš bijau, jog skandalas tarp vyro ir žmonos iškils į viešumą." Tada man pasirodė, jog jiedu artinasi prie durų, ir aš sprukau iš prieškambario.

– Esate tikra, jog girdėjote misterio Ingltorpo balsą?

– O taip, sere, kas gi dar tai galėjo būti?

– Na, o kas nutiko paskui?

– Po kurio laiko grįžau į prieškambarį, bet jau buvo visiškai tylu. Penktą valandą misis Ingltorp paskambino varpeliu ir liepė man atnešti į jos miegamąjį puodelį arbatos. Valgyti neprašė. Ji atrodė siaubingai – išbalusi kaip lavonas, visa drebanti. "Dorkas, – pasakė, – man tiesiog šokas." "Skaudu tai girdėti, madam, – atsakiau. – Gal išgėrusi šios skanios arbatos, pasijusite geriau." Ji kažką laikė rankoje. Nepastebėjau, ar tai buvo laiškas, ar šiaip popieriaus lapas, tačiau jis buvo prirašytas, ir misis Ingltorp nenuleido nuo jo akių, tarsi negalėtų patikėti tuo, kas ten sakoma. Lyg pamiršusi, kad aš šalia, ji sumurmėjo: "Tie keli žodžiai... apvertė aukštyn kojomis visą mano gyvenimą". Paskui ji pridūrė: "Niekada nepasitikėk žmonėmis, Dorkas. Jie to neverti!" Aš išskubėjau per duris, padaviau jai puodelį geros, stiprios arbatos, ji padėkojo ir pasakė, jog išgėrusi tikriausiai pasijus geriau. "Nežinau, nė ką daryti, – dar pasiguodė. – Vyro ir žmonos nesantaika – siaubingas dalykas, Dorkas. Verčiau to nebūtų." Kaip tik tuo metu įėjo misis

Kavendiš, ir daugiau ji nieko nebepasakė.

– Ar šeimininkė vis dar laikė rankoje tą laišką ar kas ten buvo?

– Taip, sere.

– Kaip jūs manote, ką ji rengėsi su juo daryti?

– Net nežinau, sere. Gal užrakino savo purpuriniame segtuve.

– Vadinasi, ten ji paprastai laikydavo svarbius dokumentus?

– Taip, sere. Ji kiekvieną rytą nulipdavo pusryčiauti su juo po pažastim ir kiekvieną vakarą nešdavosi atgal į savo kambarį.

– O kada ji pametė to segtuvo raktą?

– Pasigedo jo vakar per pietus, sere, ir tučtuojau liepė man ieškoti. Ji buvo dėl to labai susinervinusi.

– Betgi turėjo kitą raktą, ar ne?

– O taip, sere.

Dorkas įtariai pervėrė Puaro akimis.

– Tiesą sakant, aš irgi. Ką gi reiškia tos kalbos apie pamestą raktą?

Puaro šyptelėjo.

– Nesistebėkite, Dorkas, toks jau mano darbas – aš žinau daugiau nei kiti. Ar šito rakto jūs ieškojote? – Jis išsitraukė iš kišenės raktą, kurį rado purpurinio segtuvo spynelėje.

Dorkas išsprogino akis.

– Taip, sere! Bet kur jį radote? Aš išrausiau visą namą!

– Suprantate, vakar šis daikčiukas buvo visai kitoje vietoje nei šiandien. Bet dabar norėčiau paklausti dar kai ko. Sakykit, ar jūsų šeimininkės spintoje kabėjo tamsiai žalia suknelė?

Išgirdusi tokį netikėtą klausimą, Dorkas kone krūptelėjo.

– Ne, sere.

– Esate tuo tikra?

– Žinoma, sere.

– Tai gal kas nors iš namiškių turi žalią suknelę?

Dorkas pagalvojo.

– Žalią vakarinę suknelę turi mis Sintija.

– Tamsiai ar šviesiai žalią?

– Šviesiai žalią, sere. Kažkokio šifono, ar kaip ten jį.

– Taip... Man tai netinka. Ir daugiau niekas nieko žalio nenešioja?

– Ne, sere. Bent jau nepastebėjau.

Puaro veido išraiška nerodė, ar nusivylė jis Dorkas atsakymais, ar priešingai – yra patenkintas. Jis tepasakė:

– Ką gi, palikim šį klausimą ir eikime toliau. Kaip jums atrodo, ar šeimininkė vakar gėrė migdomųjų?

– Ne, sere. *Vakar* tikrai ne.

– O iš kur jūs taip tiksliai žinote?

– Mat dėžutė buvo tuščia. Paskutiniuosius ji išgėrė prieš dvi dienas, o naujų nenusipirko.

– Esate tuo tikra?

– Visiškai, sere.

– Ką gi, šis tas aiškėja! Beje, ar šeimininkė vakar neprašė jūsų pasirašyti kokio nors dokumento?

– Pasirašyti dokumento? Ne, sere.

– Kai vakar vakare misteris Hastingsas su misteriu Lorencu grįžo namo, jie rado misis Ingltorp paskubom rašančią kažkokius laiškus. Gal galite pasakyti, kam jie buvo skirti?

– Bijau, kad ne, sere. Vakare buvau išėjusi. Gal Anė žino. Nors ji tokia plevėsa! Vakar net nesuplovė kavos puodelių. Štai kas darosi, kai nėra manęs ir niekas nesirūpina.

Puaro kilstelėjo ranką nutildydamas ją.

– Kadangi jie jau buvo palikti neplauti, prašyčiau neskubėti to daryti, Dorkas. Noriu juos apžiūrėti.

– Gerai, sere.

– Kelintą valandą jūs vakar išėjote iš namų?

– Apie šeštą, sere.

– Ačiū, Dorkas. Tai viskas, ko norėjau jūsų paklausti. – Puaro atsistojo ir nužingsniavo prie lango. – Kokie nuostabūs jūsų gėlynai! Beje, kiek čia dirba sodininkų?

– Tik trys, sere. Prieš karą buvo penki. Tada aplinka buvo prižiūrima kaip tikras džentelmenų dvaras. O, kad būtumėt matęs, sere! Tiesiog rojus. Dabar telikęs senis Meningas, berniūkštis Viljamas ir ta šiuolaikinė gražuolė, dėvinti kelnes ir visa kita. Dieve, kokie laikai atėjo!

– Seni, geri laikai dar sugrįš, Dorkas. Bent jau mes taip tikimės. O dabar gal pakviesite Anę?

– Gerai, sere. Ačiū, sere.

– Iš kur jūs žinote, kad misis Ingltorp vartojo migdomuosius? – netverdamas smalsumu, paklausiau aš, kai Dorkas išėjo iš kambario. – Ir apie tuos raktus – pamestąjį bei atsarginį?

– Nenorėkite sužinoti viską iš karto. Kai dėl migdomųjų, daug ką supratau iš štai ko. – Ir jis staiga išsitraukė mažą kartoninę dėžutę, į kokias vaistininkai supila miltelius.

– Kur ją radote?

– Spintelėje, virš prausyklės. Tai ir yra tas šeštasis radinys.

– Bet, kaip girdėjote, paskutiniąją dozę ji išgėrė prieš dvi dienas. Tad argi jis svarbus?

– Gal ir ne, bet ar ši dėžutė jums neatrodo keistoka?

Aš įdėmiai ją apžiūrėjau.

– Ne, nepasakyčiau.

– Atkreipkite dėmesį į etiketę.

Aš iš lėto perskaičiau: “Esant reikalui, gerti po vieną pakelį prieš miegą. Misis Ingltorp.”

– Ne, nieko ypatinga nematau.

– Nejaugi nepastebėjote, kad čia neužrašyta vaistininko pavardė?

– Aha! – sušukau. – Iš tikrųjų keista!

– Ar pažįstate bent vieną vaistininką, kuris pardavinėtų vaistus, neužrašęs savo pavardės?

– Ne, tiesą sakant, ne.

Buvau bepradedąs jaudintis, bet Puaro mane nuramino.

– Paaiškinimas čia visiškai paprastas. Todėl nesikarščiuokit, mano drauge.

Pasigirdo Anės žingsniai, taigi ką nors atsakyti nebeturėjau laiko.

Anė buvo daili, stambaus sudėjimo mergina. Ji vos suvaldė savo jaudulį, sumišusį su kažkokiu piktdžiugišku pasimėgavimu nutikusia tragedija.

Puaro iš karto prakalbo dalykiškai.

– Prašiau jus pakviesti, Ane, nes pamaniau, kad galbūt ką nors žinote apie laiškus, kuriuos misis Ingltorp rašė vakar vakare. Kiek jų buvo? Ir gal galite pasakyti, kam jie skirti?

Anė kiek pagalvojo.

– Buvo keturi laiškai, sere. Vienas – mis Hovard, kitas – notarui, misteriui Velsui, o kam dar du, nebeprisimenu, sere. Nors... Vienas buvo Rosui į Tedminsterį – jis mums tiekia maistą. O kam ketvirtasis tikrai nežinau.

– Nagi, pagalvokit, – paragino Puaro.

Tačiau Anė veltui laužė galvą.

– Dovanokit, sere, nieko negaliu pasakyti. O be to,

atrodo, aš jo net nepastebėjau.

– Tiek to, nesvarbu, – burbtelėjo Puaro, neparodydamas jokio nepasitenkinimo. – O dabar norėčiau paklausti jūsų dar kai ko. Misis Ingltorp kambary radau prikaistuvį su trupučiu kakavos. Ar ji kas vakarą gerdavo kakavą?

– Taip, sere, kakavos jai atnešdavom kiekvieną vakarą, o naktį užsinorėjusi ji pati pasišildydavo.

– Kokia tai buvo kakava? Pati paprasčiausia?

– Taip, sere. Su pienu, pagardinta šaukšteliu cukraus ir dviem šaukšteliais romo.

– Ir kas gi ją atnešdavo į šeimininkės kambarį?

– Aš, sere.

– Visada?

– Taip, sere.

– Kokiu laiku?

– Paprastai, kai lipdavau užtraukti užuolaidų, sere.

– Ar gėrimą nešate tiesiai iš virtuvės?

– Ne, sere. Matote, ant viryklės ne tiek jau daug vietos, taigi virėja paruošia kakavą iš anksto ir tik paskui gamina vakarienei daržoves. Aš visada nunešu kakavą į antrą aukštą ir pastatau ant staliuko prie durų, o vėliau patiekiu į kambarį.

– Jūs kalbate apie duris kairiojoje namo pusėje?

– Taip, sere.

– O staliukas stovi šioje durų pusėje ar kitoje – tarnų pusėje?

– Šioje, sere.

– Kelintą valandą pastatėt kakavą ant staliuko vakar vakare?

– Maždaug penkiolika po septynių, sere.

– O kada nunešėt į misis Ingltorp kambarį?

– Eidama užtraukti užuolaidų. Apie aštuntą. Misis Ingltorp atsigulė, man dar nebaigus.

– Vadinasi, tarp penkiolikos po septynių ir aštuntos valandos kakava stovėjo ant staliuko, kairėje namo pusėje?

– Taip, sere.

Anės skruostai raudo vis sodriau, ir pagaliau ji neištvėrusi pratrūko:

– Ir jeigu joje *buvo* druskos, sere, tai ne mano kaltė. Aš niekada nestatau druskinės šalia padėklo.

– O kodėl manote, kad į gėrimą pakliuvo druskos?

– Mačiau ją ant padėklo, sere.

– Matėte ant padėklo išbertą druską?

– Taip. Rupią druską. Kai nešiau padėklą į viršų, jos nebuvo, tačiau atėjusi nunešti jį į šeimininkės kambarį, iškart pastebėjau druską. Ko gero, turėjau grįžti į virtuvę ir paprašyti virėjos, kad išvirtų naujos kakavos, bet labai skubėjau, nes Dorkas buvo kažkur išėjusi. Taigi nusprendžiau, jog pati kakava tikriausiai gera, o druska pabirusi tik ant padėklo. Prijuoste nušluosčiau ją ir nunešiau kakavą šeimininkei.

Aš vos nuslėpiau susijaudinimą. Pati to nežinodama, Anė pateikė mums svarbios informacijos. Įdomu, kaip ji elgtųsi, jei pasakytume, kad ta “rupi druska” buvo strichninas, vienas stipriausių nuodų, kokie tik yra žinomi žmonijai? Negalėjau atsistebėti Puaro ramybe. Jo savitvarda tiesiog stulbinanti! Nekantriai laukiau, koks bus jo tolimesnis klausimas, tačiau jis gerokai mane nuvylė.

– Kai įėjote į misis Ingltorp miegamąjį, ar durys į mis Sintijos kambarį buvo užsklęstos?

– Taip, sere. Jos visada užsklęstos – juk per jas niekas nevaikšto.

– O durys į misterio Ingltorpo kambarį? Gal pastebėjote, ar ir jos buvo užsklęstos?

Anė sudvejojo.

– Tiksliai negaliu pasakyti, sere. Jos buvo uždarytos, bet ar užsklęstos – šito nežinau.

– O kai išėjote iš kambario, ar misis Ingltorp užsisklendė?

– Ne, sere. Bet vėliau turbūt užsirakino. Duris į koridorių nakčiai ji paprastai užsirakindavo.

– Ar vakar tvarkydama kambarį nepastebėjote ant kilimo vaško dėmės?

– Vaško dėmės? O ne, sere. Misis Ingltorp nedegindavo žvakių, tik stalinę lempą.

– Vadinasi, jeigu ant kilimo būtų buvusi didelė vaško dėmė, jūs tikrai ją būtumėte pastebėjusi?

– Taip, sere. Būčiau tučtuojau uždėjusi sugeriamąjį popierių ir išvaliusi ją karštu lygintuvu.

Tada Puaro uždavė Anei tą patį klausimą, kaip ir Dorkas:

– Sakykit, ar jūsų šeimininkė turėjo žalią suknelę?

– Ne, sere.

– Nei apsiausto, nei pelerinos, nei e-e... kaip ji ten vadinasi? Striukės?

– Ne, sere. Jokio žalio drabužio ji neturėjo.

– O kas nors iš namiškių?

Anė pagalvojo.

– Ne, sere.

– Esate tuo tikra?

– Visiškai.

– *Bien!** Tai viskas, ką norėjau sužinoti. Labai ačiū.

Nervingai sukikenusi, Anė išsprūdino iš kambario.

– Puaro! – pratrūkau džiaugsmu aš. – Sveikinu! Koks atradimas!

– Apie kokį atradimą jūs kalbate?

– Kad užnuodyta buvo ne kava, o kakava. Juk tai viską paaiškina! Nuodai suveikė tik anksti ryte, nes mi-

* Gerai! (pranc.)

sis Ingltorp kakavą išgėrė maždaug pusiaunaktį.

– Vadinasi, jūs manote, kas strichnino būta kakavoje? Atkreipkite dėmesį, Hastingsai, ką aš sakau – *kakavoje*.

– Žinoma! Kas gi daugiau galėjo būti išbiręs ant padėklo, jei ne strichninas?

– Tai galėjo būti paprasčiausia druska, ramiai atsakė Puaro.

Aš gūžtelėjau pečiais. Jeigu jau mano draugas nusprendė viską aiškinti taip, ginčytis su juo buvo beprasmiška. Man jau nebe pirmą kartą dingtelėjo mintis, kad vargšelis Puaro sensta. Visa laimė, kad šalia jo yra žmogus, sugebantis blaiviai vertinti faktus!

Puaro šelmiškai pažvelgė į mane.

– Jūs su manim nesutinkate, *mon ami*?

– Brangusis Puaro, – šaltai atsakiau aš, – ne man jus mokyti. Jūs turite teisę manyti vienaip, o man gali atrodyti kitaip.

– Puikiai pasakyta, – pareiškė Puaro suskubęs stotis ant kojų. – Ką gi, šiame kambaryje nebėra kas veikti. Beje, o kieno tas mažesnis, rašomasis stalas kampe?

– Misterio Ingltorpo.

– Šit kaip! – Jis atsargiai patraukė stalčių. – Užrakinta. Gal tiktų vienas iš misis Ingltorp raktų?

Įgudusia ranka jis vieną po kito ėmė sukioti spynelėje raktus, kol pagaliau patenkintas sušuko:

– *Voila*!* Šis raktas, žinoma, ne nuo stalo, bet tiko.

Puaro nustūmė stalviršį ir greitai peržvelgė tvarkingai sudėtus popierius. Didelei mano nuostabai, jis jų net nepalietė, tik vėl užrakindamas sumurmėjo:

– Taip, tvarkingas žmogus, tas misteris Ingltorpas!

“Tvarkingas žmogus” buvo didžiausias komplimentas, kokį tik Puaro galėjo pasakyti.

* Štai! (pranc.)

"Taip, mano draugas jau nebe toks įžvalgus kaip anksčiau", – pagalvojau aš, klausydamasis nerišlaus jo veblenimo:

– Čia nėra pašto ženklų, betgi jie galėjo būti, kaip manote, *mon ami*? Juk galėjo būti. Taip... – Jo žvilgsnis klaidžiojo po kambarį. – Šis miegamasis mums daugiau nieko nepapasakos. Ne ką tesužinojau. Išskyrus šitą...

Jis išsitraukė iš kišenės suglamžytą voką ir numetė man. Tas radinys man pasirodė keistokas. Senas, murzinas vokas su keliais, tarsi atsitiktinai iškeverzotais žodžiais. Štai kaip jie atrodė:

valditi

valdyti

aš turiu valdyti

jis turėdamas valdyti

valdyti

Penktas skyrius
"Juk tai ne strichninas, ar ne?"

– Kur jį radote? – netverdamas smalsumu paklausiau Puaro.

– Šiukšlių dėžėj. Atpažįstate braižą?

– Taip, misis Ingltorp rašysena. Bet ką gi tai reiškia?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Tiksliai negaliu pasakyti, bet kai ką nujaučiu.

Staiga man kilo pašėlusi idėja. O kas, jeigu misis Ingltorp buvo aptemęs protas? Gal ją persekiojo mintis, jog yra apsėsta demonų?* Ir jeigu taip, ar tik negalėjo ji pakelti ranką prieš save? Jau norėjau pasidalyti šiomis spėlionėmis su Puaro, tačiau jis užbėgo už akių:

– Eime, apžiūrėsim tuos kavos puodelius!

– Mano mielas Puaro, kam juos apžiūrinėti – juk dabar žinome, kad užnuodyta buvo kakava!

– O *la la*!** Ta nelaboji kakava! – nerūpestingai sušuko Puaro.

Jis apsimestinai linksmai nusijuokė švysteldamas į viršų rankas, ir visas šis cirkas man pasirodė labai jau ne vietoj.

– Jeigu misis Ingltorp pati nusinešė kavą į savo kambarį, – susierzinęs tariau aš, – nesuprantu, ką jūs tikitės rasti. Gal paketą strichnino ant padėklo?

Puaro kaipmat surimtėjo.

* Anglų kalboje žodis "possessed" reiškia ir "apsėstas", ir "turintis, valdantis" *(Vert. past.)*

** Šit kaip! (pranc.)

– Nagi, eime, mano drauge, eime, – paragino imdamas mane už parankės. – *Ne vous fâchez pas*!* Leiskite man pasidomėti kavos puodeliais, ir aš gerbsiu jūsiškę versiją apie kakavą. Na kaip? Sutarta?

Puaro kalbėjo taip smagiai, kad nejučia nusijuokiau. Mudu nuėjome į svetainę, kur ant padėklo tebestovėjo kavos puodukai. Puaro paprašė manęs dar kartą smulkiai papasakoti, kas vakar vakare vyko šiame kambaryje, o pats, atidžiai klausydamasis, iš visų pusių apžiūrinėjo puodelius.

– Vadinasi, misis Kavendiš stovėjo prie padėklo ir pilstė. Taip. Paskui ji priėjo prie lango, kur su madmuazele Sintija sėdėjote jūs. Taip. Štai tie trys puodukai. O tas pusiau nugertas ant židinio turbūt misterio Lorenco Kavendišo. O kas gėrė iš šito puodelio ant padėklo?

– Džonas Kavendišas. Pats mačiau, kaip jis ten pastatė.

– Puiku. Vienas, du, trys, keturi, penki... O kur misterio Ingltorpo puodukas?

– Jis kavos negėrė.

– Tada kai kas aiškėja. Minutėlę, mano drauge...

Puaro itin rūpestingai iš kiekvieno puodelio įvarvino po kelis lašus į atskirus mėgintuvėlius ir, tai darydamas, vis paragaudavo. Jo veido išraiška keistai pasikeitė. Jis tarsi išsivadavo nuo kažkokios slegiančios minties, bet kartu atrodė ir kiek suglumęs.

– *Bien*! – pagaliau tarė. – Akivaizdu! Turėjau vieną versiją... bet dabar aišku, jog klydau. Taip, klydau. Keista... Bet nesvarbu!

Ir, savo įpročiu gūžtelėjęs pečiais, Puaro kaipmat pamiršo viską, kas jam kėlė nerimą. Galėjau jam iš pat pradžių pasakyti, kad visas tas perdėtas dėmesys kavai atves į akligatvį, bet prikandau liežuvį. Šiaip ar taip,

* Nepykite! (pranc.)

nors ir pasenęs, Puaro buvo savo meto garsenybė.

– Pusryčiai jau ant stalo, – įėjęs iš prieškambario, pranešė Džonas Kavendišas. – Valgysite su mumis, mesjė Puaro?

Puaro sutiko. Aš nenuleidau akių nuo Džono. Vakarykščiai įvykiai laikinai buvo jį išmušę iš vėžių, tačiau dabar jis jau atrodė atgavęs pusiausvyrą. Džonas buvo paprastas vyrukas, be lakios vaizduotės – tikra priešingybė savo broliui, kuris gal net per daug buvo apdovanotas išmone.

Nuo ankstyvo ryto Džonas darbavosi iš peties – siuntinėjo telegramas (vieną iš pirmųjų gavo Evelina Hovard), rašė skelbimus į laikraščius ir atlikinėjo visas kitas nuobodžias pareigas, kurias užtraukia kieno nors mirtis.

– Norėčiau paklausti, kaip juda mano reikalai? – tarė jis. – Ar tyrimai patvirtino, kad mano motina mirė savo mirtimi? O gal... teks rengtis nemalonumams?

– Manau, misteri Kavendišai, – liūdnai atsakė Puaro, – jog verčiau nepuoselėti klaidinančių vilčių. Gal papasakotumėt man, ką mano kiti šeimos nariai?

– Mano brolis Lorencas įsitikinęs, jog čia tik daug triukšmo dėl nieko. Jam atrodo, kad tai paprasčiausias širdies priepuolis.

– Tikrai? Labai įdomu... sumurmėjo Puaro. – O misis Kavendiš?

Džono veidas vos pastebimai apniuko.

– Ką šiuo klausimu galvoja mano žmona, neturiu nė menkiausio supratimo.

Po tokių žodžių akimirkai stojo nejauki tyla. Ją sudrumsti pasistengė pats Džonas.

– Neprisimenu, ar sakiau jums, kad sugrįžo misteris Ingltorpas?

Puaro linktelėjo galvą.

– Jis kaip šašas mums visiems. Žinoma, turime elgtis su juo kaip visada, bet... velniai rautų, kai pagalvoji, kad sėsi prie vieno stalo su galimu žmogžudžiu, žarnos vartosi!

Puaro su užuojauta vėl linktelėjo.

– Visiškai jus suprantu. Jums dabar tikrai labai sunku, misteri Kavendišai. Bet norėčiau užduoti vieną klausimą. Misteris Ingltorpas aiškino, jog vakar negrįžo nakvoti dėl to, kad užmiršo namų raktą. Ar tai tiesa?

– Taip.

– O jūs tikrai matėte namuose paliktą raktą? Gal jis vis dėlto buvo jį pasiėmęs?

– Šito negaliu pasakyti. Aš net nepagalvojau to rakto ieškoti. Mes visada jį laikome prieškambario spintelės stalčiuje. Einu dabar pat ir patikrinsiu.

Puaro šyptelėjo ir kilstelėjo ranką.

– Ne, nereikia, misteri Kavendišai. Dabar jau vėlu. Esu tikras, kad raktą rasite gulintį savo vietoje. Jeigu misteris Ingltorpas jį buvo pasiėmęs, tai jau turėjo daugybę laiko padėti atgal.

– Bet nejaugi jūs manote...

– Aš nieko nemanau. Jeigu kas nors šįryt, iki jam sugrįžtant, atsitiktinai būtų dirstelėjęs į stalčių ir pamatęs ten gulintį raktą, tai būtų svarbus argumentas Ingltorpo naudai. Tik tiek.

Džonas suglumo.

– Nenusiminkit, – nuramino jį Puaro. – Ir neimkit taip į galvą. Jeigu jau malonėjote mane pakviesti, verčiau eikime ir papusryčiaukime.

Visi susirinko valgomajame. Taip susiklosčius aplinkybėms, mes, žinoma, nekrykštavom iš džiaugsmo. Žmonės sunkiai atsigauna po panašių sukrėtimų. Gero tono taisyklės reikalavo, kad išoriškai viskas atrodytų kaip įprastai, bet manęs neapleido mintis: “Ar ši savi-

tvarda tikrai reikalauja tokių didelių pastangų?" Nepastebėjau nei užraudusių nuo verksmo akių, nei slepiamo sielvarto. Matyt, buvau teisus: tragedija sukrėtė vienintelį žmogų – ekonomę Dorkas.

Praėjau pro Alfredą Ingltorpą. Jis vaidino susikrimtusį našlį, ir ši veidmainystė man sukėlė pasibjaurėjimą. Įdomu, ar šis tipas bent žino, kad mes įtariame jį? Kad ir kaip slėpėme savo jausmus, jis negalėjo to nejausti. Ar dabar dreba jo kinkos? O gal yra tikras, kad liks nenubaustas? Aišku tik viena – ore tvyrantis įtarimas turėjo perspėti jį, kad jis čia – ypatingas žmogus.

Bet ar visi jį įtarė? Sakysim, misis Kavendiš. Pažvelgiau į ją, sėdinčią stalūgalyje, tokią gražią, santūrią, paslaptingą. Su šviesiai pilka suknele, papuošta baltais raukinukais, pusiau dengiančiais grakščias rankutes, ji atrodė kaip pasakų princesė. Tačiau vos panorėjusi, ši moteris tapdavo neperprantama ir mįslinga it sfinksas. Šiandien ji buvo itin tyli, beveik nepravėrė burnos, tačiau mane apėmė keistas jausmas, kad ši stipri asmenybė valdo mus visus.

O jaunoji Sintija? Ar ji įtaria Alfredą? Mergina man atrodė tokia nuvargusi, vangi ir apatiška, tarsi nesveikuotų. Pasidomėjau, ar ji blogai jaučiasi.

– Taip, galva tiesiog plyšta, – prisipažino Sintija.

– Gal išgersite dar vieną puodelį kavos, madmuazele? – rūpestingai pasiūlė Puaro. – Ji jus atgaivintų. Juk tai puikus vaistas nuo *mal de tête*.*

Jis pašoko ir čiupo jos puoduką.

– Tik be cukraus, – perspėjo Sintija, pastebėjusi, kad Puaro siekia cukraus žnyplių.

– Be cukraus? Karo metų režimas?

– Ne, aš niekada nesaldinu kavos.

* Galvos skausmas (pranc.)

– *Sacré!** – sumurmėjo Puaro, statydamas ant stalo pripiltą puoduką.

Tai nugirdau tik aš ir, smalsiai dirstelėjęs į mažąjį vyruką, pastebėjau, kad jis vos valdo jaudulį, o jo akys – žalios kaip katės. Jis kažką išgirdo ar pamatė. Bet kas gi tai galėjo būti? Nelaikau savęs kvailu, bet prisipažinsiu, jog tąsyk nepastebėjau nieko neįprasta.

Dar už akimirkos prasivėrė durys ir pasirodė Dorkas.

– Sere, su jumis nori susitikti misteris Velsas, – pranešė Džonui.

Aš prisiminiau, jog tai tas pats notaras, kuriam misis Ingltorp išvakarėse rašė laišką.

Džonas tučtuojau pašoko.

– Palydėk jį į mano kabinetą. – Paskui, atsigręžęs į mus, jis paaiškino: – Tai mano motinos notaras. – Ir kiek tyliau pridūrė: – Be to, kaip suprantate, jis yra ir koroneris**. Gal norėtumėte eiti su manim?

Mes tylomis linktelėjom ir išsekėm paskui jį. Džonas žingsniavo priekyje, ir aš, pasinaudodamas proga, sušnibždėjau Puaro:

– Vadinasi, apklausa vis dėlto bus?

Mano draugas abejingai linktelėjo. Jis atrodė taip giliai susimąstęs, jog mane apėmė smalsumas.

– Kas jums? Jūs visiškai neklausote, ką jums sakau.

– Taip, mano drauge... Aš labai susirūpinęs.

– Bet kodėl?

– Dėl to, kad madmuazelė Sintija nepasaldino kavos.

– Ką?! Juokaujate?

– Ne, kalbu rimtai. Čia esama kažko, ko negaliu su-

* Velniai griebtų! (pranc.)

** mirties aplinkybių tyrėjas

prasti. Bet nuojauta manęs neapgavo.

– Kokia nuojauta?

– Nuojauta, paskatinusi patikrinti tuos kavos puodelius. O dabar – cit! Daugiau nė žodžio!

Mes įžengėme paskui Džoną į jo kabinetą, ir jis uždarė duris.

Misteris Velsas buvo malonus vidutinio amžiaus vyriškis, įžvalgių akių ir teisininkams būdingos lūpų linijos. Džonas pristatė mus ir paaiškino, jog padedame tirti šį atvejį.

– Tikiuosi, suprantate, Velsai, – pridūrė jis, – kad mes nenorime triukšmo ir vis dar tikimės, jog apsieisim be tardymo.

– Žinoma, žinoma, – nuramino jį misteris Velsas. – Nenorėčiau jūsų varginti nemalonia vieša apklausa. Bet tai neišvengiama, nes nėra medicininės išvados.

– Taip, suprantu.

– Tas Baueršteinas gudruolis ir, kiek žinau, garsus toksikologas.

– Taigi, – nenorom tarstelėjo Džonas ir, kiek padvejojęs, pridūrė: – Vadinasi, turėsime liudyti – kiekvienas iš mūsų?

– Jūs tai tikrai ir... e-e... misteris Ingltorpas.

Trumpam stojo tyla, paskui notaras ramindamas pridūrė:

– Visi kiti parodymai bus paprasčiausias formalumas.

– Suprantu.

Man pasirodė, jog Džonas lengviau atsikvėpė, ir tai buvo keista, nes Velsas jam nieko nepažadėjo.

– Jei neprieštaraujate, – tęsė notaras, – tardymą pradėsime penktadienį. Iki to laiko jau žinosime skrodimo rezultatus. Juk jis, atrodo, bus daromas šį vakarą?

– Taip.

– Vadinasi, penktadienis tinka?

– Puikiausiai.

– Tikriausiai nereikia jums nė sakyti, mano brangus Kavendišai, kaip aš apgailestauju dėl šio tragiško atsitikimo.

– Tada gal galėtumėte mums padėti jį ištirti? – pirmą kartą po to, kai įžengė į kambarį, prabilo Puaro.

– Aš?

– Taip. Girdėjome, kad vakar vakare misis Ingltorp parašė jums laišką. Šįryt turėjote jį gauti.

– Gavau, bet nieko svarbaus jame nepasakyta. Tai tiesiog raštelis, kuriame misis Ingltorp prašo manęs šiandien ryte užeiti pas ją kažkokiu neatidėliotinu reikalu.

– Ir ji neužsiminė, kas tai per reikalas?

– Deja, ne.

– Kaip gaila, – tarstelėjo Džonas.

– Labai gaila, – pritarė Puaro.

Vėl stojo tyla. Puaro kelias minutes kažką svarstė. Pagaliau jis atsigręžė į notarą.

– Misteri Velsai, norėčiau jums užduoti vieną klausimą – tai yra, jeigu jis nepažeis profesinės etikos. Kas paveldi misis Ingltorp turtą jos mirties atveju?

Kiek pagalvojęs teisininkas atsakė:

– Tai vis tiek netrukus bus pranešta, todėl, jeigu misteris Kavendišas neprieštaraus…

– Nė kiek neprieštarausiu.

– Tokiu atveju nematau priežasties, kodėl turėčiau neatsakyti į jūsų klausimą. Savo paskutiniuoju testamentu, parašytu pernai rugpjūtį, išskyrus nedideles sumeles tarnams, visą savo turtą ji paliko įsūniui, misteriui Džonui Kavendišui.

– Atleiskite už klausimą, misteri Kavendišai… Bet argi tai nėra neteisinga jos kito įsūnio, Lorenco

Kavendišo, atžvilgiu?

– Ne, nemanau. Matote, pagal jų tėvo testamentą, įmotei mirus Džonas paveldi visą nekilnojamą turtą, o Lorencui atitenka solidi sumelė. Žinodama, kad vyresnysis įsūnis turės išlaikyti Stailzą, misis Ingltorp savo pinigus paliko jam. Mano galva, tai labai teisingas ir protingas sprendimas.

Puaro susimąstęs linktelėjo.

– Taip, bet man atrodo, kad pagal jūsų, anglų, įstatymus, misis Kavendiš ištekėjus antrą kartą ir tapus misis Ingltorp, tas testamentas nebeteko galios.

Misteris Velsas nukorė galvą.

– Išties, mesjė Puaro, aš kaip tik rengiausi pasakyti, kad tas testamentas nebegalioja.

– *Hein!** – sušuko Puaro. Paskui pagalvojo ir paklausė: – O pati misis Ingltorp tai žinojo?

– Neturiu supratimo. Gal ir žinojo.

– Žinojo, – netikėtai įsiterpė Džonas. – Vakar mes kaip tik kalbėjome apie santuokos anuliuotą testamentą.

– Norėčiau užduoti dar vieną klausimą, misteri Velsai. Minėjote, jog tai buvo jos "paskutinis testamentas". Vadinasi, misis Ingltorp buvo parašiusi jų ne vieną?

– Ji parašydavo po testamentą mažiausiai kartą per metus, – ramiai atsakė misteris Velsas. – Jos nuomonė dažnai keitėsi, ir testamentas būdavo palankesnis tai vienam, tai kitam šeimos nariui.

– Ar nustebtumėte, – pasidomėjo Puaro, – jeigu, jums nežinant, ji būtų parašiusi dar vieną testamentą, palikdama savo turtą ne šeimos nariui, pavyzdžiui, mis Hovard?

– Nė kiek.

– Taip, taip... – Daugiau klausimų Puaro, regis,

* Šit kaip! (pranc.)

nebeturėjo.

Kol Džonas su notaru tarėsi dėl misis Ingltorp dokumentų peržiūrėjimo, aš prisigretinau prie Puaro ir tyliai paklausiau:

– Jūs iš tiesų manote, kad velionė visus savo pinigus paliko mis Hovard?

Puaro šyptelėjo.

– Ne.

– Tai kodėl taip paklausėte?

– Š-š!

Džonas Kavendišas grįžtelėjo į Puaro.

– Mesjė Puaro, gal norėtumėte eiti su mumis? Mes ruošiamės peržiūrėti mamos dokumentus. Misteris Ingltorpas mielai tą darbą patikėjo mums.

– O, tai daug ką supaprastina, – sumurmėjo teisininkas. – Nors formaliai jis, žinoma, turėtų būti... – Jis nebaigė sakinio.

– Pirmiausia mes apžiūrėsime rašomąjį stalą buduare, – aiškino Džonas Puaro, – paskui eisime į mamos miegamąjį. Svarbiausius dokumentus ji laikė purpuriniame segtuve, kurį reikia apžiūrėti itin atidžiai.

– Taip, – sutiko notaras, – labai gali būti, kad ten rasime naujesnį testamentą nei tas, kurį turiu.

– *Štai* tas naujesnis testamentas, – staiga nuskambėjo Puaro balsas.

– Ką?! – apstulbę vienbalsiai sušuko Džonas ir teisininkas.

– Tiksliau, jis ten *buvo*, – ramiai tęsė mano draugas.

– Ką jūs norite pasakyti? Kur buvo? Ir kur jis dabar?

– Jį sudegino.

– Sudegino?

– Taip. Štai, pažvelkite.

Puaro išsitraukė apdegusią skiautę, kurią radome misis Ingltorp miegamojo židiny, ir padavė notarui, trumpai paaiškinęs, kada ir kaip ji atsidūrė jo rankose.

– Bet gal tai senas testamentas?

– Nemanau. Netgi esu įsitikinęs, kad jis surašytas ne anksčiau, kaip vakar po pietų.

– Kaip? Negali būti! – vėl vienbalsiai šūktelėjo abu vyriškiai.

Puaro pasisuko į Džoną.

– Jei leisite pakviesti sodininką, įrodysiu.

– O taip, žinoma... Bet aš nesuprantu...

Puaro kilstelėjo ranką.

– Darykit, kaip prašau. Paskui galėsit klausinėti, kiek tinkamas.

– Gerai.

Džonas paskambino varpeliu, ir tuoj atbėgo Dorkas.

– Dorkas, gal pakviestum Meningą? Noriu su juo pasikalbėti.

– Gerai, sere, – atsakė ji ir išskubėjo.

Mes laukėm nejaukioj tyloj. Tik Puaro atrodė visiškai ramus. Jis valinėjo apdulkėjusį knygų lentynos kampelį.

Netrukus už lango pasigirdo sunkūs žingsniai per žvyrą – Meningas avėjo plačiagalvėmis vinimis pakaltus aulinius batus. Džonas klausiamai pažvelgė į Puaro. Tas linktelėjo galvą.

– Užeik, Meningai, – pakvietė Džonas. – Reikia pakalbėti.

Sodininkas iš lėto, neryžtingai įžirgliojo per stiklines duris ir sustojo prie pat jų. Rankose glamžydamas suko ratu kepurę. Žmogelis buvo gerokai gunktelėjęs, nors turbūt dar nesenas, įžvalgių, protingų akių, lėtai, apgalvotai tariantis kiekvieną žodį.

– Meningai, – kreipėsi Džonas, – šis džentelmenas užduos tau keletą klausimų, ir aš noriu, kad atsakytum.

– Gerai, sere, – sumurmėjo sodininkas.

Nieko nelaukdamas Puaro žingtelėjo į priekį. Meningas nužvelgė jį su vos juntama panieka.

– Tai jūs vakar vakare sodinote begonijas pietinėje namo pusėje, Meningai?

– Taip, sere. Aš ir Viljamas.

– O misis Ingltorp pašaukė jus per langą, ar ne?

– Taip, sere, pašaukė.

– Papasakokite kuo smulkiau, kas įvyko po to.

– Nieko ypatinga, sere. Tiesiog ji liepė Viljamui važiuoti dviračiu į kaimą ir nupirkti testamento blanką ar kaip ten jį... Net nežinau, kaip vadinasi... Ji užrašė jam ant lapelio.

– Na ir?

– Jis taip ir padarė, sere.

– O kas buvo paskui?

– O paskui mes toliau sodinome begonijas, sere.

– Ar misis Ingltorp daugiau jūsų nebešaukė?

– Šaukė, sere. Mus abu.

– Ir ko norėjo?

– Ji liepė pasirašyti ant kažkokio ilgo popieriaus, po jos pačios parašu.

– Ar pastebėjote, kas ten buvo parašyta? – griežtai paklausė Puaro.

– Ne, sere. Ant tos vietos buvo uždėtas sugeriamasis popierius.

– Tai pasirašėte, kur ji liepė?

– Taip, sere, pirmiau aš, paskui Viljamas.

– Ir ką ji darė su tuo popierium?

– Įkišo į pailgą voką ir įdėjo į kažkokią purpurinę dėžutę, kuri stovėjo ant rašomojo stalo.

– Kelintą valandą ji jus pašaukė pirmą kartą?

– Maždaug ketvirtą, sere.

– Ne anksčiau? Gal pusę keturių?

– Ne, sere. Turbūt kaip tik net truputį po keturių.

– Ačiū, Meningai. Tai viskas, ką norėjau sužinoti, – maloniai tarė Puaro.

Sodininkas dirstelėjo į šeimininką, tas linktelėjo, ir Meningas, kilstelėjęs pirštą prie kaktos bei kažką tyliai sumurmėjęs, atatupstas smuko per duris.

Mes visi susižvalgėme.

– Dieve mano, – tarstelėjo Džonas, – koks keistas sutapimas!

– Apie kokį sutapimą jūs kalbate?

– Mano motina parašė testamentą savo mirties dieną...

Misteris Velsas atsikrenkštė ir griežtai paklausė:

– Jūs įsitikinęs, kad tai sutapimas, Kavendišai?

– Ką jūs turite galvoje?

– Juk sakėte, kad vakar vakare jūsų motina siaubingai susikivirčijo.

– Norite pasakyti... – virpančiu balsu suvebleno Džonas ir išbalo kaip kreida.

– Po to barnio jūsų motina staiga skuba rašyti naują testamentą. Jo turinio mes jau nebesužinosime – apie tai ji niekam neprasitarė. Šiandien ryte misis Ingltorp, be abejo, būtų su manim pasitarusi, bet... dabar jau šaukštai popiet. Testamentas dingo, o ji nusinešė savo paslaptį į kapus. Bijau, misteri Kavendišai, kad čia joks atsitiktinumas. Mesjė Puaro, tikiuosi, pritarsite, jog šitie faktai itin iškalbingi.

– Iškalbingi ar ne, – pertraukė Džonas, – esame be galo dėkingi mesjė Puaro, kad mums padeda. Jei ne jis, niekada nebūtume sužinoję apie šį testamentą. Mesjė, gal leisite pasidomėti, kaip jūs apskritai įtarėte, jog jis galėjo būti parašytas?

Puaro nusišypsojo ir atsakė:

– Apie tai man pakuždėjo senas, suglamžytas vokas ir ką tik begonijomis apsodinta klomba.

Džonas tikriausiai būtų kamantinėjęs toliau, bet tuo metu pasigirdo automobilio variklio burzgimas, ir mes visi atsigręžėme į langą.

– Eva! – sušuko Džonas. – Atsiprašau, misteri Velsai.

Jis skubiai išbėgo į prieškambarį. Puaro klausiamai pažvelgė į mane.

– Tai mis Hovard, – paaiškinau.

– A, džiaugiuosi, kad ji grįžo. Ši moteris turi šviesų protą ir gerą širdį, Hastingsai. Tik va grožio gerasis Dievas jai pagailėjo!

Aš taip pat išėjau į prieškambarį, kur mis Hovard stengėsi išsivaduoti iš nesuskaičiuojamos daugybės veidą dengusių vualių. Kai mūsų akys susitiko, mane nusmelkė kaltės jausmas. Ši moteris taip nuoširdžiai perspėjo mane apie artėjančią tragediją, o aš, deja, pažiūrėjau į tai pro pirštus! Kaip greitai ir kaip lengvabūdiškai aš pamiršau mūsų pokalbį! Dabar, kai paaiškėjo, kad ji buvo teisi, degiau iš gėdos. Juk ji kiaurai permato tą Alfredą Ingltorpą. Jeigu mis Hovard būtų pasilikusi Stailze, gal tas tipas būtų pabūgęs jos budraus žvilgsnio ir tragedija nebūtų įvykusi?

Kai ji paspaudė ranką – dar neužmiršau to skausmingo spustelėjimo, – man šiek tiek palengvėjo. Jos užverktų akių žvilgsnis buvo liūdnas, bet nepriekaištingas. Mis Hovard prabilo kaip visada – kiek stačiokiškai ir šiurkščiai:

– Vos grįžusi iš naktinio budėjimo, gavau telegramą. Pasisamdžiau automobilį ir atlėkiau. Greičiau šių vietų nepasieksi.

– Ar šįryt jau valgėte, Eva? – paklausė Džonas.

– Ne.

– Taip ir maniau. Eime, pusryčių stalas dar nenudengtas. Liepsiu padaryti jums šviežios arbatos. – Jis atsigręžė į mane. – Pasirūpinkit ja, Hastingsai, gerai? Manęs jau laukia Velsas. O štai ir mesjė Puaro. Žinote, Eva, jis mums padeda.

Mis Hovard paspaudė Puaro ranką, bet nepatikliai dirstelėjo per petį į Džoną.

– Kaip tai "padeda"?

– Padeda tirti, kas įvyko.

– Nėr čia ko tyrinėti. Nejaugi jo dar neuždarė į cypę?

– Ko tokio?

– Kaip tai ko? Aišku, Alfredo Ingltorpo!

– Mieloji Eva, neužbėkite įvykiams už akių. Štai, pavyzdžiui, Lorencas mano, kad mama mirė nuo širdies smūgio.

– Kvailys tas Lorencas! – atšovė mis Hovard. – Juk tai Alfredas Ingltorpas nužudė vargšę Emilę. Visada sakiau, jog taip bus.

– Mielojo Eva, kam taip rėkti? Kad ir ką mes manytume ar įtartume, kol kas geriau prilaikyti liežuvį už dantų. Apklausa numatyta penktadienį...

– Kokie niekai! – išraiškingai suprunkštė mis Hovard. – Jums visiems protas aptemo! Lig tol Ingltorpo jau ir pėdos mūsų šaly bus ataušusios. Juk ne idiotas, kad sėdėtų čia ir lauktų, kol jį pakars.

Džonas Kavendišas bejėgiškai pažvelgė į ją.

– Žinau, prisiklausėt tų daktarų. O be reikalo! – širdo Eva. – Ką jie išmano? Ničnieko! Tokių verčiau pasisaugoti. Aš tai žinau... Mano pačios tėvas buvo gydytojas. Didesnio puspročio, kaip tas nususėlis Vilkinsas, gyvenime nesu mačiusi! Širdies smūgis! Juk jis nieko daugiau ir nežino! Kiekvienas, turintis bent

krislą smegenų, iškart supras, kad Emilę nunuodijo jos pačios vyras. Aš visuomet sakydavau, jog jis pribaigs ją, vargšelę, tiesiog lovoje. Tai ir įvyko. O jūs paistot kažkokias nesąmones apie "širdies smūgį" ir "apklausą penktadienį". Gėdintumėtės, Džonai Kavendišai!

– O ką aš, jūsų manymu, turėčiau daryti? – vos sulaikydamas šypsenėlę paklausė Džonas. – Juk negaliu griebti jį už sprando ir nutempti į policiją.

– Vis tiek reikia kažko imtis. Pamėginkite išsiaiškinti, kaip jis ją nunuodijo. Juk gudrus kaip velnias. Gal su musių nuodais? Paklauskite virėjos, ar nieko nepasigedo.

Tuo metu aš itin aiškiai supratau, kokią titanišką užduotį sau ant pečių užsikrovė Džonas, priglaudęs po vienu stogu mis Hovard ir Alfredą Ingltorpą bei stengdamasis išsaugoti namų ramybę. Nepavydėjau jam ir iš jo veido išraiškos mačiau, jog jis puikiausiai supranta, kokioj keblioj situacijoj atsidūrė. Norėdamas pabūti vienas ir atgauti pusiausvyrą, jis pasiskubino išeiti iš kambario.

Dorkas atnešė šviežios arbatos. Jai išėjus, Puaro, kuris visą laiką stovėjo prie lango, priėjo ir atsisėdo priešais mis Hovard.

– Madmuazele, norėčiau jūsų kai ko paklausti, – rimtai tarė jis.

– Klauskite, – mestelėjo moteris, kiek priešiškai varstydama jį akimis.

– Tikiuosi jūsų pagalbos.

– Mielai padėsiu pakarti tą Alfredą, – patikino ji. – Tokiam ir kartuvės per gerai. Reikėtų paskandinti arba nuketvirčiuoti, kaip senais gerais laikais.

– Vadinasi, sutarta, – tarė Puaro, – nes aš irgi noriu, kad nusikaltėlį pakartų.

– Alfredą Ingltorpą?

– Jį ar ką kitą.

– Kokį dar kitą? Jeigu *jis* nebūtų atsibastęs į šiuos namus, vargšelė Emilė dabar būtų gyva. Nesakau, ir anksčiau ją supo rykliai. Tačiau jie gviešėsi tik jos piniginės. Emilės gyvybei pavojus negrėsė. Bet štai pasirodo misteris Alfredas Ingltorpas, ir po dviejų mėnesių jai galas!

– Patikėkit, mis Hovard, – užsiplieskė Puaro, – jeigu tai misterio Ingltorpo darbas, jis nuo manęs nepaspruks! Prisiekiu, pakarsiu jį taip aukštai, kaip Hamaną!*

– Čia jau geriau, – pralinksmėjusi atsakė mis Hovard.

– Tačiau jūs turite manim pasitikėti. Jūsų pagalba man gali būti neįkainuojama. Ir pasakysiu kodėl. Mat šiuose gedinčiuose namuose raudojo tik jūsų akys.

Mis Hovard sumirksėjo, ir jos rūsčiame balse suskambėjo nauja gaida.

– Norite pasakyti, kad aš ją mylėjau? Taip, tai tiesa. Žinote, Emilė buvo sena savanaudė. Dosni be saiko, bet visada tikėjosi dėkingumo. Ji niekada neleisdavo žmonėms užmiršti, ką dėl jų padariusi. Todėl nebuvo labai mylima. Nors nemanau, kad ji kada nors tai suprato ar jautė meilės stoką. Turbūt ne. Su manimi – kitaip. Aš iš pat pradžių tvirtai pasakiau, ko noriu: "Per metus man sumokate tiek ir tiek svarų. Nei penso daugiau, nei pirštinių, nei bilietų į teatrą man nereikia." Ji nesuprato, dažnai net įsižeisdavo. Vadino mane kvaila pasipūtėle. Ji buvo neteisi... Bet mano paaiškinimų nesiklausė. Ką gi, mano sąžinė švari. Iš visų, kurie supo Emilę, tik aš ją mylėjau, prižiūrėjau, saugojau nuo daugelio. Bet štai pasirodė šis smailialiežuvis išpera, ir ilgametės mano pastangos nuėjo šuniui ant uodegos.

Puaro su užuojauta šyptelėjo.

* istorija iš Biblijos (Dan)

– Suprantu, madmuazele, suprantu, ką jūs išgyvenate. Tik nemanykit, kad mes abejingi, stokojam ugnies ir energijos. Tikrai taip nėra.

Tuo metu per duris kyštelėjo galvą Džonas ir, pranešęs, kad jiedu su misteriu Velsu jau apžiūrėjo rašomąjį stalą buduare, pakvietė mane ir Puaro į misis Ingltorp kambarį.

Lipdamas laiptais, Džonas grįžtelėjo į valgomąjį ir tyliai sukuždėjo:

– Įdomu, kas bus, kai jiedu susitiks?

Aš bejėgiškai papurčiau galvą.

– Perspėjau Merę laikyti juos atskirai.

– Bet kaip tai padaryti?

– Dievas žino. Aišku tik viena – pats Ingltorpas nelabai norės su ja susitikti.

Kai mes priėjome prie užrakintojo kambario durų, paklausiau:

– Puaro, ar vis dar turite raktus?

Paėmęs juos iš Puaro, Džonas atrakino kambarį, ir mes visi sugūžėjome vidun. Notaras nudrožė tiesiai prie rašomojo stalo, Džonas – iš paskos.

– Svarbiausius dokumentus mama, atrodo, laikydavo šiame segtuve, – tarė jis.

Puaro išsitraukė nedidelį ryšulėlį raktų.

– Leiskite man. Šįryt dėl viso pikto jį užrakinau.

– Bet dabar jis atrakintas.

– Negali būti!

– Štai, pažiūrėkit. – Ir Džonas pakėlė dangtelį.

– *Mille tonnerres!** – apstulbęs sušuko Puaro. – Juk... abu raktai buvo mano kišenėje!

Jis puolė prie segtuvo. Staiga sustingo.

– *En voilą une affaire!*** Išlaužta spynelė!

* Po perkūnais! (pranc.)

** Na ir reikaliukas! (pranc.)

– Kaip?!

Puaro padėjo segtuvą atgal ant stalo. Mes vienas per kitą užvertėm jį klausimais.

– Bet kas tai padarė?

– Ir kodėl?

– Kada?

– Juk durys buvo užrakintos!

Puaro atsakė tvirtai ir kone mechaniškai.

– Kas? Kol kas neaišku. Kodėl? Šitai ir aš norėčiau žinoti. Kada? Po to, kai aš prieš valandą išėjau iš šio kambario. O atrakinti šias duris buvo visai nesudėtinga – juk tokiai paprastai spynai turbūt tinka bet kuris koridoriaus durų raktas.

Mes nieko nesuprasdami spoksojom vienas į kitą. Puaro priėjo prie židinio. Išoriškai jis atrodė ramus, tačiau pastebėjau, kad jo rankos, senu įpročiu mechaniškai glostančios vazeles ant židinio atbrailos, gerokai virpa.

– Klausykite, – pagaliau tarė jis, – štai kaip viskas vyko. Segtuve buvo kažkoks įkaltis, gal ir nereikšmingas, bet pakankamas, kad susietų žudiką su nusikaltimu. Taigi jam degė kailis jį sunaikinti, kol kas nors nerado ir neįvertino to įkalčio svarbos. Smarkiai rizikuodamas tas tipas įsmuko į kambarį. Kadangi segtuvas buvo užrakintas, teko spynelę išlaužti – taip jis išsidavė čia buvęs. Kad šitaip rizikuotų, jam tai turėjo būti gyvybės ar mirties klausimas.

– Bet kas gi tai buvo?

– Štai šito aš nežinau! – piktai mostelėjęs ranka, sušuko Puaro. – Be abejo, kažkoks dokumentas. Gal popierius, kurį Dorkas matė misis Ingltorp rankose vakar vakare. O aš – paskutinis mulkis! – niršo jis vis labiau. – Nieko nė nenujaučiau! Juk turėjau pasiimti tą segtuvą. Tikras idiotas! Bet dabar jau viskas. Popierius

sunaikintas... Nors ar tikrai? Gal dar yra mažytė viltis. Reikia apversti aukštyn kojom visą namą!

Jis kaip pamišėlis puolė iš kambario. Man prisireikė kelių akimirką, kad atsitokėčiau, – tik tada leidausi jam įkandin. Deja, kai pasiekiau laiptų aikštelę, Puaro jau ir pėdos buvo ataušusios. Ties laiptų atsišakojimu stovėjo Merė Kavendiš ir nustebusi žiūrėjo žemyn į prieškambarį, per kurį nurūko mano draugas.

– Kas atsitiko jūsų keistajam bičiuliui, misteri Hastingsai? Jis pralėkė pro mane kaip patrakęs bulius.

– Matyt, jį kažkas labai sukrėtė, – numykiau aš, mat nežinojau, ar Puaro būtų norėjęs, kad aiškinčiau, kas atsitiko.

Įžvelgęs išraiškingose mis Kavendiš lūpose žaidžiančią šypsenėlę, pasiskubinau nukreipti pokalbį kita linkme:

– Jie dar nesusitiko, ar ne?

– Kas?

– Misteris Ingltorpas ir mis Hovard.

Misis Kavendiš sunerimusi pažvelgė į mane.

– Manote, įvyktų kažkas siaubinga, jeigu jie susitiktų?

– O jums taip neatrodo? – apstulbęs paklausiau aš.

– Ne. – Ji kaip visada ramiai šypsojosi. – Nedidelis skandalas būtų ne pro šalį. Šiek tiek praskaidrintų atmosferą. Juk dabar mes per daug galvojam ir mažai kalbam.

– Džonas taip nemano, – įsiterpiau aš. – Jis pasirengęs jų žūtbūt nesuleisti.

– Ach, tas Džonas!

Jos tonas man nepatiko, taigi karštai išdrožiau:

– Džonas – puikus vyrukas!

Misis Kavendiš minutėlę įdėmiai žvelgė į mane, paskui, didelei mano nuostabai, tarė:

– Jūs toks ištikimas savo draugui. Man tai patinka.

– O jūs ne mano draugė?

– Prasta iš manęs draugė.

– Kodėl taip sakote?

– Nes tai tiesa. Vieną dieną aš sužaviu savo draugus, o kitą galiu juos visus pamiršti.

Nežinau, koks kipšas mane patraukė už liežuvio, bet buvau suirzęs, taigi gan nemandagiai leptelėjau:

– Vis dėlto jūsų santykiai su daktaru Bauершteinu atrodo stebėtinai pastovūs!

Ir tuoj pat pasigailėjau savo žodžių. Merės veidas suakmenėjo, tarsi būtų nusileidusi plieno uždanga ir paslėpusi gyvą moterį. Netarusi nė žodžio, mis Kavendiš apsisuko ir greitai užbėgo į viršų. O aš likau stovėti kaip idiotas ir spoksojau jai įkandin.

Atsitokėti man padėjo siaubingas triukšmas apačioje. Išgirdau šūkaujant Puaro. Ką gi, mano diplomatija čia pasirodė nereikalinga. Mažasis seklys visuose namuose jau darė savo tvarką ir, pamaniau aš, kažin ar protingai. Ir vėl apgailestaudamas, kad mano draugas taip greitai pasiduoda emocijoms bei pameta galvą, skubiai nubėgau laiptais žemyn. Pamatęs mane, Puaro kone akimoju nurimo. Pasivedėjau jį į šalį.

– Bičiuli mano, – tariau, – kam taip plyšoti? Juk dabar visas namas sužinos, kas vyksta. O žudikas irgi ne kurčias.

– Jūs taip manote, Hastingsai?

– Esu tuo įsitikinęs.

– Gerai jau gerai, drauguži. Nuo šiol klausysiu jūsų.

– Sutarta. Tik gaila, kad šiandien jau per vėlu.

– Išties.

Puaro atrodė toks sugniuždytas ir susigėdęs, jog man jo net pagailo, nors vis dar buvau įsitikinęs, kad

mano priekaištai teisingi bei pagrįsti.

– Ką gi, – pagaliau tarė jis, – eime, *mon ami.*

– Jūs jau viską čia apžiūrėjot?

– Kol kas taip. Palydėsite mane į kaimą?

– Mielai.

Jis čiupo savo lagaminėlį, ir mes išėjome per praviras svetainės duris. Tuo metu kaip tik įeidinėjo Sintija Merdok, ir Puaro, mandagiai ją praleidęs, užkalbino:

– Dovanokite, madmuazele, ar galėčiau minutėlę jus sutrukdyti?

– Taip, žinoma, – kiek nustebusi atsakė ji.

– Sakykite, ar jūs kada nors gaminote vaistus misis Ingltorp?

Mergina kiek nuraudusi nedrąsiai pratarė:

– Ne.

– Tik miltelius?

– Ach taip, vieną kartą ruošiau migdomuosius, – dar sodriau išraudusi atsakė Sintija.

– Šituos?

Puaro išsitraukė tuščią dėžutę nuo miltelių.

Sintija linktelėjo galvą.

– Gal prisimenate, kokie vaistai čia buvo? Sulfonalis? Veronalis?

– Ne. Bromido milteliai.

– Šit kaip! Ačiū, madmuazele. Gražaus jums ryto!

Mes sparčiu žingsniu traukėme į kaimą. Aš kelis kartus dirstelėjau į Puaro. Jau nesyk buvau pastebėjęs, kad jam susijaudinus, seklio akys tapdavo žalios kaip katės. Dabar jos irgi spindėjo it smaragdai.

– Mano drauge, – po ilgokos tylos pagaliau prakalbo jis, – turiu šiokią tokią idėją – labai keistą, gal net neįtikėtiną. Ir vis dėlto... ji tinka.

Aš gūžtelėjau pečiais. Man jau seniai atrodė, kad Puaro pernelyg leidžiasi į tas fantastiškas idėjas. Juk

šiuo atveju tiesa tokia paprasta ir aiški.

– Štai ir paaiškėjo, kodėl ant dėžutės nėra vaistininko pavardės, – tariau aš. – Viskas labai paprasta. Keista, kaip man anksčiau tai neatėjo į galvą.

Tačiau Puaro, regis, manęs net neklausė.

– *La-bas** jie rado vieną įdomų dalyką, – kalbėjo jis, nykščiu rodydamas per petį Stailzo link. – Misteris Velsas man pasakė, kai lipome laiptais.

– Ir kas gi tai?

– Buduaro rašomojo stalo stalčiuje jie rado užrakintą misis Ingltorp testamentą, parašytą dar prieš jos santuoką, tikriausiai sužadėtuvių metu. Pagal jį, visas turtas atitenka Alfredui Ingltorpui. Jis gerokai nustebino ir Velsą, ir Džoną Kavendišą. Jis parašytas ant specialaus blanko ir pasirašytas dviejų tarnų – ne Dorkas.

– Ar pats misteris Ingltorpas apie jį žinojo?

– Sako, kad ne.

– Kažkodėl nesinori to priimti už gryną pinigą, – nepatikliai burbtelėjau aš. – Visi tie testamentai... velnias galvą tarp jų nusitrauktų. Verčiau sakykit, kaip tie keli ant suglamžyto voko iškeverzoti žodžiai jums padėjo suprasti, kad vakar buvo parašytas dar vienas testamentas?

Puaro šyptelėjo.

– *Mon ami*, ar jums niekada neteko rašant laišką suabejoti, kaip rašyti vieną ar kitą žodį?

– Taip, ir dažnai. Juk visiems taip būna.

– Būtent. Ir ar tokiu atveju jūs nemėginate užrašyti to žodžio ant bloknoto ar popieriaus skiautės, kad pažiūrėtumėte, kaip atrodo teisinga? Kaip tik taip padarė ir misis Ingltorp. Atkreipkite dėmesį, žodis "valdyti" iš pradžių parašytas su "i", paskui su "y" – teisingai. Kad įsitikintų, ji pamėgino parašyti ir sakinį: "Aš turiu val-

* Ten (pranc.)

dyti". Ką gi visa tai reiškia? Tai reiškia, kad tądien misis Ingltorp rašė žodį "valdyti"*, ir, prisiminęs židiny rastą skiautę popieriaus, kuriame tikėtina buvo parašytas žodis "valia", aš iš karto pagalvojau apie testamentą, kuriame beveik neabejotinai toks žodis turėtų būti. Mano spėjimą patvirtino dar viena aplinkybė. Dėl kilusios sumaišties tą rytą buduaras liko nešluotas, ir prie rašomojo stalo aš aptikau rudų žemių. Oras tomis dienomis buvo geras, ir lengvais bateliais prinešti tiek žemių niekas negalėjo.

– Aš priėjau prie lango ir iš karto pamačiau ką tik begonijomis apsodintas klombas. Žemė klombose buvo lygiai tokia pati, kaip tas grumstas buduare. Vėliau iš jūsų sužinojau, jog gėlės sodintos vakar vakare, taigi neliko abejonių, kad kambaryje lankėsi vienas ar abu sodininkai (mat prie lovos buvo du pėdsakai). Jeigu misis Ingltorp būtų tenorėjusi jiems kažką pasakyti, būtų tai padarius per langą, nekviesdama jų vidun. Vadinasi, ji buvo parašiusi dar vieną testamentą ir pasikvietė sodininkus paliudyti jos parašą. Tolimesni įvykiai mano prielaidą patvirtino.

– Genialu! – neslėpdamas susižavėjimo sušukau aš. – Turiu pripažinti, kad mano išvados, kurias padariau iš tų kelių iškeverzotų žodžių, buvo klaidingos.

Puaro šyptelėjo.

– Jūs pernelyg leidote įsižaisti vaizduotei. Vaizduotė – puiki tarnaitė, bet bloga šeimininkė. Dažniausiai pasitvirtina paprasčiausios versijos.

– Norėčiau paklausti dar vieno dalyko – iš kur jūs sužinojote, kad buvo pamestas segtuvo raktas?

– Aš to nežinojau. Tiesiog numaniau, ir mano spėjimas pasitvirtino. Jei pastebėjote, tas raktas buvo

* angliškai rašė *possessed* (pradžioje *posessed* - su viena s)

pervertas sulankstyta viela. Man iš karto dingtelėjo, jog ji liko nuo kažkokio netvirto raktų žiedo. Jeigu misis Ingltorp būtų radusi pamestą raktą, ji iš karto būtų prisegusi jį prie kitų. Tačiau ryšuly radau kitą, atsarginį raktą – visiškai naują, dar spindintį. Todėl ir nusprendžiau, kad segtuvo spynelėje pamestąjį raktą paliko kažkas kitas.

– Tai, žinoma, buvo Alfredas Ingltorpas, – išdrožiau aš.

Puaro įdėmiai pervėrė mane žvilgsniu.

– Jūs toks įsitikinęs, kad misis Ingltorp nužudė būtent jis?

– O kas gi dar? Kiekviena išryškėjusi nauja aplinkybė tai tik patvirtina.

– Priešingai, – ramiai atkirto Puaro. – Jau esama kelių argumentų ir jo naudai.

– Negali būti!

– Tikrai, tikrai.

– Aš žinau tik vieną.

– Ir kokį gi?

– Tai, kad jis vakar nenakvojo namuose.

– Kaip jūs, anglai, sakote, – šūvis pro šalį! Jūs pasirinkote faktą, kuris, mano galva, kaip tik jam nepalankus.

– Kodėl?

– Juk jeigu misteris Ingltorpas vakar vakare būtų žinojęs, kad bus nunuodyta jo žmona, tikrai būtų pasistengęs negrįžti į namus. Jis taip ir padarė, o jo paaiškinimas akivaizdžiai prasimanytas. Vadinasi, arba tas tipas žinojo, kas įvyks, arba nebuvo dėl kažkokios asmeninės priežasties.

– Ir kokia gi ta priežastis? – nepatikliai paklausiau aš.

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Iš kur man žinoti? Matyt, nelabai garbinga. Tas misteris Ingltorpas – tikras niekšelis, bet tai dar nereiškia, kad jis žmogžudys.

Aš neįtikintas papurčiau galvą.

– Nesutinkat su manim? – paklausė Puaro. – Ką gi, palikim tą klausimą – laikas parodys, kuris iš mudviejų teisus. Verčiau panagrinėkim kitas aplinkybes. Ką jūs pasakytumėt apie tą faktą, kad visos miegamojo durys buvo užsklęstos iš vidaus?

– Na... – nutęsiau aš. – Reikėtų mąstyti logiškai.

– Jūs teisus.

– Sakyčiau taip: durys iš tikrųjų buvo užsklęstos (tai matėm savo akimis), bet vaško dėmė ant kilimo ir sudegintas testamentas rodo, kad naktį kambary kažkas lankėsi. Sutinkate?

– Visiškai. Jūs samprotaujate stebėtinai aiškiai. Tęskite.

– Ką gi, – padrąsintas kalbėjau toliau, – kadangi tas žmogus pateko ne per langą ir ne kažkokiu stebuklingu būdu, vadinasi, duris atidarė pati misis Ingltorp. Tai tik sustiprina įspūdį, jog nežinomasis ir buvo jos vyras. Juk įsileisti ji galėjo tik jį!

Puaro papurtė galvą.

– Nieko panašaus! Ji kaip tik užsisklendė duris į jo kambarį – nors niekada to nedarydavo. Juk tą popietę jiedu siaubingai susikivirčijo. Ne, misterio Ingltorpo ji tikrai nebūtų įsileidusi!

– Bet jūs sutinkate su manim, kad duris veikiausiai atsklendė pati misis Ingltorp?

– Galėjo būti ir kitaip. Eidama miegoti, ji galėjo užmiršti užsisklęsti duris į koridorių ir padarė tai tik prasibudusi paryčiais.

– Puaro, jūs tikrai taip manote?

– Nesakau, kad taip ir buvo, bet galėjo būti. O da-

bar atkreipkite dėmesį į dar vieną faktą. Ką manote apie tą jūsų nugirstą misis Kavendiš ir jos anytos pokalbio nuotrupą?

– O, visai ją užmiršau! – tarstelėjau susimąstęs. – Taip, tai tikra mįslė. Tiesiog neįtikėtina, kad tokia moteris, kaip misis Kavendiš, išdidi ir be galo santūri, šitaip karščiuotųsi dėl to, kas visiškai ne jos reikalas.

– Būtent. Rafinuota dama taip nesielgia.

– Išties keista... ir vis dėlto tai smulkmena, į kurią neverta kreipti dėmesio.

Iš Puaro krūtinės išsiveržė kažkas panašaus į dejonę.

– Ką aš jums nuolatos kartoju? Svarbi kiekviena smulkmena. Jeigu koks nors faktas neatitinka hipotezės, šunims tokias hipotezes.

– Ką gi, pažiūrėsim, – nepatenkintas burbtelėjau aš.

– Taip, laikas parodys.

Tuo metu mes pasiekėme Listveizo kotedžą, ir Puaro pakvietė mane į savo kambarį antrame aukšte. Pasiūlė vieną iš mažyčių rusiškų cigarečių, kurias kartais rūkydavo. Pamačius mažytėje porcelianinėje peleninėje tvarkingai sudėliotus nudegusius degtukus, mane suėmė juokas, ir visas piktumas kaipmat išgaravo.

Prie atviro lango, per kurį matėsi kaimo gatvė, Puaro pastatė du krėslus. Dvelkė gaivus, maloniai šiltas oras, žadantis karštą dieną.

Staiga mano dėmesį patraukė neišvaizdus jaunuolis, paknopstom sprūdinantis gatve. Jo veidas buvo keistai perkreiptas klaikaus išgąsčio ir susijaudinimo.

– Tik pažvelkite, Puaro! – sušukau aš.

Mano draugas persisvėrė per langą.

– *Tiens*!* – tarstelėjo jis. – Tai misteris Meisas, vais-

* Šit kaip! (pranc.)

tininko padėjėjas. Kaip matau, jis skuba čionai.

Prie Listveizo kotedžo jaunuolis stabtelėjo, kiek padvejojo, bet paskui ryžtingai pabeldė į duris.

– Minutėlę! – per langą sušuko Puaro. – Ateinu.

Mostelėjęs man sekti iš paskos, jis nubildėjo laiptais ir atidarė. Misteris Meisas be didelių įžangų išbėrė:

– O, misteri Puaro, atleiskit, kad trukdau, bet girdėjau, jog grįžote iš Stailzo.

– Taip, buvom ten.

Jaunuolis aplaižė sudžiūvusias lūpas. Jo akys neramiai bėgiojo.

– Visas kaimas klega apie tokią netikėtą senosios Ingltorp mirtį. Žmonės kalba... – jis apdairiai pritilo – ... kad ją nunuodijo.

Puaro veidas liko visiškai ramus.

– Tai gali pasakyti tik gydytojai, misteri Meisai.

– O taip, žinoma...

Jaunuolis kiek padvejojo, bet pagaliau nebesuvaldė jaudulio, stvėrė Puaro už rankos ir sušnabždėjo:

– Tik pasakykit man, misteri Puaro, juk tai... juk tai ne strichninas, ar ne?

Ką atsakė Puaro, nenugirdau. Matyt, kaip nors išsisuko nuo tiesaus atsakymo. Kai jaunuolis išėjo, Puaro uždarė duris ir pažvelgė man į akis.

– Taip... – liūdnai linguodamas galvą, nutęsė jis. – Per apklausą šis žmogus turės duoti parodymus.

Ir ėmė iš lėto lipti į viršų. Aš jau žiojausi kažko klausti, tačiau jis mostelėjo ranka nutildydamas.

– Ne dabar, tik ne dabar, *mon ami*. Man reikia pagalvoti. Mano galvoj – tikras širšių lizdas. O tai negerai.

Mažne dešimtį minučių Puaro sėdėjo visiškoj tyloj, sustingęs kaip lavonas. Tik kartkartėmis iškalbingai krusteldavo jo antakiai, o akys darėsi vis žalesnės. Pagaliau jis giliai atsiduso.

– Ką gi... Dabar jau gerai. Viskas sustojo į savo vietas. Niekada nepasiduodu sumaiščiai. Tiesa, šis atvejis kol kas dar neaiškus. Juk jis toks sudėtingas! Net *man*, Erkiuliui Puaro! Čia yra dvi reikšmingos aplinkybės.

– Kokios gi?

– Pirmiausia vakarykštis oras. Tai labai svarbu.

– Bet vakar buvo puiki diena! – pertraukiau aš. – Puaro, jūs iš manęs šaipotės!

– Nė kiek. Termometras šešėlyje rodė 27°C karščio. Neužmirškit to, mano drauge. Tai raktas į visą mįslę!

– O kokia kita aplinkybė?

– Atkreipkite dėmesį, kad misteris Ingltorpas rengiasi labai keistai, turi juodą barzdą ir nešioja akinius.

– Puaro, tiesiog negaliu patikėti, kad kalbate rimtai.

– Visiškai rimtai, mano drauge.

– Bet juk tai vaikiška!

– Ne, tai labai svarbu.

– O jeigu prisiekusieji nužudymu apkaltins Alfredą Ingltorpą? Kas tada bus su jūsų teorijomis?

– Jei dvylika kvailių padarys klaidą, jos tikrai nesuduš į šipulius! Tačiau taip nebus. Pirma, kaimo prisiekusieji nenorės prisiimti atsakomybės, nes misteris Ingltorpas praktiškai pats eina vietinio teisėjo pareigas. O be to, – ramiai pridūrė jis, – *aš* to neleisčiau!

– *Jūs* neleistumėte?

– Taip.

Aš pažvelgiau į tą keistą žmogeliuką, ir susierzinęs, ir apstulbęs. Jis taip pasitiki savimi! Tarsi skaitydamas mano mintis, Puaro vos pastebimai linktelėjo.

– O taip, *mon ami*, pasielgčiau būtent taip.

Jis atsistojo ir uždėjo ranką man ant peties. Jo veido išraiška staiga pasikeitė – akyse sublizgo ašaros.

– Žinote, aš vis galvoju apie vargšę velionę, misis

Ingltorp. Ne, ji nebuvo labai mylima... Bet mums, belgams, padarė daug gera. Likau jai skolingas.

Norėjau jį pertraukti, bet Puaro tęsė:

– Norėčiau jums štai ką pasakyti, Hastingsai. Ji man niekada neatleistų, jeigu dabar būtų areštuotas jos vyras, Alfredas Ingltorpas, – *dabar*, kai tik mano žodis gali jį išgelbėti!

Šeštas skyrius
Apklausa

Iki numatytos kvotos Puaro triūsė iš peties. Du kartus buvo susitikęs su misteriu Velsu, ne sykį sukorė ilgą kelią iki kaimo. Aš tik griežiau dantį, kad jis nesiveda ir manęs kartu, juolab kad degiau iš smalsumo, nė nenutuokdamas, ką jis sumanė.

Man pasirodė, jog Puaro apklausinėja žmones Reikeso ūkyje, todėl trečiadienio vakarą užsukęs į Kistveizą ir neradęs Puaro, nudrožiau tenlink tiesiai per laukus, tikėdamasis jį sutikti. Tačiau pakely Puaro nesimatė, o į patį ūkį eiti nesiryžau. Grįžtant atgal, mane užkalbino senas kaimietis:

– Jūs, regis, iš dvaro, misteri?

– Taip. Ieškau savo draugo, kuris, manau, nuėjo šiuo keliu.

– Tokio mažo vyruko, kuris kalbėdamas mojuoja rankomis? Ar tik ne iš tų belgų, gyvenančių kaime?

– Taip, taip! – apsidžiaugiau. – Tai jis buvo čia?

– O taip, buvo atėjęs, ir ne kartą. Jis jūsų draugas? Ach, tie džentelmenai iš dvaro – jūsų tiek daug!

Ir jis suokalbiškai pamerkė man akį.

– Ir kodėl gi tie džentelmenai čia taip dažnai lankosi? – kuo nerūpestingiau paklausiau aš.

Kaimietis gudriai šyptelėjo.

– Ypač *vienas*, misteri. Vardo, aišku, neminėsiu. Toks labai jau laisvo elgesio ponaitis. O, bet ką aš čia tauškiu. Reikia eiti, sere.

Apsisukęs nupėdinau ir aš. Taip, Evelina Hovard

buvo teisi. Įsivaizdavau, kaip Alfredas Ingltorpas leidžia vėjais moters pinigus, ir mane nukrėtė pasišlykštėjimas. Nejaugi nusikaltimo priežastis tas dailus čigoniškas veidelis? O gal čia vis dėlto kalti pinigai? Nors veikiausiai ir viena, ir kita.

Tiesa, vieną detalę Puaro itin sureikšmino. Jis ne kartą man užsiminė, jog Dorkas tikriausiai klysta manydama, kad sutuoktinių barnis įvyko ketvirtą valandą – tada, kai ji išgirdo balsus. Puaro atkakliai mėgino ją įtikinti, jog buvo pusė penkių.

Tačiau Dorkas savo nuomonės nepakeitė. Kai penktą valandą ji nunešė šeimininkei arbatą, nuo triukšmo apačioje jau buvo praėjusi valanda ar net daugiau.

Apklausa įvyko penktadienį Stailites Armse. Kadangi mudviem su Puaro liudyti nereikėjo, sėdėjome greta vienas kito.

Po parengiamųjų formalumų prisiekusieji apžiūrėjo velionės kūną, ir Džonas Kavendišas patvirtino, jog tai Emilė Ingltorp. Toliau kvočiamas, jis papasakojo, kaip prabudo anksti ryte, ir apibūdino savo motinos mirties aplinkybes.

Po to teisėjas pareikalavo paskelbti medicininę išvadą. Visi užgniaužę kvapą įsmeigė akis į garsų Londono specialistą, žinomą toksikologijos ekspertą.

Jis trumpai apibendrino skrodimo rezultatus. Apsieidamas be medicininių terminų ir techninių detalių, pasakysiu, jog buvo pripažinta, kad misis Ingltorp mirė nunuodyta strichninu. Sprendžiant iš aptikto kiekio, ji išgėrusi ne mažiau kaip tris ketvirtadalius grano* strichnino, nors gal ir visą graną ar net daugiau.

– Ar galėjo misis Ingltorp išgerti nuodus netyčia? – paklausė koroneris.

* 1 granas – 64,8 mg *(Vert. past.)*

– Mažai tikėtina. Skirtingai nuo kai kurių kitų nuodų, strichninas buityje nenaudojamas. Be to, ir įsigyti jo gali ne bet kas.

– Ar tyrimo metu paaiškėjo, kaip buvo išgerti tie nuodai?

– Ne.

– Jūs, regis, atvykote į Stailzą prieš daktarą Vilkinsą?

– Taip. Sutikau pro dvaro vartus išvažiuojantį automobilį ir, sužinojęs, kas įvyko, leidausi kiek įkirsdamas.

– Prašyčiau kuo smulkiau papasakoti, kas buvo paskui.

– Įžengiau į misis Ingltorp kambarį. Tampoma tipiškų traukulių, ji pasisuko į mane ir sušvokštė: "Alfredas... Alfredas".

– Ar galėjo būti strichnino kavoje, kurią savo žmonai po pietų nunešė misteris Ingltorpas?

– Gal ir galėjo, bet strichninas – gan greitai veikiantys nuodai. Jo nurijus, simptomai išryškėja jau po valandos ar dviejų. Tiesa, tam tikromis aplinkybėmis jo veikimas sulėtėja, ir vienos iš jų, atrodo, kaip tik būta šiuo atveju. Manau, jog misis Ingltorp išgėrė kavą maždaug aštuntą vakaro, tačiau simptomai pasireiškė tik anksti ryte. Vadinasi, nuodai į organizmą pateko daug vėliau.

– Misis Ingltorp buvo įpratusi naktį išgerti puodelį kakavos. Gal buvo užnuodytas šis gėrimas?

– Ne, aš pats paėmiau puodelyje likusios kakavos mėginį ir ištyriau. Joje strichnino nebuvo.

Po šių žodžių išgirdau, kaip Puaro šalia manęs tyliai sukikeno.

– Iš kur jūs sužinojote? – sušnibždėjau aš.

– Klausykite toliau.

– Turiu prisipažinti, – tęsė daktaras, – jog bet koks kitas rezultatas mane būtų gerokai nustebinęs.

– Kodėl?

– Paprasčiausiai strichninas labai kartus. Jį galima pajusti, net atskiedus santykiu 1:70 000. Tą kartumą galėtų nustelbti tik itin stipraus skonio produktas. Kakava tam visiškai netinka.

Vienas iš prisiekusiųjų pasidomėjo, ar tas pats pasakytina ir apie kavą.

– Ne. Kava irgi kartoka ir tikriausiai užmaskuotų strichnino skonį.

– Vadinasi, jūs manote, kad nuodų buvo įpilta į kavą, bet dėl kažkokios nežinomos priežasties jie suveikė vėliau?

– Taip, bet puodelis visiškai suknežintas, ir nebeįmanoma ištirti, kas jame buvo.

Tuo daktaras Baueršteinas baigė savo parodymus. Daktaras Vilkinsas visiškai pritarė kolegai. Savižudybės galimybę jis kategoriškai atmetė. Pasak jo, nors velionė buvo silpnos širdies, vis dėlto dar gana geros sveikatos, energinga ir kupina gyvenimo džiaugsmo. Kas jau kas, o ji pakelti prieš save ranką tikrai negalėjo!

Paskui pakvietė Lorencą Kavendišą. Jo parodymai buvo visiškai nereikšmingi. Pakartojęs tą patį, ką sakė jo brolis, jis jau rengėsi išeiti, bet staiga stabtelėjo ir neryžtingai paklausė:

– Gal galėčiau išreikšti savo nuomonę?

Jis atsainiai dėbtelėjo į koronerį, o šis suskubo padrąsinti:

– Žinoma, misteris Kavendišai! Mes čia tam ir susirinkome, kad išsiaiškintume tiesą ir mielai išklausysim viską, kas tik galėtų padėti tirti šią bylą.

– Tai tik mano prielaida... – numykė Lorencas. – Gal aš ir klystu, bet, man atrodo, kad mama galėjo mirti savo mirtimi.

– Kodėl taip manote, misteri Kavendišai?

– Mat ji prieš pat mirtį ir dar anksčiau vartojo tonizuojamuosius preparatus, kurių sudėtyje yra strichnino.

– Šit kaip! – sušuko koroneris.

Prisiekusieji suklusę pakėlė akis.

– Juk būta atvejų, – tęsė Lorencas, – kai nuodai po truputį kaupėsi organizme, ir galiausiai tai baigėsi mirtimi. O be to, mama galėjo išgerti ir per didelę vaistų dozę.

– Mes pirmą kartą girdime, kad misis Ingltorp prieš mirtį vartojo vaistus, turinčius strichnino. Labai jums už tai dėkingi, misteri Kavendišai.

Vis dėlto daktaras Vilkinsas šią prielaidą tuoj pat atmetė ir net iš jos pasišaipė.

– Tai, ką kalba misteris Kavendišas, tiesiog neįmanoma. Bet koks gydytojas jums pasakytų tą patį. Taip, strichninas tam tikra prasme organizme kaupiasi, bet tokios staigios mirties nesukelia. Prieš tai būtų ėjęs ilgas chroniškų simptomų laikotarpis, o juos aš iškart būčiau pastebėjęs. Visa ši idėja – absurdiška.

– O antroji prielaida? Kad misis Ingltorp galėjo netyčia išgerti per didelę vaistų dozę?

– Ji nebūtų mirusi net nuo tris ar keturis kartus didesnės dozės. Tiesa, misis Ingltorp mėgo laikyti dideles vaistų atsargas ir dažnai užsukdavo į Kuto, "Keš Chemists" bei Tedminsterio vaistines. Tačiau kad į organizmą patektų tiek strichnino, kiek rasta skrodimo metu, ji turėjo išmaukti jo visą butelį.

– Vadinasi, jūs manote, kad tonizuojamasis preparatas negali būti jos mirties priežastis?

– Tikrai ne. Tokia prielaida net juokinga.

Tuomet prieš tai uždavęs klausimą prisiekusysis iškėlė mintį, jog kokią nors klaidą galėjo padaryti preparatą ruošęs vaistininkas.

– Tai, žinoma, įmanoma, – sutiko daktaras.

Tačiau kita liudytoja, Dorkas, atmetė ir šią prielaidą. Esą tai ne nauji vaistai – juk paskutinę dozę misis Ingltorp išgėrusi dar savo mirties dieną.

Taigi vaistų versija buvo atmesta, ir koroneris aiškinosi toliau. Išklausęs Dorkos pasakojimo, kaip ją prižadino įnirtingai šeimininkės skambinamas varpelis, kuris prikėlė ir visus namiškius, jis perėjo prie išvakarėse įsiplieskusio barnio. Šiuo atžvilgiu Dorkos parodymai nesiskyrė nuo to, ką mudu su Puaro jau buvome girdėję, taigi jų nekartosiu.

Po to liudijo Merė Kavendiš. Ji stovėjo itin tiesiai ir kalbėjo, tyliu, aiškiu, melodingu balsu. Atsakydama į koronerio klausimą, moteris papasakojo, jog suskambus žadintuvui ji atsikėlė kaip paprastai pusę penkių ryto, apsirengė ir staiga išgirdo kažką dunkstelint į grindis, tarsi kristų koks sunkus daiktas.

– Tikriausiai tai buvo staliukas prie lovos, – įsiterpė koroneris.

– Aš atidariau duris, – tęsė Merė, – ir įsiklausiau. Po kelių minučių įnirtingai suskambo varpelis, atbėgo Dorkas, pažadino mano vyrą, ir mes visi nuskubėjom į anytos kambarį, bet jis buvo užrakintas...

– Šiuo klausimu, manau, jūsų nebevarginsim, – pertraukė koroneris. – Kas buvo paskui, mes visi žinome. Tačiau būčiau dėkingas, jei papasakotumėte, ką nugirdote per išvakarėse kilusį barnį.

– Aš?

Merės balsas nuskambėjo kiek įžūliai. Kilstelėjusi ranką ir truputį pasukusi galvą į šoną, ji palygino raukšlelę ant apykaklės. “Tikriausiai nori išlošti laiko”, – dingtelėjo man.

– Taip. Kiek žinau, – ryžtingai tęsė koroneris, – jūs kaip tik sėdėjote po ilguoju buduaro langu ant suolelio ir skaitėte. Juk taip?

Man tai buvo naujiena. Pašnairakiavęs į Puaro, supratau, kad jam irgi.

Akimirksnį padvejojusi, misis Kavendiš atsakė:

– Taip, jūs teisus.

– O buduaro langas buvo praviras, ar ne?

– Taip, – blykšdama patvirtino ji.

– Vadinasi, negalėjote negirdėti iš kambario sklidusių balsų. Juk susipykę sutuoktiniai tiesiog plyšojo, ir lauke tas kivirčas aidėjo dar garsiau nei prieškambaryje..

– Gali būti.

– Taigi gal papasakotumėte, ką girdėjote?

– Neprisimenu, kad būčiau ką nors išgirdusi.

– Norite pasakyti, kad negirdėjote balsų?

– Balsus girdėjau, bet nesiklausiau, kas sakoma. – Jos skruostai šiek tiek nuraudo. – Nesu pratusi klausytis asmeniškų pokalbių.

Tačiau koroneris neatlyžo.

– Tai jūs ničnieko neprisimenate? *Visiškai nieko*, misis Kavendiš? Nė vieno žodelio ar frazės, iš kurios būtumėte supratusi, jog tas pokalbis asmeniškas?

Iš pažiūros kaip visada rami, Merė, regis, susimąstė.

– Taip, prisiminiau... Misis Ingltorp kažką kalbėjo... tiksliai nebepasakysiu... apie skandalą tarp vyro ir žmonos.

– Puiku! – Koroneris patenkintas atsilošė. – Dorkas tai irgi girdėjo. Bet dovanokite, misis Kavendiš... Kodėl, supratusi, jog tai asmeniškas pokalbis, jūs nenuėjote, o likote sėdėti po langu?

Merė pakėlė savo tamsias akis, ir aš pastebėjau, kaip jos žybtelėjo. Buvau įsitikinęs, jog tą minutę ji troško sudraskyti į gabalus tą mažąjį teisėją su visom jo užuominom. Vis dėlto moteris atsakė gana ramiai:

– Tiesiog man ten buvo patogu. Aš stengiausi susikaupti ir skaityti knygą.

– Ir tai viskas, ką galite mums pasakyti?

– Taip.

Šios liudytojos apklausa buvo baigta, nors abejoju, ar koroneris liko ja patenkintas. Manau, jis nujautė, jog Merė Kavendiš kažką slepia.

Paskui buvo pakviesta pardavėja Ema Hil. Ji patvirtino liepos septynioliktosios popietę Stailzo sodininko padėjėjui Viljamui Erlui pardavusi testamento blanką.

Po jos liudiję Viljamas Erlas ir Meningas sakėsi pasirašę po kažkokiu dokumentu. Meningui atrodė, jog tai įvyko maždaug pusę penkių, o Viljamas tvirtino, jog kiek anksčiau.

Tada liudijo Sintija Merdok. Tiesa, ji mažai ką turėjo pasakyti. Kai įvyko tragedija, ji miegojo, o pažadino ją Merė Kavendiš.

– Vadinasi, jūs negirdėjote, kaip apvirto staliukas?

– Ne, aš greitai užmigau.

Koroneris šyptelėjo.

– Švari sąžinė dovanoja saldų miegą, – tarė jis. – Ačiū, mis Merdok, tai ir viskas, ką norėjau sužinoti.

Toliau parodymus davė mis Hovard. Ji atsinešė laišką, kurį misis Ingltorp parašė jai liepos septynioliktosios vakarą. Mudu su Puaro jį jau buvome matę. Aiškinantis tragedijos aplinkybes, jis jokios naujos informacijos nepateikė. Štai, kas jame buvo rašoma:

Liepos 17 *Stailzo dvaras*
Eseksas

Mano brangioji Evelina,

Kodėl mums nesusitaikyti? Man sunku užmiršti, ką jūs pasakėte apie mano mylimą vyrą, bet aš jau sena ir

labai prie jūsų prisirišusi.
Nuoširdžiai jūsų,
Emilė Ingltorp

Laiškelis buvo paduotas prisiekusiesiems, kurie atidžiai jį peržvelgė.

– Bijau, jis mažai kuo mums gali padėti, – atsidusęs tarė koroneris. – To vakaro įvykiai jame net neminimi.

– O man čia viskas aišku kaip ant delno, – rėžė mis Hovard. – Mano vargšė bičiulė suprato, kad ją vedžioja už nosies!

– Bet laiške apie tai nieko nepasakyta! – atkreipė dėmesį koroneris.

– Todėl kad Emilė niekada neprisipažindavo klydusi. Bet *aš* gi ją žinojau. Ji norėjo, kad grįžčiau, tik nebuvo nusiteikusi pripažinti, jog buvau teisi. Taigi suko aplinkui. Daugelis taip daro. Aš pati kartais irgi.

Pastebėjau, jog misteris Velsas ir keli prisiekusieji šyptelėjo. Taip, mis Hovard mokėjo bendrauti su žmonėmis.

– Bet visos tos nesąmonės – tik laiko gaišinimas, – iš aukšto apžvelgdama prisiekusiuosius tęsė dama. – Tušti tauškalai! Juk mes puikiausiai žinome...

– Ačiū, mis Hovard, užteks, – nutraukė koroneris.

Kai ji išėjo, man pasirodė, jog jis lengviau atsikvėpė.

Pagaliau atėjo eilė tos dienos sensacijai. Koroneris pakvietė vaistininko padėjėją Albertą Meisą. Tai buvo tas pats jaunuolis, kuris susijaudinęs ir išblyškęs atbėgo pas Puaro. Atsakinėdamas į koronerio klausimus, jis paaiškino esąs diplomuotas vaistininkas, tačiau šioje vaistinėje pradėjo dirbti tik neseniai – vietoj kito, į kariuomenę pakviesto vaistininko.

Pabaigęs parengiamąją apklausą, koroneris perėjo

prie reikalo.

– Misteri Meisai, ar jūs pastaruoju metu nepardavėt strichnino kokiam nors leidimo jį vartoti neturinčiam žmogui?

– Pardaviau, sere.

– Kada?

– Pirmadienį, vakare.

– Pirmadienį? Ne antradienį?

– Ne, sere. Pirmadienį, liepos šešioliktąją.

– Gal pasakytumėte kam?

Salėje stojo mirtina tyla.

– Taip, sere. Misteriui Ingltorpui.

Visų žvilgsniai nukrypo į misterį Ingltorpą, kuris sėdėjo abejingas ir tarsi suakmenėjęs. Vis dėlto išgirdęs šiuos jaunuolio žodžius, jis vos pastebimai krūptelėjo ir, regis, norėjo atsistoti, bet to nepadarė, tik meistriškai nutaisė nustebusią miną.

– Esate tuo tikras? – griežtai paklausė koroneris.

– Visiškai, sere.

– Ar jūs visada pardavinėjate strichniną kiekvienam, kas tik nori?

Rūstus koronerio žvilgsnis visai palaužė ir taip kinkas virpinusį vaikiną.

– O ne, sere... Žinoma, ne. Bet atpažinęs misterį Ingltorpą iš dvaro, pamaniau, jog nieko bloga neatsitiks, jeigu parduosiu. Jis sakė norįs nunuodyti šunį.

Aš užjaučiau vaikinuką. Juk taip žmogiška stengtis įtikti "dvarui", ypač kai už tai iš nuošalios kaimo vaistinės gali būti perkeltas į "šiltesnę" vietą.

– Ar tik nėra tokios taisyklės, kad nuodų pirkėjas turi pasirašyti registracijos žurnale?

– Yra, sere. Misteris Ingltorpas taip ir padarė.

– Gal atsinešėte tą žurnalą čia?

– Taip, sere.

Jis padavė žurnalą prisiekusiesiems. Taręs dar keletą griežtų žodžių, koroneris nustėrusį misterį Meisą paleido.

Kai buvo pakviestas liudyti Alfredas Ingltorpas, visiems užgniaužė kvapą. "Kažin ar jis supranta, – pagalvojau aš, – kaip arti jo kaklo kartuvių kilpa?"

Koroneris daug nelaukęs čiupo jautį už ragų.

– Vadinasi, pirmadienio vakarą jūs pirkote strichniną, norėdamas nunuodyti šunį?

– Ne, – visiškai ramiai atsakė Ingltorpas. – Stailze nėra jokio šuns, tik kiemo aviganis, kuris absoliučiai sveikas.

– Tai jūs kategoriškai neigiate, kad pirmadienį iš Alberto Meiso pirkote strichniną?

– Taip.

– Ar paneigsite ir *šitą*?

Koroneris ištiesė Ingltorpui registracijos žurnalą su jo parašu.

– Žinoma. Tai ne mano braižas. Tuoj jums parodysiu.

Jis išsitraukė iš kišenės seną voką, išvedžiojo ant jo savo pavardę ir padavė prisiekusiesiems. Rašysena išties buvo visiškai kitokia.

– Tada kaip paaiškintumėte misterio Meiso parodymus?

– Tikriausiai jis suklydo, – šaltakraujiškai atsakė Alfredas Ingltorpas.

Kiek padvejojęs, koroneris paklausė:

– Misteri Ingltorpai, tai tik formalumas, bet gal papasakotumėte mums, kur buvote pirmadienio, liepos šešioliktosios, vakarą?

– Tiesą sakant... net neprisimenu.

– Tuo neįmanoma patikėti, misteri Ingltorpai, – griežtai tarė koroneris. – Nagi, pagalvokit.

Ingltorpas papurtė galvą.

– Tiksliai negaliu pasakyti. Atrodo, buvau išėjęs pasivaikščioti.

– Kuria linkme?

– Nebeprisimenu ir šito.

Koronerio veidas vis labiau niaukėsi.

– Ar jus kas nors lydėjo?

– Ne.

– Ar pakeliui ką nors sutikote?

– Ne.

– Gaila, – trumpai tarstelėjo koroneris. – Esu priverstas daryti išvadą, kad jūs vengiate pasakyti, kur buvote tuo metu, kai misteris Meisas atpažino jus perkant strichniną.

– Kaip jums patinka.

– Patarčiau būti atsargesniam, misteri Ingltorpai.

Puaro neramiai pasimuistė.

– *Sacré*! – sumurmėjo jis. – Nejaugi tas mulkis *nori*, kad jį suimtų?

Ingltorpas iš tiesų paliko blogą įspūdį. Jo tušti išsisukinėjimai nebūtų įtikinę nė vaiko. Tačiau koroneris pasiskubino pereiti prie kito klausimo, ir Puaro lengviau atsikvėpė.

– Kiek žinau, antradienį, po pietų, jūs susivaidijote su žmona?

– Dovanokite, – pertraukė Alfredas Ingltorpas, – bet jūs neteisingai informuoti. Aš tikrai nesipykau su savo brangia žmona. Ši istorija – šlykštus melas! Tą vakarą aš apskritai nebuvau namie.

– Ar yra kas galėtų tai patvirtinti?

– O mano žodžio jums neužtenka? – oriai paklausė Ingltorpas.

Koroneris nuleido tai negirdom.

– Yra du liudininkai, kurie tvirtina girdėję jūsų ir

misis Ingltorp barnį.

– Tie liudininkai klysta.

Buvau apstulbęs – tas žmogus kalbėjo taip ramiai ir užtikrintai! Dirstelėjau į Puaro. Jis buvo gerokai susijaudinęs. Įdomu, ką tai galėtų reikšti? Gal jis pagaliau įsitikino, kad Alfredas Ingltorpas kaltas?

– Misteri Ingltorpai, – vėl kreipėsi koroneris, – jūs girdėjote čia kartojamus priešmirtinius savo žmonos žodžius. Gal galėtumėte juos kaip nors paaiškinti?

– Žinoma.

– Tada prašau.

– Viskas labai paprasta. Kambary buvo prieblanda, o daktaras Baueršteinas maždaug mano ūgio bei sudėjimo ir taip pat barzdotas. Prietemoj ir būdama nuo kančių aptemusios sąmonės mano vargšė žmona pamanė, jog tai aš.

– Aha! – sumurmėjo Puaro. – Bet juk tai idėja!

– Manote, tai tiesa? – sušnabždėjau.

– Aš šito nesakau. Bet tai tikrai įdomi mintis.

– Priešmirtinius mano žmonos žodžius jūs laikote kaltinimu, – tęsė Ingltorpas, – o iš tikrųjų jie buvo pagalbos šauksmas.

Kiek pasvarstęs koroneris tarė:

– Misteri Ingltorpai, ar tiesa, kad jūs pats įpylėte į puodelį kavos ir tą vakarą nunešėte jį žmonai?

– Taip, įpyliau. Bet nenunešiau. Norėjau tai padaryti, bet kaip tik tuo metu man pranešė, jog kažkas atėjo, taigi palikau kavą ant stalelio prieškambaryje. Kai po kelių minučių grįžau, jos jau nebuvo.

“Gal tai tiesa, o gal ir ne, – pamaniau aš. – Bet Ingltorpo popieriai nė kiek nepagerėjo. Jis vis tiek turėjo marias laiko įpilti nuodų.”

Staiga Puaro švelniai niuktelėjo man į pašonę ir parodė du prie durų sėdėjusius vyriškius. Vienas

– smulkaus sudėjimo, juodbruvas, šeško snukutį primenančiu veidu, kitas – aukštas šviesiaplaukis.

Aš klausiamai pažvelgiau į Puaro.

– Ar žinote, kas tas mažasis? – sušnabždėjo jis man į ausį.

Aš papurčiau galvą.

– Tai detektyvas inspektorius Džeimsas Džepas iš Skotland Jardo – Džimis Džepas. Tas kitas irgi iš Skotland Jardo. Reikalai pajudėjo, mano drauge.

Aš įdėmiai nužvelgiau atėjūnus. Jie buvo visiškai nepanašūs į policininkus – niekada nebūčiau įtaręs, kad jie – pareigūnai.

Netikėtai mano mintis nutraukė prisiekusiųjų paskelbtas nuosprendis: “Tyčinė žmogžudystė, įvykdyta nežinomo asmens ar asmenų grupės”.

Septintas skyrius
Puaro grąžina skolas

Einant iš Stailites Armso, Puaro, suėmęs mane už rankos, pasivedėjo į šalį. Aš išsyk supratau, kad jis nori palaukti žmonių iš Skotland Jardo. Jie pasirodė už kelių akimirksnių, ir Puaro kaipmat žingtelėjo į priekį bei užkalbino žemesnįjį:

– Bijau, kad neprisimenat manęs, inspektoriau Džepai.

– O, ar tik ne misteris Puaro! – sušuko inspektorius ir atsigręžė į savo kolegą. – Prisimenate, pasakojau apie jį? 1904 metais mudu kartu dirbome, tyrėm pinigų padirbinėtojo Aberkrombio bylą... Prisimenate, kaip jis bankrutavo Briuselyje? Tai bent buvo laikai, mesjė! O "baroną" Altarą prisimenate? Sukčių sukčius! Pusę Europos policijos vedžiojo už nosies. Bet Antverpene misterio Puaro dėka primynėm jam uodegą.

Vyriškiams pasinėrus į šiuos malonius prisiminimus, prisiartinau ir aš. Puaro pristatė mane detektyvui inspektoriui Džepui, o šis, savo ruožtu, mus abu pristatė vyresniajam inspektoriui Samerhėjui.

– Turbūt man nereikia klausti, ką jūs čia veikiate, džentelmenai, – tarė Puaro.

Džepas šelmiškai primerkė akį.

– Taip, išties. O reikalas, atrodo, gana aiškus.

– Nepasakyčiau... – susimąstęs tarstelėjo Puaro.

– Na ką jūs! – pirmą kartą pravėrė burną Samerhėjus. – Aiškus kaip dieną. Tam tipui nebėra kur trauktis. Aš tik nesuprantu, kaip galima būti tokiam asilui!

Džepas įdėmiai pažvelgė į Puaro.

– Nusiramink, Samerhėjau, – nepiktai sudraudė jis. – Man yra tekę dirbti su mesjė Puaro, ir jo nuomonę gerbiu. Ar tik nesuklysiu sakydamas, jog jis žino kažką įdomaus? Juk taip, mesjė?

Puaro šyptelėjo.

– Taip, esu padaręs tam tikras išvadas.

Samerhėjus vis dar buvo nusiteikęs nepatikliai, tačiau Džepas nenuleido akių nuo Puaro.

– Lig šiol su šia byla mes susipažinę paviršutiniškai, – tarė inspektorius. – Tokiais atvejais Skotland Jardas apie žudiką sužino tik po apklausos. O juk taip svarbu būti nusikaltimo vietoje. Šiuo požiūriu misteris Puaro mus aplenkė. Dar ir dabar mūsų šiame kaime nebūtų, jei ne supratingas vietinis gydytojas, kuris per koronerį atsiuntė mums žinutę. O jūs buvote čia nuo pradžių ir tikriausiai įžvelgėte keletą svarbių dalykėlių. Apklausa aiškiai parodė, kas misis Ingltorp nužudė jos vyras, ir jeigu kas nors mėgintų tai neigti, tik nusijuokčiau jam į akis. Tiesą sakant, gerokai nustebau, kai prisiekusieji iš karto neapkaltino jo tyčine žmogžudyste. Manau, ir būtų taip padarę, jei ne koroneris – atrodo, jis juos sulaikė.

– Tai gal jau dabar pat turite kišenėje Ingltorpo arešto orderį? – pasidomėjo Puaro.

Išraiškingas Džepo veidas suakmenėjo.

– Gal turiu, o gal ir ne, – atkirto jis.

Puaro įdėmiai pažvelgė į inspektorių.

– Aš didžiai suinteresuotas, mesjė, kad Ingltorpas nebūtų suimtas.

– Nieko sau pageidavimas, – ironiškai bubtelėjo Samerhėjus.

Džemas sutrikęs juokingai išpūtė akis.

– Gal paaiškintumėte, ką visa tai reiškia, misteri Puaro, – paprašė jis. – Užtektų bent vieno jūsų

mirktelėjimo ar linktelėjimo. Juk jūs verdate šiose sultyse... O Skotland Jardas, kaip žinia, klysti nemėgsta.

Puaro, nutaisęs rimtą miną, linktelėjo galvą.

– Visiškai su jumis sutinku. Ką gi, štai ką pasakysiu. Pasinaudokite savo arešto orderiu – suimkite misterį Ingltorpą. Tik naudos iš to nebus. Byla prieš jį iškart bus nutraukta! *Comme ēa*!* – Ir jis išraiškingai spragtelėjo pirštais.

Džepas apsiniaukė, o Samerhėjus tik nepatikliai suprunkštė. Aš pats buvau tiesiog apstulbęs ir jau neabejojau, kad Puaro išsikraustė iš proto. Inspektorius išsitraukė nosinę ir nusišluostė kaktą.

– Gerai, misteri Puaro, prižadu to nedaryti. Tačiau viršininkai pareikalaus paaiškinti, ką, velniai rautų, aš sau galvoju. Gal bent kiek detaliau apibūdintumėt situaciją?

Puaro minutėlę mąstė.

– Ką gi, galiu, – pagaliau tarė jis. – Nors, prisipažinsiu, nenorėčiau to daryti. Man patinka pirmiau viską išsiaiškinti pačiam. Bet jūs, žinoma, teisūs – Belgijos policininko žodžio šiais laikais nebeužtenka! Tačiau Alfredas Ingltorpas turi likti laisvėje. Dėl šito aš prisiekiau, ir mano draugas Hastingsas tai žino. Taigi, brangus Džepai, siūlyčiau jums nedelsiant grįžti į Stailzą.

– Dar pusvalandis, ir leisimės į kelią. Tik prieš tai norėtume susitikti su koroneriu ir daktaru.

– Puiku. Prieš išvažiuodami užsukite pas mane – paskutinis namas, kaimo gale. Stailze misteris Ingltorpas pateiks tokių įrodymų – o jeigu jis atsisakys, tai padarysiu aš, – jog jums nekils abejonių, kad kelti jam bylą beprasmiška. Sutarta?

– Sutarta! – linksmai atsakė Džepas. – Skotland Jardo vardu dėkoju jums už pagalbą, nors, prisipažinsiu,

* Štai taip!(pranc.)

liudininkų parodymuose neįžvelgiu nė menkiausios spragos. Bet jūs visada mokate nustebinti! Tad iki pasimatymo, mesjė.

Ir abu detektyvai nužingsniavo, Samerhėjus vis dar nepatikliai šypsodamasis.

– Na, bičiuli, – sušuko Puaro, man dar nespėjus praverti burnos, – ką manote? *Mon dieu!* Na ir prisidrebėjau per tą apklausą! Nemaniau, jog Ingltorpas toks kvailas, kad atsisakys kalbėti. Juk šitaip gali elgtis tik visiškai nemąstantis.

– Hm... – numykiau aš. – Tai galima paaiškinti ne tik kvailumu. Juk jeigu žmogus kaltinamas teisingai, jam telieka tylėti.

– Bet kodėl? Juk yra tūkstančiai būdų pasiteisinti! – lyg įgeltas sušuko Puaro. – Jo vietoje prikurčiau begales įtikimiausių istorijų! Ir jos atrodytų kur kas tikroviškesnės nei užsispyrėliški Ingltorpo neiginiai!

Mane suėmė juokas.

– Brangusis Puaro, neabejoju, kad jūs mokėtumėte išsisukti! Bet vis dėlto, kad ir ką sakėte tiems detektyvams, nejaugi vis dar tikite, jog Alfredas Ingltorpas gali būti nekaltas?

– O kodėl turėčiau netikėti? Juk niekas nepasikeitė.

– Bet liudytojų parodymai tokie iškalbingi.

– Išties, pernelyg iškalbingi.

Mes įėjome per Listveizo vartus ir ėmėm kopti gerai pažįstamais laiptais.

– Taip, taip, jie pernelyg iškalbingi, – tarsi pats sau sumurmėjo Puaro. – Tikri parodymai paprastai būna kiek padriki ir nelabai įtikinami. Juos dar reikia patikrinti ir atsirinkti. O čia mums viskas pateikta kaip ant lėkštutės. Ne, mano drauge, šie parodymai gerai apgalvoti, taip gerai, jog iškart kyla įtarimas.

– Bet kodėl?

– Todėl, kad jeigu parodymai prieš jį būtų migloti ir nepagrįsti, juos būtų sunku paneigti. Bet dabar nusikaltėlis iš baimės taip standžiai užveržė Ingltorpą tinkle, kad jį gali išlaisvinti vienas vienintelis kirtis.

Aš tylėjau, o Puaro po minutės kitos tęsė:

– Pamėginkim įsivaizduoti situaciją. Sakykim, kažkoks žmogus kėsinasi nunuodyti savo žmoną. Žmogelis tas apsukrus ir galvotas. Tai kaip jis tai padaro? Nagi drožia į kaimo vaistinę, savo vardu nusiperka strichnino ir sukurpia absurdišką istoriją apie tai, jog norėjo nunuodyti šunį. Bet tą vakarą nuodų jis nepanaudoja. Ne, jis laukia, kol susivaidys su žmona, tai išgirs visi namiškiai ir ant jo, savaime suprantama, kris dar didesnis įtarimas. Gintis jis nė nesiruošia ir neturi nė menkiausio alibi, nors žino, kad vaistininko padėjėjas tikrai išklos faktus. Fe! Nė nemėginkite manęs įtikinti, kad esama tokių idiotų! Šitaip elgtis galėtų tik pamišėlis, nusprendęs atsisveikinti su šiuo pasauliu ir pasirinkęs kartuves!

– Ir vis dėlto… nesuprantu… – buvau bepradedąs prieštarauti.

– Ir aš nesuprantu. Juk sakiau, *mon ami*, man čia daug kas neaišku. *Man* – Erkiuliui Puaro!

– Bet jeigu manote, kad Ingltorpas nekaltas, kaip paaiškintumėte tą faktą, kad jis nusipirko strichnino?

– Labai paprastai. Jis jo *nepirko*.

– Bet Meisas jį atpažino!

– Prašau atleisti, bet jis tik pamatė žmogų su juoda kaip Ingltorpo barzda, su akiniais, panašiais į Ingltorpo, ir ekstravagantiškai apsirengusį – kaip ir Ingltorpas. Jis negalėjo atpažinti žmogaus, kurį buvo matęs vos kartą, ir tai iš tolo. Juk jis pats šiame kaime gyvena tik dvi savaites, o ir misis Ingltorp anksčiau eidavo į Koto ir Ted-

minsterio vaistines.

– Vadinasi, jūs manote...

– *Mon ami*, ar prisimenate tuos du svarbius dalykus, kuriuos minėjau? Pirmąjį kol kas palikim nuošaly. O koks buvo antrasis?

– Kad Alfredas Ingltorpas keistai rengiasi, nešioja juodą barzdą ir akinius, – pacitavau aš.

– Būtent. O dabar įsivaizduokite, kad kažkas nori apsimesti Džonu ar Lorencu Kavendišais. Ar tai būtų lengva?

– Ne, – susimąstęs atsakiau. – Nors, žinoma, aktorius...

Tačiau Puaro pasiskubino nutraukti mano mintį:

– O kodėl tai būtų nelengva? Ogi štai kodėl, mano drauge, – abu jie švariai nusiskutę vyriškiai. Norint sėkmingai dienos šviesoje suvaidinti vieną iš judviejų, reikalingas aktoriaus talentas ir bent šioks toks veido bruožų panašumas. O apsimesti Alfredu Ingltorpu daug paprasčiau. Drabužiai, barzda, akis slepiantys akiniai – visa tai ryškios jo asmeninės išvaizdos detalės. O kas svarbiausia nusikaltėliui? Nukreipti įtarimą nuo savęs, ar ne? Ir kaipgi jis galėtų geriausiai tai padaryti? Suversdamas jį ant ko nors kito. Šiuo atveju tokio žmogaus toli ieškoti nereikėjo. Misterio Ingltorpo kalte beveik niekas neabejojo, ir visiems atrodė aišku, kad įtartas bus jis. Tačiau, kad tai taptų kūnu, reikėjo svaraus įrodymo – pavyzdžiui, kažkas matė jį perkant nuodus. Kadangi misterio Ingltorpo išvaizda tokia išskirtinė, tai padaryti nebuvo sunku. Neužmirškite, jog jaunasis Meisas su misteriu Ingltorpu nebuvo net kalbėjęsis. Kodėl jis turėjo suabejoti, kad žmogus, apsirengęs taip, kaip Alfredas Ingltorpas, su jo barzda ir akiniais, yra kažkas kitas?

– Gal ir jūsų teisybė, – tarstelėjau, susižavėjęs Puaro iškalba. – Bet jeigu taip, kodėl jis nepasakė, kur buvo

pirmadienio vakarą, šeštą valandą?

– Iš tikrųjų, kodėl? – apsiraminęs susizgribo Puaro. – Jeigu jį suimtų, tikriausiai liežuvis atsirištų, bet aš negaliu to leisti. Turiu parodyti misteriui Ingltorpui, į kokią keblią padėtį jis pateko. Tas jo tylėjimas, žinoma, slepia kažką negarbinga. Nors jis ir nenužudė savo žmonos, vis tiek yra niekšelis, turintis ką slėpti.

– Kažin kas tai galėtų būti? – sumurmėjau aš, trumpam įtikintas Puaro, nors vis dar puoselėjantis viltį, kad pasitvirtins aiški liudytojų parodymų sukurta versija.

– Nesugalvojate? – šypsodamasis paklausė Puaro.

– Ne, o jūs?

– O man jau kuris laikas kirbėjo viena idėja. Ir, pasirodo, ji teisinga.

– Man jūs nieko nesakėte, – papriekaištavau.

Puaro atsiprašydamas skėstelėjo rankomis.

– Dovanokite, *mon ami*, bet jūs nebuvote man toks jau palankus. Sakykit... – Jis atsigręžė į mane. – Dabar jūs suprantate, kad jis neturi būti areštuotas?

– Galbūt, – numykiau, nors Alfredo Ingltorpo likimas manęs nėmaž nejaudino, veikiau priešingai – maniau, kad gerai jam įkrėsti būtų ne pro šalį.

Puaro kurį laiką įdėmiai mane stebėjo, paskui atsiduso.

– Gerai, mano drauge, – tarė jis, keisdamas pokalbio temą. – Kieno dar parodymai, išskyrus misterio Ingltorpo, jums pasirodė įdomūs?

– Nepasakyčiau, kad išgirdau ką nors nauja.

– Nejaugi jūsų niekas nenustebino?

Mano mintims nukrypus į Merę Kavendiš, išlemenau:

– Kuria prasme?

– Na, pavyzdžiui, misterio Lorenco Kavendišo pa-

sakojimas.

Aš lengviau atsikvėpiau.

– A, Lorenco! Ne, tikrai ne. Jis visada buvo nervingas vyrukas.

– Ir jums neužkliuvo Kavendišo prielaida, kad jo motina galėjo netyčia nusinuodyti pati, gerdama tonizuojamąjį preparatą?

– Ne, nepasakyčiau. Gydytojai iš to tik pasijuoktų. Nors nespecialistui tokia mintis gali ateiti.

– Bet argi mesjė Lorencas nespecialistas? Juk pats sakėte, kad jis studijavo mediciną ir turi diplomą.

– Taip, iš tikrųjų. Kažkodėl apie tai nepagalvojau. – Mane nusmelkė baimė. – Išties *keista*.

Puaro linktelėjo galvą.

– Jis nuo pat pradžių elgėsi įtartinai. Iš visų namiškių Lorencas vienintelis galėjo atpažinti apsinuodijimo strichninu požymius, tačiau tik jis atkakliai laikosi nuomonės, kad jo motina mirė savo mirtimi. Jei taip manytų mesjė Džonas, dar suprasčiau. Jis šiuose dalykuose nieko nenutuokia ir apskritai iš prigimties stokoja vaizduotės. Bet mesjė Lorencas – ne! Ir štai jis iškelia prielaidą, kuri jam pačiam turėtų būti juokinga. Yra apie ką pamąstyti, *mon ami*!

– Visa tai labai painu, – sutikau aš.

– Arba kad ir misis Kavendiš, – tęsė Puaro. – Dar viena, kuri nesako, ką žino. Ką manote apie jos elgesį?

– Sunku ką nors ir pasakyti. Tiesiog nesuprantama, kodėl ji turėtų ginti Alfredą Ingltorpą. Bet, regis, yra būtent taip...

Puaro susimąstęs linktelėjo galvą.

– Taip, keista. Aišku tik viena: klausydamasi "asmeniško pokalbio", ji išgirdo daugiau, nei nori pripažinti.

– Ir vis dėlto, ką jau ką, o ją sunkiausia būtų apkal-

tinti klausiusis svetimų pokalbių!

– Būtent. Bet iš jos parodymų supratau vieną dalyką. Aš klydau, o Dorkas buvo teisi. Barnis tą popietę įvyko anksčiau – kaip ji sakė, maždaug ketvirtą.

Aš nustebęs pažvelgiau į Puaro. Koks skirtumas – anksčiau ar vėliau?

– Taip, šiandien išaiškėjo daug keistenybių, – samprotavo Puaro. – Kad ir daktaras Baueršteinas. Ką jis tokį ankstų rytą veikė prie dvaro? Galvoj netelpa, kodėl niekas net neprasižiojo apie tą faktą.

– Gal jį kankina nemiga, – spėjau aš.

– O, tai ir labai gera, ir labai bloga prielaida! – konstatavo Puaro. – Viską apimanti, bet nieko nepaaiškinanti. Belieka ir toliau nenuleisti akių nuo mūsų išmintingojo daktaro Baueršteino.

– Kas dar negero išryškėjo per apklausą? – ironiškai paklausiau aš.

– *Mon ami*, – liūdnai tarė Puaro, – Kai matai, kad žmonės slepia tiesą, būk budrus! Jei neklystu, per šiandieninę kvotą tik vienas, daugų daugiausia – du žmonės neišsisukinėdami pasakojo, kaip buvo.

– Na ką jūs, Puaro! Lorencas ir misis Kavendiš gal ir nebuvo atviri, betgi Džonas ir mis Hovard... juk jie tikrai kalbėjo teisybę.

– Sakote, abu, mano drauge? Vienas – taip, bet kitas...

Jo žodžiai mane nemaloniai sukrėtė. Mis Hovard, kad ir kokie nereikšmingi buvo jos pateikti faktai, liudijo taip drąsiai, jog man nė mintis nebūtų kilusi suabejoti jos nuoširdumu. Vis dėlto aš didžiai pasitikėjau Puaro įžvalgumu, išskyrus tuos atvejus, kai jis, kaip sakydavau pats sau, būdavo "asiliškai užsispyręs".

– Jūs tikrai taip manote? – paklausiau. – Mis Hovard man visada atrodė tokia sąžininga, net pernelyg...

Puaro keistai pažvelgė į mane ir tarsi norėjo kažką sakyti, bet prikando liežuvį. Ilgai nesvarstęs, ką galėtų reikšti toks mano draugo elgesys, pridūriau:

– O mis Merdok? Ką gi *ji* galėjo nuslėpti?

– Man atrodo neįtikėtina, kad ji nieko negirdėjo, nors miegojo gretimame kambaryje. O štai mis Kavendiš kitame namo gale aiškiai išgirdo, kaip nuvirto staliukas.

– Ką gi, jauna, kietai miega...

– Ach taip, taip! Kurgi ne, pagarsėjusi miegalė!

Pašaipus Puaro tonas man ne itin patiko, bet kaip tik tuo metu pasigirdo stiprus beldimas į duris ir, dirstelėję per langą, pamatėme apačioje laukiančius du detektyvus.

Puaro čiupo skrybėlę, šauniai užsuko ūsų galiukus ir, rūpestingai brūkštelėjęs nuo rankovės įsivaizduojamą dulkelę, pamojo man pirmam lipti laiptais. Visi keturi mes leidomės į Stailzą.

Pareigūnų iš Skotland Jardo pasirodymas, regis, gerokai sukrėtė dvaro gyventojus, ypač Džoną. Nors po nuosprendžio, jis, aišku, suprato, jog jų pasirodymas buvo tik laiko klausimas. Vis dėlto detektyvai jam labiau nei bet kas kitas priminė tiesą.

Pakeliui Puaro kažką tyliai aptarė su Džepu, ir, atėjus į dvarą, pastarasis pareikalavo, kad visi, išskyrus tarnus, susirinktų svetainėje. Aš iš karto supratau, ką tai reiškia. Puaro visuomet mėgo išorinius efektus.

Pats aš nebuvau nusiteikęs taip optimistiškai. Gal mano draugas ir turi pagrindo manyti, kad Ingltorpas nekaltas, bet toks tipas, kaip Samerhėjus, reikalaus apčiuopiamų įrodymų ir vargu ar Puaro galės jų pateikti.

Netrukus mes sugūžėjome į svetainę, ir Džepas uždarė duris. Puaro paslaugiai sustatė visiems kėdes. Visų akys buvo nukreiptos į vyrus iš Skotland Jardo.

Atrodo, mes pirmą kartą supratome, jog tai ne baisus sapnas, o tikrovė. Anksčiau buvo tekę skaityti apie tokias tragedijas, dabar patys tapome dramos veikėjais. Rytoj visos Anglijos dienraščiai didžiausiom antraštėm skelbs:

PASLAPTINGA TRAGEDIJA ESEKSE!
NUNUODYTA TURTINGA DAMA!

Pasirodys Stailzo ir po apklausos išeinančių šeimos narių nuotraukos – juk vietinis fotografas tuščiai neleido laiko! Bus prirašyta tai, ką jau skaitėme šimtus kartų ir kas paprastai nutinka kažkam kitam – tik ne mums. Bet štai dabar žmogžudystė įvyko čia, šiuose namuose. Priešais mus buvo "už bylą atsakingi detektyvai". Mano mintyse kaleidoskopu sukosi gerai žinomos gražbylystės, ir tik Puaro įžanginis žodis nutraukė šiuos apmąstymus. Visi tikriausiai šiek tiek nustebo, jog iniciatyvos ėmėsi ne pareigūnai, o jis.

– Ponios ir ponai, – tarė Puaro nusilenkdamas, lyg kokia įžymybė prieš paskaitą. – Aš sukviečiau jus čia, norėdamas aptarti vieną klausimą. Tai susiję su misteriu Alfredu Ingltorpu.

Ingltorpas sėdėjo kiek nuošaliau – manau, visi nesąmoningai stengėsi patraukti savo kėdę kuo toliau nuo jo. Išgirdęs Puaro tariant jo vardą, Alfredas vos pastebimai krūptelėjo.

– Misteri Ingltorpai, – tiesiai į jį kreipėsi Puaro, – šiuos namus gaubia juodas šešėlis – žmogžudystės šešėlis.

Ingltorpas liūdnai linktelėjo galvą.

– Vargšė mano žmonelė... – sumurmėjo. – Nelaimingoji Emilė! Tai siaubinga.

– Man atrodo, mesjė, – raiškiai tardamas kiekvieną

žodį pareiškė Puaro, – jūs net nesuprantate, kaip siaubinga tai gali būti... jums.

Ir kadangi Ingltorpas, regis, iš tiesų nesuprato, jis pridūrė:

– Misteri Ingltorpai, virš jūsų pakibo Damoklo kardas.

Abu detektyvai pasimuistė savo krėsluose. Man pasirodė, jog Samerhėjus tuoj paskelbs: "Visi jūsų parodymai gali būti panaudoti prieš jus". Tačiau Puaro nieko nelaukdamas tęsė:

– Dabar jums aišku, mesjė?

– Ne. Ką jūs norite pasakyti?

– Aš noriu pasakyti, kad jūs įtariamas nunuodijęs savo žmoną.

Išgirdę šiuos tiesmukus žodžius, susirinkusieji tyliai aiktelėjo.

– Dieve mano! – stodamasis sušuko Ingltorpas. – Koks kraupus kaltinimas! Aš... nunuodijau savo brangiausią Emilę?!

– Man atrodo, – įdėmiai jį stebėdamas tarė Puaro, – jūs nevisiškai suprantate, kokioj keblioj situacijoj atsidūrėte apklausos metu. Misteri Ingltorpai, turėdamas galvoje tai, ką dabar jums pasakiau, nejaugi vis dar atsisakote paaiškinti, kur buvote pirmadienį, šeštą vakaro?

Alfredas Ingltorpas sudejavęs susmuko atgal ant kėdės ir rankomis užsidengė veidą. Paskui iš lėto papurtė galvą.

– Tai kalbėsite? – griežtai paklausė Puaro.

– Ne. Aš netikiu, kad mane gali apkaltinti tokiu baisiu nusikaltimu.

Puaro pasvarstė ir linktelėjo galvą, tarsi priėmęs kažkokį sprendimą.

– *Soit!** – tarė jis. – Tada kalbėsiu aš.

Alfredas Ingltorpas vėl pašoko.

– Jūs? Kaip jūs galit kalbėti? Juk jūs nieko nežinote... – Staiga jis nutilo.

Puaro atsigręžė į mus.

– Ponios ir ponai! Kalbėsiu aš! Paklausykite! Aš, Erkiulis Puaro, tvirtinu, kad žmogus, praėjusį pirmadienį, šeštą valandą vakaro, atėjęs į vaistinę ir pirkęs strichnino, buvo ne misteris Ingltorpas, nes tuo metu jis lydėjo iš netoliese esančio ūkio į namus grįžtančią misis Reikes. Galiu išvardyti mažiausiai penkis liudytojus, kurie pasirengę prisiekti matę juos drauge šeštą ar truputį po šešių. Kaip žinia, Abi Farmas, misis Reikes vienkiemis, yra mažiausiai už pustrečios mylios nuo kaimo. Taigi misterio Ingltorp alibi nekelia abejonių!

* Tiek to!(pranc.)

Aštuntas skyrius
Nauji įtarimai

Akimirksniui stojo mirtina tyla. Pirmasis prakalbo Džepas, kuris nustebo mažiausiai už mus visus.

– Garbės žodis, – sušuko jis, – jūs nuostabus, misteri Puaro! Tikiuosi tais liudininkais galima pasikliauti?

– *Voila!* Aš parengiau jų sąrašą su pavardėm ir adresais. Būtinai susitikite su tais žmonėmis, ir pamatysite – viskas pasitvirtins.

– Aš tuo neabejoju, – tarė Džepas ir kiek tyliau pridūrė: – Esu jums be galo dėkingas. Iš tikrųjų, suimdami misterį Ingltorpą, būtume padarę didžiulę klaidą.

Jis atsigręžė į Ingltorpą.

– Prašau man atleisti, sere, bet kodėl jūs viso to nepasakėte per apklausą?

– Aš pasakysiu kodėl, – pertraukė Puaro. – Buvo pasklidęs gandas...

– Labai piktas ir visiškai neteisingas, – suirzusiu balsu įsiterpė Alfredas Ingltorpas.

– Ir misteris Ingltorpas nuogąstavo, kad tik nekiltų dar vienas skandalas. Teisingai?

– Visiškai teisingai. – Ingltorpas linktelėjo galvą. – Argi ką nors stebina, jog dabar, kol dar nepalaidota mano vargšė Emilė, aš stengiuosi užkirsti kelią visokiems melagingiems gandams?

– Tiesą sakant, sere, – tarė Džepas, – aš pats jau verčiau pakęsčiau vieną kitą paskalą negu areštą už žmogžudystę, kurios nepadariau. Drįstu spėti, kad jūsų nelaimingoji žmona būtų maniusi lygiai taip pat. Ir jeigu

ne misteris Puaro, jūs jau tikrai būtumėte už grotų!

– Aš, be abejo, elgiausi kvailai, – sumurmėjo Ingltorpas. – Bet kad jūs žinotumėte, inspektoriau, kaip mane persekiojo ir šmeižė!

Ir jis priekaištingai dėbtelėjo į Eveliną Hovard.

– O dabar, sere, – tarė Džepas, skubiai atsigręždamas į Džoną, – norėčiau apžiūrėti ponios miegamąjį, o paskui dar šnektelti su tarnais. Jūsų nebetrukdysiu. Misteri Puaro, prašyčiau parodyti man kelią.

Visiems išėjus iš kambario, Puaro davė man ženklą sekti paskui jį į viršų. Kai užlipome į antrą aukštą, jis suėmė mane už rankos ir pasivedėjo į šalį.

– Tučtuojau eikite į aną namo pusę. Atsistokite už durų užuolaidos ir laukite, kol ateisiu.

Paskui jis greitai apsisuko ir nusekė paskui detektyvus.

Aš klusniai įvykdžiau nurodymą – atsistojau už užuolaidos, nors nėmaž nenutuokiau, ką vėl, po galais, sugalvojo mano draugas. Kodėl turiu čia stypsoti kaip koks sargybinis? Susimąstęs pažvelgiau į priešais nusidriekusį koridorių. Ir staiga man kilo idėja. Visi kambariai buvo šioje, kairiojoje, namo pusėje, išskyrus Sintijos Merdok. Gal tai kažką reiškia? Matyt, man teks pranešti, kas atėjo ar išėjo. Aš ištikimai budėjau savo poste. Laikas bėgo, tačiau nepraėjo nė vienas žmogus, ir nieko neįvyko.

Puaro pasirodė už gerų dvidešimties minučių.

– Ar niekur nebuvote nuėjęs?

– Ne, stovėjau kaip uola. Bet nematėiau nė gyvos dvasios.

– Šit kaip? – tarstelėjo jis, ir aš nesupratau – apsidžiaugė mano draugas ar nusivylė. – Visiškai nieko nematėte?

– Ne.

– Bet tikriausiai kažką girdėjote? Gal kokį bumbtelėjimą, a, *mon ami*?

– Ne.

– Negali būti... Ach, bet kaip aš pykstu ant savęs! Paprastai nebūnu toks jau nerangus. Bet šįkart tik truputį mostelėjau kairiąja ranka – žinau aš tuos Puaro gestus, – ir nuverčiau staliuką prie lovos!

Puaro atrodė taip vaikiškai įširdęs ir susikrimtęs, kad šokau jį raminti.

– Nieko tokio, drauguži. Argi tai svarbu? Tikriausiai buvote vis dar susijaudinęs po savo pergalės. Juk tai nustebino mus visus. Ingltorpą ir misis Reikes turbūt sieja ypatingi jausmai – juk ne veltui jis tylėjo kaip žemė. Ką ketinate daryti toliau? Ir kur tie vyrukai iš Skotland Jardo?

– Nulipo į apačią apklausti tarnų. Aš parodžiau jiems visus mūsų radinius, bet Džepas mane nuvylė. Jis dirba be jokios metodikos.

– O štai ir daktaras Baueršteinas! – pranešiau aš, žvelgdamas per langą. – Manau, jūs tiesą sakėte apie tą žmogų, Puaro. Man jis nepatinka.

– Jis gudrus... – mąsliai tarstelėjo Puaro.

– O taip, gudrus kaip velnias! Įdomu buvo stebėti, į kokią keblią padėtį jis buvo patekęs antradienį! Tokio spektaklio jūs dar nematėt! – Ir aš papasakojau, kas atsitiko daktarui Baueršteinui. – Jis atrodė kaip tikra baidyklė! Visas purvinas nuo galvos iki kojų.

– Vadinasi, jūs jį matėte?

– Taip. Jis, aišku, nenorėjo užeiti – tai buvo tuoj po pietų, – bet misteris Ingltorpas primygtinai kvietė.

– Ką?! – Puaro stipriai sugriebė mane už pečių. – Antradienį vakare čia buvo daktaras Baueršteinas? Čia? Ir jūs man nieko nesakėte? Bet kodėl? Kodėl? Kodėl?

Puaro tiesiog drebėjo.

– Brangusis Puaro, aš nė nepamaniau, jog tai jus sudomins, – mėginau teisintis. – Iš kur aš galėjau žinoti, jog tai svarbu.

– Svarbu? Šitas faktas viską keičia! Vadinasi, daktaras Baueršteinas čia buvo antradienio vakarą – žmogžudystės vakarą. Hastingsai, suprantate? Tai viską, viską verčia aukštyn kojom!

Dar niekada nebuvau matęs jo tokio susijaudinusio. Puaro paleido mano pečius ir mechaniškai patiesino porą žvakių, vis dar murmėdamas sau:

– Taip, dabar viskas atrodo kitaip!

Staiga jam šovė kažkokia mintis.

– *Allons!** – sušuko. – Reikia veikti nedelsiant. Kur misteris Kavendišas?

Džonas buvo rūkomajame. Puaro nudrožė tiesiai prie jo.

– Misteri Kavendišai, turiu svarbų reikalą Tedminsteryje. Atsirado naujas įkaltis. Gal paskolintumėte savo automobilį?

– O taip, žinoma. Ar važiuosite dabar pat?

– Jums leidus, taip.

Džonas paskambino varpeliu ir įsakė atvaryti automobilį. Po dešimties minučių mes jau riedėjome per parką ir pagrindiniu keliu nulėkėm į Tedminsterį.

– O dabar, Puaro, – atsargiai prakalbau aš, – gal vis dėlto paaiškintumėte, kas atsitiko?

– *Mon ami*, daug ką galėtumėte numanyti ir pats. Jūs, žinoma, jau supratote, kad misteris Ingltorpas atkrenta ir visa situacija labai pasikeitė. Mes susidūrėme su visiškai nauja problema. Jau žinome, jog Ingltorpas nuodų nepirko. Išsiaiškinom sufabrikuotus įkalčius. Dabar reikia rasti tikruosius. Esu įsitikinęs, jog tą pirmadienio vakarą misteriu Ingltorpu galėjo apsimesti bet kuris

* Eime! (pranc.)

iš namiškių, išskyrus misis Kavendiš, kuri su jumis žaidė tenisą. Alfredas tvirtina palikęs kavą prieškambaryje. Per apklausą į tai niekas pernelyg nekreipė dėmesio, bet dabar šis faktas įgyja visiškai naują prasmę. Turime išsiaiškinti, kas tą kavą nunešė misis Ingltorp arba kas ėjo per prieškambarį, kol ji ten buvo. Iš jūsų pasakojimo aišku, jog yra tik du žmonės, kurie nė akyse nematė tos kavos – misis Kavendiš ir madmuazelė Sintija.

– Taip, jūs teisus.

Man neapsakomai palengvėjo – Merė Kavendiš tikrai nebus įtarta.

– Išteisindamas Alfredą Ingltorpą, – tęsė Puaro, – buvau priverstas pirma laiko atskleisti savo kortas. Kol būčiau vaizdavęs, kad jį persekioju, nusikaltėlis tikriausiai nebūtų pernelyg saugojęsis. Dabar jis bus dvigubai budresnis. Taip, dvigubai... – Staiga jis atsigręžė į mane. – Sakykit, Hastingsai... O jūs pats ar nieko neįtariat?

Aš padvejojau. Po teisybei, viena pasiutusiai keista idėja tą rytą kartą ar du švystelėjo mano galvoje. Mėginau vyti tą absurdišką mintį, bet ji vis grįždavo.

– Nepavadinčiau to įtarimu, – sumurmėjau aš. – Tiesiog kažkokia kvailystė.

– Nagi, – padrąsino Puaro. – Sakykit, nebijokit. Ką kužda jūsų nuojauta?

– Ką gi, – ryžausi aš. – Žinau, jog skamba paikai, bet aš įtariu, kad mis Hovard nesako visko, ką žino!

– Mis Hovard?

– Taip. Gal iš manęs pasijuoksite...

– Visai ne. Kodėl turėčiau?

– Man atrodo, – nerišliai aiškinau, – jog mes atmetėm ją kaip neįtartiną vien dėl to, kad ji nebuvo Stailze. Bet juk ji buvo vos už penkiolikos mylių. Automobiliu tokį atstumą galima nulėkti per pusvalandį. Taigi ar galime drąsiai tvirtinti, kad žmogžudystės išvakarėse

jos čia nebuvo?

– Taip, mano drauge, – netikėtai tarė Puaro, – galime. Vos pradėjęs tirti šią žmogžudytę, aš pirmiausiai paskambinau į ligoninę, kur ji dirba.

– Ir ką sužinojote?

– Sužinojau, kad mis Hovard dirbo antradienį po pietų ir, kai netikėtai atvežė daug sužeistųjų, ji geranoriškai pasisiūlė likti ir nakčiai. Taigi neprikibsim, Hastingsai.

– Tik pamanykit! – nepatenkintas pratrūkau aš. – Bet ji taip griežia dantį ant Ingltorpo! Argi ne įtartina? Juk ji galėjo ryžtis bet kam. Ir, manding, mis Hovard gali ką nors žinoti apie sunaikintą testamentą. Ji pati per klaidą galėjo sudeginti naująjį, palaikiusi jį ankstesniuoju, kuris buvo palankus Ingltorpui. Juk Eva taip jo nekenčia!

– O jos neapykanta jums neatrodo neįprasta?

– M-m... taip. Pamačiusi Ingltorpą, ji tiesiog dreba. Kartais regis, jog jai aptemsta protas.

Puaro energingai papurtė galvą.

– Na jau ne, štai čia jūs klystate. Mis Hovard tikrai nepavadinsi nei silpnaprote, nei suskydėle. Ji tikras šalto angliško proto ir griežtos logikos įsikūnijimas.

– Tačiau ta jos neapykanta Ingltorpui primena kažkokią maniją. Man atrodo... žinoma, gal ir juokinga... kad ji norėjo nunuodyti Alfredą, bet nuodus atsitiktinai išgėrė misis Ingltorp. Nors neįsivaizduoju, kaip tai galėjo nutikti. Visa tai be galo absurdiška ir juokinga.

– Ir vis dėlto dėl vieno dalyko jūs teisus. Visada išmintingiau įtarti visus, kol negali įrodyti, kad kuris nors iš jų nekaltas. O kokių mes turime įrodymų, kad mis Hovard negalėjo sąmoningai nunuodyti misis Ingltorp?

– Ji buvo jai taip atsidavusi! – sušukau aš.

– Cha-cha-cha! – nervingai nusikvatojo Puaro. – Kalbate kaip mažas vaikas. Jeigu mis Hovard sugebėtų nunuodyti senutę, ji lygiai taip pat būtų sugebėjusi vaidinti ištikimą tarnaitę. Ne, mes turime kreipti žvilgsnius visiškai kitur. Taip, jūs visiškai teisus manydamas, jog jos neapykanta Alfredui Ingltorpui pernelyg nuožmi, kad būtų suprantama; tačiau iš to jūs padarėte absoliučiai klaidingas išvadas. Esu kai ką nusprendęs pats, manau, tiksliai, bet kol kas apie tai nekalbėsiu. – Jis minutėlę patylėjo, paskui tęsė: – Dabar pasakysiu tik tiek, jog, mano manymu, egzistuoja vienas nepaneigiamas įrodymas, kad mis Hovard nekalta.

– Ir koks gi?

– Misis Ingltorp mirtis jai niekuo nebuvo naudinga. O žmogžudysčių be motyvų nebūna.

Aš pagalvojau.

– Bet argi misis Ingltorp negalėjo būti parašiusi jai palankaus testamento?

Puaro papurtė galvą.

– Juk jūs pats tokią prielaidą buvote iškėlęs misteriui Velsui!

Puaro šyptelėjo.

– Taip padariau dėl vienos priežasties. Nenorėjau minėti žmogaus, kurį tada turėjau galvoje. O kadangi labai panašią padėtį namuose užėmė mis Hovard, paminėjau ją.

– Ir vis dėlto, misis Ingltorp galėjo palikti tokį testamentą. Ir tas prieš pat mirtį parašytas dokumentas galėjo...

Tačiau Puaro taip energingai papurtė galvą, jog aš prikandau liežuvį.

– Ne, mano drauge. Apie tą testamentą aš turiu savo nuomonę. Ir dabar galiu pasakyti tik tiek – jis

nebuvo palankus mis Hovard.

Man beliko pasikliauti Puaro, nors niekaip nesupratau, kodėl jis toks užtikrintas.

– Ką gi, – atsiduses tariau, – vadinasi, atkrenta ir mis Hovard. O tai, kad buvau pradėjęs ją įtarinėti, iš dalies ir jūsų kaltė. Mane išmušė iš vėžių jūsų žodžiai apie jos parodymus per apklausą.

Puaro nustebo.

– O ką gi aš pasakiau apie jos parodymus per apklausą?

– Neprisimenate? Kai pasakiau, kad ji ir Džonas Kavendišas neįtartini...

– Ach taip... – Puaro, regis, kiek sutriko, bet tuoj pat susivaldė. – Beje, Hastingsai, norėčiau paprašyti, kad padarytumėte vieną dalyką.

– Taip, žinoma. Ką būtent?

– Kai kada nors liksite vienudu su Lorencu Kavendišu, pasakykit jam: "Puaro nori jums kai ką patarti: "Suraskite dar vieną kavos puodelį ir galėsit būti ramus!" Ir viskas – nei daugiau, nei mažiau.

– "Suraskite dar vieną kavos puodelį ir galėsit būti ramus!" Teisingai? – gerokai suglumęs paklausiau aš.

– Visiškai teisingai.

– Bet ką tai reiškia?

– O tai paliksiu išsiaiškinti jums pačiam. Juk žinote visus faktus. Tiesiog pasakykite jam tai ir žiūrėkite, kaip jis reaguos.

– Gerai... bet visa tai be galo paslaptinga.

Kaip tik tuo metu mes įvažiavome į Tedminsterį, ir Puaro pasuko automobilį prie "Chemijos laboratorijos". Vikriai iššokęs iš mašinos, jis nuskubėjo vidun. Po kelių minučių grįžo.

– Štai ir viskas sutvarkyta, – tarė.

– Ką jūs ten darėte? – netverdamas smalsumu pa-

klausiau aš.

– Palikau kai ką analizei.

– O ką gi?

– Truputėlį tos kakavos, kurią radau miegamajame.

– Bet ji jau ištirta! – nieko nesuprasdamas sušukau. – Juk ją tyrė daktaras Baueršteinas, o be to, jūs pats juokėtės iš prielaidos, kad kakavoje galėjo būti strichnino.

– Žinau, kad tyrė daktaras Baueršteinas, – ramiai atsakė Puaro.

– Na, tai ko dar?

– Tiesiog norėčiau, kad analizė būtų pakartota, štai ir viskas.

Daugiau šiuo klausimu neįstengiau išpešti iš jo nė žodžio.

Toks Puaro susidomėjimas kakava mane visai išmušė iš vėžių. Galai niekaip nesuėjo. Vis dėlto, po to, kai pasitvirtino Alfredo Ingltorpo nekaltumas, anksčiau susvyravęs mano pasitikėjimas Puaro vėl sugrįžo.

Kitą dieną įvyko misis Ingltorp laidotuvės. Pirmadienį, kai nulipau į pirmą aukštą vėlyvų pusryčių, Džonas pasivedėjo mane į šalį ir pasakė, kad misteris Ingltorpas jau ryte išvažiuoja, kad apsistos savo apartamentuose Stailites Armse, kur apsvarstys tolimesnio gyvenimo planus.

– Tiesą sakant, Hastingsai, tai sužinoję, mes tik lengviau atsikvėpėm, – neslėpė mano naujasis draugas. – Ir anksčiau buvo ne pyragai, kai manėme, jog toji žmogžudystė – jo darbas, o dabar, paaiškėjus, kad Ingltorpas nekaltas, dar sunkiau – neturim kur akių dėti. Juk buvom jam kaip žvėrys! Tiesa, visi įkalčiai buvo prieš jį, tad vargu ar galima mus kaltinti dėl tokių skubotų išvadų. Vis dėlto mes klydome ir dabar norisi žūtbūt išpirkti

kaltę, o tai nelengva – tas žmogus ir šiandien visiems kaip krislas aky. Žodžiu, tikras pragaras! Todėl aš Ingltorpui tik dėkingas, kad jis nusprendė taktiškai pats išvažiuoti. Gerai, kad bet Stailzas mums liko. Šiurpas krečia pagalvojus, kad jis imtų čia šeimininkauti. Tegu paspringsta mamos pinigais!

– Jums užteks lėšų dvarui išlaikyti? – paklausiau aš.

– O taip. Laidotuvės, žinoma, kainavo, bet dvare lieka pusė tėvo pinigų, o ir Lorencas kurį laiką gyvens kartu, taigi tikiuosi ir jo dalies. Iš pradžių bus nelengva, nes, kaip jau esu jums sakęs, mano finansiniai reikalai ne kokie. Bet žmonės dabar palauks.

Žinia apie Ingltorpo išvykimą visus taip pradžiugino, kad pusryčiai buvo patys maloniausi po įvykusios tragedijos. Sintija, kurios jaunatviška dvasia tiesiog kunkuliavo, vėl atrodė graži kaip visada, o mes, išskyrus paniurėlį, nervingąjį Lorencą, linksmai klegėjom, kurdami laimingos ateities planus.

Laikraščiai, žinoma, viską piešė juodžiausiom spalvom. Skandalingos antraštės, smulkiausios visų šeimos narių biografijos, subtilios užuominos ir jau pažįstamas prierašas, jog policija aptikusi siūlo galą. Žodžiu, mus narstė po kaulelį. Mat laikas buvo ramus, fronte trumpam stojo tyla, tad laikraščiai su pasimėgavimu kedeno "Paslaptingą atsitikimą Stailze".

Suprantama, Kavendišams nelengvos slinko dienos. Dvaras buvo tiesiog apgultas žurnalistų, ir, nors į namą jų niekas neįleido, jie šlaistėsi po kaimą bei jo apylinkes, tykodami su kameromis kokio nors užsižiopsojusio šeimos nario. Visų mūsų gyvenimas tapo kaip ant delno. Skotland Jardo sekliai irgi nenustygo – tai atvažiuodavo, tai išvažiuodavo, nutaisę mįslingas minas tikrino, klausinėjo, bet nepratarė nė žodžio. Kurlink krypsta jų

žvilgsniai, ar jau esama įkalčių, o gal šis nusikaltimas liks neišaiškintas? Šito mes nežinojome.

Po pusryčių prie manęs kone slapstydamasis prisigretino Dorkas ir pasakė norinti šnektelti.

– Gerai. Kas atsitiko, Dorkas?

– Yra toks reikalas, sere. Ar šiandien susitiksite su tuo belgų džentelmenu?

Aš linktelėjau galvą.

– Tai štai, sere. Prisimenate, jis klausė, ar kas nors šiuose namuose turėjo žalią suknelę?

– Taip, taip. Gal radote? – degdamas iš smalsumo paklausiau.

– Ne, sere. Bet prisiminiau skrynią, kurią jaunieji džentelmenai (Džonas ir Lorencas jai vis dar buvo “jaunieji džentelmenai”) vadina “drabužine”. Ji ant aukšto – didžiulė, pilna senų skarmalų, keisčiausių suknelių ir dar pekla žino ko. Tai man va ir dingtelėjo, kad ten galėtų būti žalia suknelė. Jei pasakytumėte tam belgų džentelmenui...

– Būtinai pasakysiu, Dorkas, – užtikrinau aš.

– Labai ačiū, sere. Jis toks šaunus džentelmenas, sere. Visai ne toks, kaip tiedu tipai iš Londono, kurie tik ir kaišioja visur savo nosį bei uždavinėja kvailus klausimus. Šiaip jau svetimšaliai man nelabai patinka, bet iš to, ką rašo laikraščiai, susidariau įspūdį, jog belgai – drąsūs žmonės, neeiliniai užsieniečiai, o šis džentelmenas – itin mandagus.

Ach, ta miela senoji Dorkas! Žvelgdamas į jos nuoširdų veidą pagalvojau: “Kaip gaila, jog tokių ištikimų tarnų, kokie būdavo senais gerais laikais, jau beveik nebeliko”.

Nusprendžiau tuoj pat eiti į kaimą ir surasti Puaro. Sutikau jį pusiaukelėj, jau grįžtantį į dvarą ir iškart pranešiau, ką pasakė Dorkas.

– Šaunuolė Dorkas! Apžiūrėsime tą skrynią, nors... bet nesvarbu. Vis tiek apžiūrėsim.

Per vienas iš stiklinių durų įėjome į namą. Prieškambaryje nebuvo nė gyvos dvasios, tad greitai užlėkėm į palėpę. Ten iš tikrųjų stovėjo daili senoviška vario vinimis sukalta skrynia, net prasivėrusi nuo įvairiausių apdarų.

Puaro be jokių skrupulų išvertė viską ant grindų. Pasimatė vienas ar du skirtingo atspalvio žali drabužiai, bet mano draugas papurtė galvą. Rausėsi jis rūbų kupetoje vangokai, tarsi nebesitikėdamas ką rasti. Staiga sušuko:

– O kas gi čia? Hastingsai, žiūrėkit!

Beveik tuščioje skrynioje, ant pačio dugno gulėjo didžiulė juoda barzda.

– Oho! – nusistebėjo jis ir, vartydamas rankose radinį, atidžiai apžiūrinėjo. – Nauja. Taip, naujutėlaitė.

Kiek padvejojęs, Puaro padėjo barzdą atgal į skrynią, ant viršaus suvertė kitus daiktus, ir mes skubiai nulipom žemyn. Puaro nudrožė tiesiai į podėlį, kur Dorkas blizgino sidabrinius stalo įrankius. Mandagiai, kaip tikras prancūzas palinkėjęs jai labo ryto, jis tęsė:

– Mes apžiūrėjom tą skrynią, Dorkas. Esu jums didžiai dėkingas, kad apie ją pasakėt. Ten iš tiesų sukrauta puiki rūbų kolekcija. Ar juos kas nors dėvi?

– Dabar, sere, retokai. Nors kartais jaunieji džentelmenai surengia kokį nors “kaukių balių”. Ir juokingiausiai persirengia misteris Lorencas. Oi, koks jis šelmis! Niekada neužmiršiu vieno vakarėlio, kai jis persirengė persų šachu – atrodo, taip vadino... ar kažkokiu Rytų karalium. Prišokęs prie manęs su didžiuliu kartono kardu, sušuko: “Saugokitės, Dorkas! Štai mano aštrusis kardas, ir jeigu nepaklusit, lėks jūsų galva nuo pečių!” O mis Sintija buvo apačas – tai kažkas

panašaus į prancūzų banditą. Atrodė įspūdingai. Niekada nepatikėtumėte, kad graži, jauna dama gali pavirsti žmogžudžiu. Niekas jos nebūtų atpažinęs.

– Taip, turbūt linksmi būdavo tie vakarėliai, – maloniai tarė Puaro. – Persų šachu persirengęs misteris Lorencas, ko gero, prisiklijuodavo tą juodą barzdą, kuri dabar guli skrynioje?

– Žinoma, jis būdavo su barzda, – šypsodamasi atsakė Dorkas. – Aš tai jau prisimenu – juk jis pasiskolino iš manęs dvi sruogas juodų siūlų, kad ją pasidarytų. Iš toli ji atrodė kaip tikra. Bet kad skrynioje yra kažkokia barzda, net nežinojau. Seniai jau ten buvau. Kad buvo rusvas perukas, prisimenu, o apie barzdą pirmą kartą girdžiu. Paprastai veidus jie išsitepdavo degintu kamščiu, nors kai reikėdavo nusiplauti – vienas vargas. Kartą mis Sintija sugalvojo vaidinti negrę, tai, oi, kaip mes paskui plūkėmės, kol ją nugremžėm.

Kai išėjome į prieškambarį, Puaro susimąstęs tarė:

– Taigi Dorkas apie juodąją barzdą nieko nežino.

– O jūs manote ji *ta pati*? – sušnabždėjau susidomėjęs.

Puaro linktelėjo galvą.

– Taip. Ar pastebėjote, kad ji pakirpta?

– Ne.

– Tai va. Ji buvo apkarpyta taip, kaip misterio Ingltorpo. Skrynios dugne net radau keletą nukritusių sruogų. Taip, gilios šaknys šito reikaliuko, Hastingsai.

– O kas tą barzdą įkišo į skrynią?

– Matyt, nekvailas tipas, – trumpai atsakė Puaro. – Slėpdamas ją, pasirinko namuose pačią saugiausią vietą. Taip, viską apgalvojo. Bet mes turime būti dar gudresni. Turime būti tokie gudrūs, jog jis nė neįtartų, kad esame gudrūs.

Aš mintyse pritariau.

– Tad štai, *mon ami*, būsite man svarbus pagalbininkas.

Toks komplimentas paglostė mano savimeilę. Juk kartais Puaro manęs tikrai neįvertindavo.

– Taip, – įsmeigęs į mane mąslias akis, pridūrė jis. – Jūsų pagalba bus neįkainuojama.

Mano širdis visai apsalo. Bet tolimesni Puaro žodžiai nebebuvo tokie malonūs.

– Man reikalingas koks nors sąjungininkas šiuose namuose.

– O aš? – užprotestavau.

– Jūs padedate, bet šito neužtenka.

Aš neįstengiau nuslėpti nuoskaudos. Puaro suskubo paaiškinti:

– Jūs manęs nesupratote. Visi žino, kad jūs – mano bendradarbis, o man reikalingas žmogus, kuris su mumis iš pažiūros neturėtų nieko bendra.

– A, supratau. Gal tiktų Džonas?

– Ne, nemanau.

– Taip, jis malonus, bet, regis, ne itin nuovokus, – pritariau susimąstęs.

– O štai ir mis Hovard, – staiga tarė Puaro ir tyliai pridūrė: – Ji būtų kaip tik. Tiesa, Eva griežia ant manęs dantį dėl to, kad išteisinau misterį Ingltorpą. Bet galim pamėginti.

Puaro paklausė, ar ji galėtų skirti keletą minučių, ir mis Hovard nežymiai linktelėjo galvą. Mes užėjome į mažą kambarėlį, ir Puaro uždarė duris.

– Klausau jūsų, mesjė Puaro, – nekantriai tarė mis Hovard. – Kas atsitiko? Sakykit. Aš skubu.

– Prisimenate, madmuazele, kartą prašiau jūsų pagalbos?

– Taip, prisimenu. – Ji linktelėjo galvą. – Ir aš atsakiau, jog mielai padėčiau... pakarti Alfredą Ingltorpą.

– Aha! – Puaro įdėmiai varstė ją akimis. – Mis Hovard, užduosiu jums vieną klausimą ir prašau pasakyti teisybę.

– Aš niekada nemeluoju, – atkirto mis Hovard.

– Tad štai. Ar jūs vis dar tikite, kad misis Ingltorp nunuodijo jos vyras?

– Ką jūs turite galvoje? – užsiplieskė mis Hovard. – Nejaugi manote, kad patikėjau jūsų gražbylystėmis? Taip, pripažįstu – strichniną vaistinėje pirko ne jis. Bet kas iš to? Juk jis galėjo nunuodyti ją musių nuodais, kaip sakiau nuo pat pradžių.

– Tai jau ne strichninas, o arsenikas, – švelniai paaiškino Puaro.

– Koks skirtumas? Arsenikas galėjo nuvaryti vargšę Emilę į kapus lygiai taip pat, kaip strichninas. Jeigu esu įsitikinusi, jog tai jo darbas, man visai nesvarbu, *kaip* jis tai padarė.

– Būtent. Jeigu esate tuo įsitikinusi, – ramiai pakartojo Puaro. – Tada užduosiu klausimą kitaip. Ar jūs niekada širdies gilumoje nesuabejojote, kad misis Ingltorp nunuodijo jos vyras?

– Dieve mano! – subliuvo mis Hovard. – Argi nesakiau jums šimtus kartų, kad tas tipas – paskutinis šunsnukis? Argi nekartojau, kad jis pribaigs ją jos pačios lovoje? Aš gi visada nekenčiau jo kaip nuodingos gyvatės!

– O tai kaip tik ir patvirtina mano mintį, – tarė Puaro.

– Kokią mintį?

– Mis Hovard, prisimenate pokalbį, kuris įvyko tą dieną, kai čia atvažiavo mano draugas? Hastingsas man jį atkartojo, ir man įstrigo viena jūsų frazė. Prisimenate, tvirtinot, kad, jeigu būtų padarytas nusikaltimas ir nužudytas jums brangus žmogus, jūs instink-

tyviai atpažintumėte nusikaltėlį, net nesugebėdama to įrodyti?

– Taip, sakiau. Ir dabar esu tuo įsitikinusi. O jūs turbūt manote, kad tai nesąmonė?

– Tikrai ne.

– Ir vis dėlto nekreipiat dėmesio į tai, ką man nuojauta kužda apie Alfredą Ingltorpą?

– Todėl kad jūsų nuojauta kužda visai kitą vardą, – ramiai atsakė Puaro.

– Ką?!

– Taip, jūs norite tikėti, kad nusikaltimą padarė misteris Ingltorpas. Jūs įtikinėjate save, jog jis galėjo nunuodyti savo žmoną. Bet nuojauta jums sako, kad jis nekaltas. Maža to, ji jums liudija, jog... Ar man tęsti?

Mis Hovard netekusi amo spoksojo į Puaro, paskui ranka davė ženklą kalbėti toliau.

– Ar pasakyti, kodėl jūs taip nekenčiate misterio Ingltorpo? Todėl, kad stengiatės tikėti tuo, kuo norite tikėti. Stengiatės nutildyti savo nuojautą, kreipiančią žvilgsnį visai į kitą žmogų...

– Ne, ne, ne! – klaikiai suriko mis Hovard ir iškėlė rankas. – Užteks! Daugiau nė žodžio! Tai netiesa! Tai negali būti tiesa. Nesuprantu, kaip jums galėjo kilti tokia absurdiška, tokia kraupi idėja!

– Vadinasi, aš teisus? – paklausė Puaro.

– Taip, taip. Jūs tikriausiai aiškiaregis, jei atspėjote. Bet to negali būti... tai siaubinga. Tai *turi* būti Alfredas Ingltorpas.

Puaro liūdnai papurtė galvą.

– Daugiau manęs nieko neklausinėkite, – nukirto mis Hovard. – Nieko nesakysiu! Aš net pati sau šito nepripažįstu. Aš... tikriausiai kraustausi iš proto.

Puaro, regis, buvo patenkintas tuo, ką išgirdo.

– Gerai, neklausinėsiu. Užteks to, kad mano pri-

elaida pasitvirtino. Juk aš... irgi turiu nuojautą. Siūlau dirbti kartu.

– Neprašykite manęs jokios pagalbos. Aš neįstengsiu nė piršto pajudinti, kad... kad... – Ji užsikirto.

– Vis tiek man padėsite. Aš nieko neprašysiu, bet jūs būsite mano sąjungininkė. Juk neisite prieš savo valią. Norėčiau tik vieno vienintelio dalyko.

– Kokio?

– Kad atidžiai stebėtumėte, kas vyksta!

Evelina Hovard nukorė galvą.

– Aš kaip tik tai ir darau. Viską stebiu ir neprarandu vilties – gal dar paaiškės, jog klystu.

– Jeigu mes klystame, tai tik ačiū Dievui, – atsakė Puaro. – Niekas taip nesidžiaugs, kaip aš. Bet kas, jeigu esame teisūs? Kieno pusėn jūs stosit tada, mis Hovard?

– Net nežinau...

– Nagi, sakykit.

– Tokiu atveju reikėtų viską nuslėpti.

– Mes neturim teisės!

– Bet pati Emilė... – Žodžiai įstrigo jos gerklėje.

– Mis Hovard, – rūstokai tarė Puaro, – jums nedera taip elgtis.

Staiga Eva išdidžiai pakėlė galvą.

– Taip, – ramiai tarė ji, – aš pati savęs neatpažįstu. Evelina Hovard visai *kitokia*! Ji visada teisingumo pusėje! Kad ir kiek tai kainuotų.

Tai pasakiusi, ji ryžtingai iškaukšėjo iš kambario.

– Štai neįkainuojama sąjungininkė, – nulydėdamas ją akimis tarė Puaro. – Ši moteris, Hastingsai, turi ne tik galvą, bet ir širdį.

Aš nutylėjau.

– Keistas dalykas ta nuojauta, – pridūrė jis. – Jos nei paaiškinsi, nei ignoruosi.

– Judu su mis Hovard, atrodo, žinot, apie ką kalbat,

– šaltai burbtelėjau aš. – Gal pasakytumėt ir man? Aš vis dar grabinėjuos tamsoj kaip aklas.

– Tikrai? Nejaugi, *mon ami*?

– Taip. Prašyčiau paaiškinti.

Puaro minutėlę įdėmiai žvelgė į mane. Paskui, didelei mano nuostabai, ryžtingai papurtė galvą.

– Negaliu.

– Bet kodėl?

– Jeigu paslaptį žino daugiau negu du, tai jau ne paslaptis.

– Manau, neteisinga nuo manęs kažką slėpti.

– Aš nieko neslepiu. Visi faktai žinomi ir jums. Pats spręskite. Pažadinkit vaizduotę, mano drauge.

– Ir vis dėlto norėčiau žinoti...

Puaro darsyk atidžiai pažvelgė į mane ir papurtė galvą.

– Gaila, – liūdnai tarė jis, – kad *jūs* neturite jokios nuojautos.

– Bet juk ką tik reikalavote iš manęs nuovokumo, – atkirtau.

– Tie du dalykai dažnai eina drauge, – mįslingai atsakė Puaro.

Šie žodžiai man pasirodė tokie nereikšmingi, jog net nesivarginau į juos kaip nors reaguoti. Užtat tvirtai nusprendžiau: jeigu atrasiu ką nors įdomaus ir svarbaus – o tuo aš neabejojau, – Puaro neprasitarsiu ir tik nustebinsiu jį galutiniu rezultatu. Atėjo metas parodyti, ką galiu!

Devintas skyrius
Daktaras Baueršteinas

Aš vis neradau dingsties perduoti Lorencui Puaro žodžius. Bet štai kartą eidamas pievele ir mintyse vis dar murmėdamas ant savo draugo už jo egoizmą, pamačiau Lorencą, be tikslo mušinėjantį senutėlius rutulius dar senesne kriketo lazda. “Geresnės progos nerasi”, – nusprendžiau. Juk jei taip delsiu, Puaro gali pasiieškoti ir geresnio pagalbininko. Tiesa, tų žodžių prasmė man buvo miglota, bet guodžiausi, kad galgi kas paaiškės iš Lorenco reakcijos bei atsakymo į dar kelis mano paties sugalvotus klausimus. Taigi nudrožiau prie jo.

– Aš jūsų ieškojau, – sumelavau.

– Nejaugi?

– Taip. Norėjau jums kai ką pasakyti nuo... Puaro.

– Tikrai?

– Jis liepė nutaikyti momentą, kai liksime dviese, – tariau aš, reikšmingai pritylinęs balsą ir akies kampučiu įdėmiai stebėdamas pašnekovą. Buvau įsitikinęs, jog moku sukurti ypatingą atmosferą.

– Na?

Tamsaus melancholiško veido išraiška nepasikeitė. Įdomu, ar Lorencas bent nutuokė, ką rengiuosi pasakyti?

– Tai štai, – jau beveik sukuždėjau aš. – “Suraskite dar vieną kavos puodelį ir galėsit būti ramus!”

– Nieko nesuprantu. – Lorencas, nėmaž nevaidindamas, išpūtė akis. – Ką, po velnių, visa tai reiškia?

– Nejaugi neaišku?

– Tikrai ne. O jums pačiam?

Buvau privestas papurtyti galvą.

– Apie kokį kavos puodelį jis kalba?

– Neturiu supratimo.

– Jeigu jį domina puodeliai, verčiau paklaustų Dorkos ar kitų tarnaičių. Indus prižiūri jos – ne aš. Apie puodelius nieko nežinau, išskyrus tai, kad turime vieną nuostabų kavos servizą, kurio niekada nenaudojame. Senovinis Vorčesterio porcelianas*. Gal kartais nusimanote apie tokius daiktus?

Aš papurčiau galvą.

– Gaila. Tikrai puikūs seni daiktai – vienas malonumas laikyti juos rankose ar bent pažvelgti.

– O ką man atsakyti Puaro?

– Pasakykit, jog nesuprantu, ką jis turi galvoje. Man tai kažkokia paukščių kalba.

– Gerai.

Aš jau pasukau eiti namo link, kai staiga Lorencas mane pašaukė.

– Kaip ten baigėsi tas sakinukas? Gal pakartotumėt?

– "Suraskite dar vieną kavos puodelį ir galėsit būti ramus!" Ar tikrai nežinot, ką jis reiškia?

Jis papurtė galvą.

– Ne, – susimąstęs atsakė jis. – Nežinau. O, kad žinočiau...

Iš namo atsklido varpelio skambėjimas, ir mes nuėjome. Džonas buvo pakvietęs Puaro pasilikti pietų, taigi šis jau sėdėjo prie stalo.

Apie įvykusią tragediją niekas nepratarė nė žodžio.

* Porcelianas, savo sudėtyje turintis labai mažai arba visai neturintis molio ir gaminamas Anglijoje nuo 1751 m. Dar vadinamas karališkuoju Vorčesterio porcelianu. *(Vert. past.)*

Kalbėjomės apie karą, dar apie šį bei tą. Tačiau kai Dorkas, patiekusi sūrį ir sausainius, išėjo iš kambario, Puaro netikėtai palinko prie misis Kavendiš.

– Dovanokite, madam, kad pažadinsiu siaubingus prisiminimus, bet man kilo mažytė idėja (tos "mažytės idėjos" jau buvo tapusios Puaro priežodžiu), taigi norėčiau jums užduoti kelis klausimus.

– Man? Prašau.

– Jūs labai maloni, madam. Mane domina štai kas: jūs sakote, kad durys iš misis Ingltorp į mis Sintijos kambarį buvo užsklęstos, ar ne?

– Taip, buvo, – gerokai nustebusi patvirtino Merė Kavendiš. – Aš jau sakiau per apklausą.

– Užsklęstos?

– Taip. – Ji visai sutriko.

– Jūs įsitikinusi, kad jos buvo užsklęstos, o ne užrakintos? – pasitikslino Puaro.

– O, dabar supratau, apie ką jūs kalbate. Ne, šito negaliu tvirtinti. Aš pasakiau "užsklęstos", turėdama galvoje, kad jos neatsidarė. Nors... manau, visos durys buvo užsklęstos iš vidaus.

– Ir vis dėlto *tos* durys galėjo būti ir užrakintos?

– Taip, žinoma.

– O jūs pati, įžengusi į misis Ingltorp kambarį, ar nepastebėjote – užsklęstos jos buvo ar užrakintos?

– Atrodo... užsklęstos.

– Bet šito nematėte?

– Ne... Net nežiūrėjau.

– O aš pažiūrėjau, – staiga įsiterpė Lorencas. – Atsitiktinai pastebėjau, kad jos *užsklęstos*.

– Ką gi, tada viskas aišku.

Puaro atrodė kiek suglumęs, o aš nesitvėriau džiaugsmu, kad bent kartą viena iš jo "mažųjų idėjų" subliūško. Po pietų Puaro paprašė mane palydėti jį iki

namų. Aš nenoriai sutikau.

– Pykstate? – paklausė jis, kai ėjome per parką.

– Visai ne, – burbtelėjau.

– Tai gerai, nes mane jau graužė sąžinė.

Tokio atsakymo aš tikrai nesitikėjau – juk jis turėjo pastebėti šaltą mano toną. Vis dėlto Puaro kalbėjo taip nuoširdžiai, jog mano nepasitenkinimas atlėgo.

– Pasakiau Lorencui ko prašėte.

– O ką jis? Turbūt labai nustebo?

– Taip. Esu tikras, kad jis nesuprato, ką turėjote galvoje.

Maniau, jog Puaro nusivils, tačiau, didelei mano nuostabai, jis atsakė, kad šito ir tikėjosi ir esąs labai patenkintas. Daugiau klausinėti man neleido išdidumas, o Puaro perėjo prie kitos temos.

– Šiandien per pietus nemačiau madmuazelės Sintijos. Kodėl?

– Ji ligoninėje. Nuo šiandien vėl grįžo į darbą.

– Ach, kokia darbštuolė! Ir graži kaip iš paveikslų, kuriuos mačiau Italijoje. Norėčiau pamatyti tą jos ligoninę. Kaip manote, ar ji man aprodytų?

– Esu tikras, kad mielai. O be to, ten labai įdomu.

– Ar ji dirba kasdien?

– Trečiadieniai jai laisvi, o šeštadieniais darbą baigia anksčiau ir grįžta pietų. Kitomis dienomis būna ligoninėje.

– Prisiminsiu. Taip, moterims šiais laikais tenka daug dirbti. O madmuazelė Sintija protinga... Išties, išmonės tai mažytei netrūksta.

– Atrodo, neseniai ji išlaikė labai sunkų egzaminą.

– Suprantama, juk darbas toks atsakingas. Turbūt jos ten turi itin stiprių nuodų?

– Taip, pati mums rodė. Juos laiko mažoje rakinamoje spintelėje. Matyt, jos turi būti labai atsargios

– išeidamos iš kabineto, visada išsinešti ir raktą.

– Visiškai su jumis sutinku. O ta spintelė gal stovi prie lango?

– Ne, kaip tik priešingame kabineto gale. O kodėl klausiate?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Šiaip. Užeisite? – paklausė jis, nes jau buvome prie Listveizo kotedžo.

– Ne. Reikia grįžti. Trauksiu aplinkiniu keliu, per mišką, taigi užtruksiu.

Stailzą supo nuostabūs šilai. Po pasivaikščiojimo parke, taip malonu buvo iš lėto vinguriuoti miško keliukais. Nedvelkė nė menkiausias vėjelis ir net paukščiai, regis, nutilo medžiuose. Kiek paėjėjęs, prisėdau seno buko paunksnėje. Tą minutę visi žmonės man atrodė geri ir teisingi. Aš net atleidau Puaro už jo absurdišką slapukavimą ir mintyse susitaikiau su visu pasauliu. Paskui nusižiovavau. Dar pagalvojau apie tą kraupų nusikaltimą, ir man jis pasirodė toks nerealus, tarsi įvykęs kažkur toli toli. O gal jo niekada nė nebuvo? – vėl nusižiovavęs pamaniau. Na, žinoma, tai tik baisus sapnas... Juk iš tikrųjų Alfredą Ingltorpą kriketo lazda užmušė Lorencas... Bet kam tas Džonas sukėlė tiek triukšmo? Kam reikėjo lakstyti aplinkui ir šaukti: "Sakau tau, aš to nepakęsiu!"?

Staiga aš krūptelėjau ir prabudau. Kaipmat susivokiau patekęs į labai keblią padėtį. Maždaug už dvylikos pėdų* stovėjo Džonas su Mere ir pliekė vienas kitą liežuviais. Jie, be abejo, manęs nepastebėjo, nes man nespėjus nė krustelėti ar ką nors pasakyti, Džonas pakartojo žodžius, nuo kurių man išlakstė visi miegai:

– Sakau tau, Mere, aš to nepakęsiu!

– O kokią *tu* turi teisę kritikuoti mano veiksmus?

* 1 pėda – 30,48 cm *(Vert. past.)*

– atsklido ramus Merės balsas.

– Tuoj ims lalėti visas kaimas! Tik šeštadienį palaidojom mamą, o tu jau burkuojiesi su tuo tipu.

– Na, jeigu tave gąsdina tik paskalos... – Mis Kavendiš patraukė pečiais.

– Ne tik. Tas žmogysta man jau per gerklę. Kažkoks lenkų žydpalaikis.

– Žydiško kraujo priemaiša tik į naudą! Ji atmiešia grynakraujo anglo kvailumą.

Merė pakėlė akis į Džoną. Jos degte degė, o moters balsas buvo ledinis. Nė kiek nenustebau, jog Džonui plūstelėjo į veidą kraujas.

– Mere!

– Na? – Jos tonas nepasikeitė.

– Tai tu ir toliau susitikinėsi, nepaisydama mano valios? – griežtai paklausė jis.

– Jei tik norėsiu.

– Tu tyčiojiesi iš manęs?

– Ne, bet sakau – ne tau spręsti, kaip man elgtis. Juk ir *tu* turi draugų, kurie man nepatinka.

Džonas žingtelėjo atatupstas. Jo veidas pamažu išblyško.

– Ką tu nori tuo pasakyti? – virpančiu balsu paklausė jis.

– Dabar *pats* supranti, – ramiai atsakė Merė, – kad neturi teisės *man* nurodinėti, su kuo draugauti.

Džonas maldaujančiai pažvelgė į žmoną.

– Neturiu teisės? Nejaugi, Mere... – Jis ištiesė rankas. – Mere...

Man pasirodė, kad mis Kavendiš akimirksniui sudvejojo. Jos griežtas veidas kiek atlyžo. Bet staiga ji piktai nusigręžė.

– Jokios!

Moteris jau ėjo šalin, bet Džonas šoko prie jos ir

sugriebė už rankos.

– Mere... – tyliai sušnabždėjo jis. – Nejaugi tu myli tą... Baueršteiną?

Misis Kavendiš tylėjo, bet jos veidas keistai nušvito – sena kaip kalnai ir kartu amžinai jauna ramybė atsispindėjo jos šypsenoj. "Tikriausiai taip šypsosi Egipto sfinksai", – dingtelėjo man.

Ji išsivadavo iš Džono gniaužtų ir per petį tarstelėjo:

– Galbūt...

Paskui skubriai išbėgo iš giraitės, palikdama Džoną sustingusį kaip akmenį.

Aš neatsargiai žengiau į priekį, po kojom trakštelėjo šakelė. Džonas atsigręžė. Laimė, jis pamanė, jog ką tik atėjau.

– Sveikas, Hastingsai. Palydėjai namo savo mažąjį bičiulį? Jis toks keistuolis! Nejaugi tikrai išmano savo darbą?

– Savo laikais misteris Puaro buvo laikomas vienu iš geriausių detektyvų.

– Ką gi, gal ir ne veltui. Ir vis dėlto koks sumautas tas pasaulis!

– Tu taip manai? – paklausiau.

– Dieve mano, o kaipgi kitaip? Iš pradžių ta siaubinga žmogžudystė, o dabar po namus kaip žiurkės šmirinėja Skotland Jardo sekliai. Niekada nežinai, kada jie vėl užgrius. O kur dar klykiančios visų laikraščių antraštės – tegul juos skradžiai, tuos žurnalistus! Žinai, šįryt prie dvaro vartų buvo susirinkusi visa žioplių minia. Tarsi čia būtų koks dykai rodomas madam Tiuso siaubo kambarys. Nieko sau gyvenimėlis, ar ne?

– Nusiramink, Džonai, – paguodžiau aš. – Amžinai tai nesitęs.

– Kodėl gi ne? Tai gali trukti taip ilgai, jog

išsikraustysim iš proto.

– Ne, ne, tu pernelyg sutirštini spalvas.

– Jei tave persekiotų sužvėrėję žurnalistai ir kiekvienam žingsny akim varstytų išsižioję idiotai, kitaip kalbėtum! Bet tai dar ne viskas.

– Na?

Džonas tyliai sušnabždėjo:

– Ar tu kada nors pagalvojai, Hastingsai, kas tai padarė? Ši mintis mane persekioja kaip nakties košmaras. Kartais man atrodo, jog tai tebuvo nelaimingas atsitikimas. Nes... nes... kas gi galėjo ryžtis žmogžudystei? Dabar, kai Ingltorpas nebeįtariamas, neliko nieko kito... turiu galvoje, nieko, išskyrus... kažkurį iš mūsų.

Iš tiesų tai buvo košmaras kiekvienam! Kažkuris iš mūsų? Taip, ko gero, taip ir yra, nors...

Staiga man kilo idėja. Greitai viską permąsčiau, ir galvoje nušvito dar labiau. Paslaptingas Puaro elgesys ir užuominos – viskas sustojo į savo vietas. Koks buvau kvailys, kad apie tai nepagalvojau anksčiau! Dabar lengviau atsikvėpsim.

– Ne, Džonai, – atsakiau, – tai ne vienas iš mūsų. Nejaugi tu pats tuo tiki?

– Ne, bet kas tada žmogžudys?

– Nenujauti?

– Ne.

Aš apsidairiau aplinkui ir sukuždėjau:

– Daktaras Baueršteinas!

– Negali būti!

– Ir dar kaip gali.

– Bet kam jam reikėjo mamos mirties?

– Šito aš nežinau, – prisipažinau. – Bet štai ką tau pasakysiu: ir Puaro taip mano.

– Puaro? Tikrai? Iš kur žinai?

Aš papasakojau Džonui, kaip Puaro sukrėtė žinia,

kad tą lemtingą naktį daktaras Baueršteinas buvo Stailze, ir pridūriau:

– Jis dusyk pakartojo: “Tai viską keičia”. Aš pats viską apsvarsčiau. Ingltorpas sakėsi palikęs kavą prieškambaryje. O juk kaip tik tada atėjo Baueršteinas. Kai Ingltorpas lydėjo jį prieškambariu, daktaras puikiausiai galėjo kažko įberti į kavą.

– Hm, – krenkštelėjo Džonas. – Būtų labai rizikavęs.

– Taip, bet taip galėjo būti.

– O iš kur jis galėjo žinoti, kad tai jos kava? Ne, bičiuli, galai nesueina.

Tuo metu aš prisiminiau dar kai ką.

– Tu teisus. Viskas buvo ne taip. Bet paklausyk.

Ir aš papasakojau apie kakavos likutį, kurį Puaro nunešė analizei.

– Bet juk Baueršteinas tą kakavą jau buvo ištyręs! – pertraukė Džonas.

– Čia ir yra šuo pakastas! Man pačiam tik dabar toptelėjo. Ar vis dar nesupranti? Juk kakava buvo atiduota Baueršteinui tiesiai į rankas, o jeigu jis – žudikas, jam buvo vieni niekai ją pakeisti ir nusiųsti ekspertizei kitą. Štai kodėl strichnino joje nerado! Tačiau niekam nė mintis nekilo įtarti Baueršteiną ar atlikti dar vieną analizę. Išskyrus Puaro, – pridūriau aš, pabrėžtinai didžiuodamasis savo draugo įžvalga.

– Bet juk Baueršteinas tvirtino, jog strichninas toks kartus, kad kakava niekaip nenustelbs jo skonio.

– Tai kas, kad tvirtino. Yra begalės būtų užmaskuoti tą skonį. Ne veltui jis vienas garsiausių toksikologų pasaulyje...

– Vienas garsiausių pasaulyje? Nieko sau.

– Apie nuodus jis žino daugiau už bet ką kitą, – paaiškinau. – Taigi, manau, jam nebuvo sunku padaryti

strichniną beskonį. Ir apskritai gal tai buvo ne strichninas, o koks nors nežinomas nuodas, sukeliantis panašius simptomus kaip strichninas.

– Hm, taip, galbūt, – sumurmėjo Džonas. – O kaip tie nuodai pateko į kakavą? Juk gėrimas visą laiką buvo mamos kambaryje?

– Taip... – nenoriai sutikau aš.

Staiga man galvoje šmėkštelėjo siaubinga versija. Kone meldžiau Dievo, kad ji nekiltų ir Džonui. Pašnairavau į jį. Jis suraukęs kaktą mąstė, ir aš lengviau atsikvėpiau – atrodo, jam nedingtelėjo, jog daktaras Baueršteinas galėjo turėti sąjungininką.

Bet šito negali būti! Juk tokia graži moteris, kaip Merė Kavendiš, negalėtų nužudyti žmogaus. Ir vis dėlto tos gražuolės, kaip žinia, dažnai griebiasi nuodų...

Staiga prisiminiau mūsų pirmąjį pokalbį prie arbatos mano atvykimo dieną ir spindinčias misis Kavendiš akis, kai ji tvirtino, jog nuodai – moterų ginklas. O kokia susijaudinusi ji buvo tą lemtingą antradienio vakarą! Gal misis Ingltorp sužinojo apie Merės ir daktaro Baueršteino santykius ir pagrasino pasakyti jos vyrui? Ar tik ne norėdama nutildyti misis Ingltorp, ji ryžosi šiurpiam nusikaltimui?

Paskui mano atminty iškilo mįslingas Puaro ir Evelinos Hovard pokalbis. Ar tik ne tai jie turėjo galvoje? Ar tik ne ta siaubinga tiesa ji stengėsi netikėti?

Taip, viskas sutapo. Niekuo nuostabaus, kad mis Hovard siūlė “viską nuslėpti”. Dabar aš supratau tą jos nebaigtą sakinį: “Bet pati Emilė...” ir širdyje pritariau jai. Misis Ingltorp turbūt butų linkusi verčiau tylėti, negu taip siaubingai suteršti Kavendišų vardą.

– Yra dar vienas dalykas, – staiga tarė Džonas, ir nuo jo balso aš kaltai krūptelėjau, – verčiantis mane abejoti, jog tu teisus.

– Ir koks gi? – paklausiau, džiaugdamasis, kad jis nenori aiškintis, kaip tie nuodai galėjo patekti į kakavą.

– Daktaras Baueršteinas pareikalavo daryti skrodimą. Jeigu žudikas – jis, tai tik būtų įrodę jo kaltę. Juk mažasis Vilkinsas visiškai pasitenkino širdies smūgio diagnoze.

– Taip... – numykiau aš. – Šito mes nežinome. Gal jis manė, jog ilgainiui taip bus saugiau. Juk galėjo pasklisti kalbos, ir vidaus reikalų ministerija galėjo pareikalauti ekshumacijos. Tada viskas būtų iškilę į aikštę, ir jo situacija būtų beviltiška – juk niekas nepatikėtų, kad tokios reputacijos žmogus kaip jis, galėtų neatskirti nunuodijimo nuo širdies smūgio.

– Gal ir tavo teisybė, – sutiko Džonas. – Ir vis tiek nesuprantu jo motyvų.

Aš suvirpėjau.

– Gal aš klystu, todėl atmink – šis pokalbis turi likti tarp mūsų.

– O taip, savaime suprantama.

Taip šnekučiuodamiesi mes įžengėm per mažuosius vartus į sodą. Netoliese pasigirdo balsai – po senuoju platanu, kaip ir mano atvykimo dieną, namiškiai gėrė arbatą.

Sintija jau buvo grįžusi iš darbo, taigi pasistačiau kėdę greta jos ir papasakojau apie Puaro norą apsilankyti ligoninėje.

– Puiku! Mielai priimsiu. Galėtų kurią dieną ateiti, kai geriame arbatą. Būtinai pakviesiu. Jis toks malonus žmogus! Nors ir keistuolis. Įsivaizduokite, anądien pastebėjęs, jog mano sagė įsegta kiek nelygiai, liepė ją persisegti.

Aš nusijuokiau.

– Taip, tai jo manija.

– Iš tikrųjų.

Minutę ar dvi sėdėjome tylėdami, paskui, dirstelėjusi į Merės Kavendiš pusę, Sintija tyliai tarė:

– Misteri Hastingsai...

– Ką?

– Po arbatos norėčiau su jumis pasikalbėti.

Jos žvilgsnis į Merę privertė mane susimąstyti. Supratau, kad šios dvi moterys ne itin mėgsta viena kitą. Aš pirmą kartą pagalvojau apie merginos ateitį. Misis Ingltorp jai, tiesa, nieko nepaliko, bet tikėjausi, jog Džonas su Mere tikriausiai pasiūlys Sintijai pasilikti Stailze – bent kol baigsis karas. Žinojau, jog Džonas ją labai myli ir, ko gero, nenorėtų skirtis.

Tuo metu Džonas, kuris buvo nuėjęs vidun, grįžo. Jo geraširdis veidas buvo neįprastai perkreiptas pykčio.

– Velniop tuos seklius! Nesuprantu, ko jie ieško! Iššniukštinėjo kiekvieną kambarį, viską apvertė aukštyn kojom. Tiesiog baisu! Tik ir naudojasi proga, kai mūsų nėra namie. Užteks, reikia pasikalbėti su tuo Džepu!

– Tikri ilganosiai, – burbtelėjo mis Hovard.

Lorencas pareiškė, kad detektyvai tik nori parodyti, jog kažką veikia.

Merė Kavendiš nutylėjo.

Po arbatos pakviečiau Sintiją pasivaikščioti, ir mes pasukome į miškelį.

– Tai ką gi jūs norėjote man pasakyti? – paklausiau, vos tik mus nuo smalsių žvilgsnių uždengė vešli lapija.

Sintija atsidususi prisėdo ant žolės ir nusimetė skrybėlaitę. Pro medžių šakas įspindusioje saulėje jos rusvi plaukai sužėrėjo kaip auksas.

– Misteri Hastingsai... jūs visada buvote toks malonus ir taip daug žinote.

Tą akimirksnį man dingtelėjo, jog Sintija iš tiesų žavi mergina. Daug nuostabesnė už Merę, kuri niekada nekalbėjo tokių dalykų.

– Miela Sintija, aš jūsų klausau, – padrąsinau ją sudvejojusią.

– Norėčiau jūsų patarimo. Ką man daryti...

– Daryti?

– Taip. Suprantate, teta Emilė visada sakydavo, kad manim pasirūpins. Gal ji užmiršo, o gal nesitikėjo numirti, bet... man nepaliko nė grašio. Dabar nežinau, ką daryti. Kaip jūs manote, gal man tučtuojau iš čia išvažiuoti?

– Dieve mano, tikrai ne! Esu įsitikinęs, jog niekas nenori su jumis atsisveikinti.

Sintija kiek pagalvojo, savo mažytėmis rankutėmis pašydama žolę. Paskui tarė:

– Misis Kavendiš nori. Ji manęs nekenčia.

– Nekenčia jūsų?! – sušukau apstulbęs.

Mergina linktelėjo galvą.

– Taip. Nežinau kodėl, bet aš jai kaip krislas aky. *Jam* irgi.

– Štai čia jūs klystate, – švelniai tariau aš. – Priešingai, Džonas jus labai myli.

– Džonas – taip. Aš turėjau galvoje Lorencą. Žinoma, man nė motais, kaip jis į mane žiūri. Ir vis dėlto skaudu, kai nesi mylimas, ar ne?

– Bet, miela Sintija, jūs čia visų mylima, – karštai paprieštaravau aš. – Neabejoju, jog tai tik jūsų prasimanymai. Štai kad ir Džonas arba mis Hovard...

Sintija liūdnai palingavo galvą.

– Taip, Džonui aš gal ir prie širdies. O Eva, kad ir kokia bambeklė, nė musės nenuskriaustų. Bet Lorencas kalbasi su manim tik sukandęs dantis, o Merė apskritai suka nosį į šalį. Štai Evą ji maldauja pasilikti, o aš jai nereikalinga... Tai ir nežinau, ką daryti.

Staiga vargšė mergina pratrūko verkti. Nesuprantu, kas man pasidarė. Galbūt pakerėtas jos grožio, jos

saulėje spindinčių plaukų; gal pajutęs palengvėjimą dėl to, kad pagaliau sutikau žmogų, kuris tikrai neturi nieko bendra su ką tik įvykusia tragedija; o gal nuoširdžiai gailėdamasis jaunos ir vienišos mergaitės, aš palinkau į priekį, paėmiau jos rankutę ir nedrąsiai ištariau:

– Sintija, tekėkite už manęs.

Mano žodžiai paveikė kaip geriausias vaistas nuo ašarų. Sintija kaipmat atsitiesė, ištraukė ranką ir griežtokai atkirto:

– Nekalbėkit nesąmonių!

Aš netekau žado.

– Tai ne nesąmonės! Aš prašau jūsų suteikti man garbę tapti jūsų vyru.

Didelei mano nuostabai, Sintija pratrūko juokais ir pavadino mane “juokingu brangiuoju”.

– Labai malonu iš jūsų pusės, – tarė ji. – Bet juk jūs šito nenorite.

– Kodėl gi? Noriu. Aš pasakiau…

– Nesvarbu, ką jūs pasakėte. Juk iš tikrųjų nenorite – kaip ir aš.

– Ką gi, tada viskas aišku, – išlemenau aš. – Tik nematau, iš ko čia juoktis. Mano pasiūlymas visai nejuokingas!

– Taip, iš tiesų, – sutiko Sintija. – Kada nors sutiksite merginą, kuri su džiaugsmu jį priims. O dabar sudie! Jūs mane *gerokai* pralinksminote.

Ir neįtikėtinai džiaugsmingai mergina nuliuoksėjo tarp medžių. Man šis pokalbis liko kaip dagys po uodega. Kad bent kiek užsimirščiau, nutariau tučtuojau traukti į kaimą ir susirasti Baueršteiną. Juk reikia pažiūrėti, ką jis veikia. Bet turiu saugotis ir šiukštu neišsiduoti, jog jis yra įtariamas. Juk Puaro taip vertina mano diplomatiją!

Priėjau nedidelį namuką, kurio lange kabėjo lentelė: “Išnuomojami kambariai”. Žinojau, jog čia

apsistojęs Baueršteinas, taigi pabeldžiau į duris. Atidarė pagyvenusi šeimininkė.

– Laba diena, – mandagiai pasisveikinau. – Ar daktaras Baueršteinas namie?

Ji nustebusi pažvelgė į mane.

– Nejaugi negirdėjote?

– Ko negirdėjau?

– Apie jį.

– Ko apie jį?

– Jam galas.

– Galas? Jis mirė?!

– Ne, jį suėmė policija.

– Policija! – aiktelėjau. – Norite pasakyti, kad jį areštavo?

– Taip, ir...

Daugiau nesiklausęs, numoviau ieškoti Puaro.

Dešimtas skyrius
Areštas

Puaro namuose nebuvo – duris atvėręs belgas pasakė, jog mano draugas, regis, išvyko į Londoną. Žemė slystelėjo iš po kojų. Ką jis ten veikia? Ir kodėl išlėkė taip staiga? O gal buvo sumanęs važiuoti jau tada, kai prieš kelias valandas atsisveikino su manim?

Kiek suirzęs grįžau į Stailzą. Be Puaro nežinojau, ką daryti. Gal jis numanė, kad Baueršteiną areštuos? Arba netgi padėjo tai suorganizuoti? Aibės klausimų vis sukosi mano galvoje. Kaip dabar turėčiau elgtis? Ar Stailze pasakyti apie Baueršteino suėmimą? Nors pats nenorėjau sau to pripažinti, mane slėgė mintys apie Merę Kavendiš. Juk jai tai bus siaubingas smūgis. Visi ant jos kritę įtarimai dabar išsisklaidė. Aišku, kad Merė neturi nieko bendra su žmogžudyste, kitaip apie tai jau šurmuliuotų visas kaimas.

Aišku, Baueršteino arešto ilgam nenuslėpsi. Rytoj apie tai prapliups visi laikraščiai. Ir vis dėlto gal kolei kas verčiau patylėti? Jei šalia būtų Puaro, paklausčiau jo patarimo. Ir koks velnias nešė jį į tą Londoną?

Nors vis dar širdau ant savo draugo, mano nuomonė apie jo įžvalgumą jau buvo kur kas geresnė. Juk jeigu ne Puaro, aš niekada nebūčiau įtaręs daktaro. Taip, gudri galva.

Kiek pasvarstęs, nusprendžiau pasitarti su Džonu. Tegul jis sprendžia – skelbti apie Baueršteino suėmimą ar ne.

Sužinojęs, kas atsitiko, Džonas pratisai švilptelėjo.

– Štai tau ir Skotland Jardas! Vadinasi, tu buvai teisus sakydamas, kad misis Ingltorp nunuodijo Baueršteinas. O aš netikėjau.

– Taip, daug laiko praėjo, kol apsipratai su šia mintim ir pamatei, kaip viskas sutampa. Tai ką gi dabar darysime – sakysim ar ne? Juk rytoj šią naujieną vis tiek sužinos visi.

Džonas pagalvojo.

– Manau, kol kas geriau patylėti. Nėra reikalo aušinti burnos. Kaip sakai, vis tiek greitai viskas iškils į dienos šviesą.

Bet kaip aš nustebau, kai atsikėlęs anksti ryte ir išskleidęs laikraščius, apie Bauršteino suėmimą juose neradau nė žodžio! Nuolatinėje skiltyje vis dar buvo aptarinėjamas "nunuodijimas Stailze", bet nieko daugiau. Nežinodamas nė ką manyti, nusprendžiau, jog Džepas kažkodėl nori nuslėpti šį faktą. Tai kėlė šiokį tokį nerimą – juk gali būti suimta ir daugiau žmonių.

Po pusryčių nusprendžiau traukti į kaimą pažiūrėti, ar negrįžo Puaro. Tačiau dar nespėjus išeiti, per stiklines duris pažvelgė gerai pažįstamas veidas ir pasigirdo gerai pažįstamas balsas:

– *Bonjour, mon ami!**

– Puaro! – sušukau ir, sučiupęs jį abiem rankom, įsitempiau į kambarį. – Aš taip džiaugiuosi, jus matydamas! Paklausykit – niekam nieko nesakiau, tik Džonui. Ar gerai?

– Mano drauge, nesuprantu, apie ką jūs kalbate, – nustebo Puaro.

– Apie daktaro Bauršteino suėmimą, apie ką gi daugiau, – nekantriai atsakiau.

– Baueršteinas suimtas?

– Nejaugi nežinojote?

* Laba diena, mano drauge! (pranc.)

– Net nenujaučiau. – Kiek pagalvojęs jis pridūrė: – Beje, nieko nuostabaus. Juk nuo čia iki jūros – vos keturios mylios.

– Iki jūros? – suglumęs paklausiau. – Kuo čia dėta jūra?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Juk aišku kaip dieną!

– Man tai ne. Gal aš ir labai nenuovokus, bet nematau jokio ryšio tarp jūros ir misis Ingltorp nužudymo.

– Tarp šių dviejų dalykų, žinoma, nėra nieko bendra, – šypsodamasis sutiko Puaro. – Bet mes kalbame apie daktaro Baueršteino suėmimą.

– Betgi suimtas jis už misis Ingltorp nužudymą...

– Kaip?! – apstulbęs sušuko Puaro. – Daktaras Baueršteinas suimtas už misis Ingltorp nužudymą?

– Taip.

– Negali būti! To jau per daug! Kas jums sakė?

– Na... niekas nesakė, – prisipažinau. – Bet jis vis dėlto suimtas.

– O taip, taip, suimtas. Bet už šnipinėjimą, *mon ami*.

– Už šnipinėjimą? – išsižiojau aš.

– Būtent.

– Ne už misis Ingltorp nunuodijimą?

– Na ne. Nebent mūsų bičiulis Džepas jau visai išprotėjo, – ramiai atsakė Puaro.

– Bet... bet aš maniau, kad ir jūs taip manote...

Puaro su gailesčiu ir nuostaba dirstelėjo į mane, tarsi klausdamas – iš kur tokios absurdiškos idėjos?

– Norite pasakyti, kad Baueršteinas – šnipas? – paklausiau, po truputį apsiprasdamas su nauja informacija.

Puaro linktelėjo galvą.

– Nejaugi pats to niekada neįtarėte?

– Nė nenumaniau.

– Ir jums nepasirodė keista, kad garsus Londono gydytojas lindi tokiame užkampy ir naktimis šlaistosi po kaimą?

– Ne, – prisipažinau. – Niekada apie tai nepagalvojau.

– Jis kilęs iš Vokietijos, – pagalvojęs tęsė Puaro, – nors jau taip seniai dirba šioj šaly, kad visi jį laiko anglu. Maždaug prieš penkiolika metų gavo Anglijos pilietybę. Be galo protingas – neveltui žydas.

– Išverstakailis! – sušnypščiau.

– Visai ne. Priešingai, patriotas. Tik pagalvokite, ką jis prarado. Žaviuosi tokiais žmonėmis.

Tačiau aš negalėjau į šį klausimą žiūrėti taip filosofiškai kaip Puaro.

– Ir su šiuo tipu misis Kavendiš vaikštinėjo po apylinkes!– sušukau pasipiktinęs.

– Taip... Manau, jam ji buvo labai naudinga, – tarė Puaro. – Kol sklandė gandai apie judviejų romaną, visi daktaro įnoriai liko nepastebėti.

– Vadinasi, mis Kavendiš jam nė motais? – susijaudinęs paklausiau aš – šioje situacijoje gal net per daug entuziastingai.

– Šito negaliu tvirtinti, bet... Norite sužinoti mano asmenišką nuomonę, Hastingsai?

– Žinoma.

– Tai štai: daktaras Baueršteinas Merei Kavendiš nerūpi ir niekada nerūpėjo!

– Tikrai taip manote? – nenuslėpdamas džiaugsmo paklausiau aš.

– Esu įsitikinęs. Ir pasakysiu kodėl.

– Na?

– Mat ji myli kitą, *mon ami*.

– O!

Mane nesuvaldomai užliejo maloni šiluma. Moterys man visada buvo neabejingos. Štai ir dabar prisiminiau keletą faktų, į kurios anksčiau, tiesa, žiūrėjau pro pirštus, bet kurie, regis, liudijo, kad...

Šį širdį glostančių minčių srautą sudrumstė staiga įėjusi mis Hovard. Greitai apsidairiusi, ar kambary daugiau nieko nėra, ji išsitraukė seną pageltusio popieriaus lapą. Kyštelėjo jį Puaro ir paslaptingai sumurmėjo:

– Ant spintos.

Paskui pasiskubino išeiti.

Puaro nekantraudamas jį išlankstė ir, šūktelėjęs iš pasitenkinimo, patiesė ant stalo.

– Pažvelkit, Hastingsai. Kaip jums atrodo, koks čia inicialas – D ar L?

Tai buvo vidutinio dydžio lapelis, gerokai dulkėtas, tarsi kurį laiką būtų buvęs užmirštas. Puaro dėmesį patraukė etiketė. Viršuje buvo Parkinsonų, garsių teatrinių kostiumų kūrėjų, atspaudas ir adresas: (neaiškusis inicialas) Kavendiš, Eseksas, Stailzas Sent Meri.

– Gal T arba L, bet tikrai ne D, – minutę pastudijavęs pareiškiau.

– Gerai, – atsakė Puaro, sulankstydamas popierių. – Aš irgi taip manau. Veikiausiai L!

– Ką tas popierius reiškia? – pasmalsavau. – Ar jis svarbus?

– Nelabai, bet patvirtina mano prielaidą. Aš numaniau, kad egzistuoja toks laiškas ir paprašiau mis Hovard paieškoti. Štai ir surado.

– O ką reiškia tas jos "Ant spintos"?

– "Ant spintos" reiškia "ant spintos", – į ilgas kalbas nesileido Puaro.

– Keista vieta laiškams laikyti, – nusistebėjau aš.

– Kodėl gi? Puiki vietelė popieriams ir kartoninėms dėžutėms. Aš pats juos ten laikau. Tvarkingai sudėti, niekada nekris į akį.

– Puaro, sakykit, ar jau žinot, kas atliko šį nusikaltimą? – neištvėręs tiesiai paklausiau aš.

– Taip... Tai yra, atrodo, žinau.

– O!

– Deja, neturiu įrodymų, nors...

Staiga jis griebė mane už rankos ir, nusitempęs žemyn į prieškambarį, susijaudinęs šūktelėjo prancūziškai:

– *Mademoiselle Dorkas, Mademoiselle Dorkas, un moment, s'il vous plaît!**

Išgąsdinta triukšmo, iš podėlio atbėgo Dorkas.

– Geroji Dorkas, man kilo idėja, mažytė idėja! Ir jeigu ji pasitvirtins, koks tai bus šansas! Sakykit, ar pirmadienį – ne antradienį, o pirmadienį, tragedijos išvakarėse – nebuvo nieko nutikę misis Ingltorp varpeliui?

Dorkas išpūtė akis.

– Taip, sere, dabar, kai pasakėte, prisiminiau. Nors nesuprantu, kaip jūs tai sužinojote. Tikriausiai pelė nugraužė varpelio virvutę. Antradienį ryte ją pakeitė.

Pratisai suūkęs iš pasitenkinimo, Puaro grįžo į svetainę.

– Štai matote, – tarė jis, – ne visada reikia įrodymų. Kartais užtenka ir proto. Kaip malonu sužinoti, jog eini teisingu keliu! O, mano drauge, jaučiuosi, kaip atgaivintas milžinas. Norisi šokinėti iš džiaugsmo.

Ir jis iš tikrųjų pasistrykčiodamas nubėgo per pievelę palei ilgąjį langą.

– Ko taip džiūgauja jūsų mažasis draugas? – pasi-

* Madmuazele Dorkas, Madmuazele Dorkas, prašau minutėlę palaukti! (pranc.)

girdo man už nugaros balsas.

Atsigręžęs pamačiau besišypsančią Merę Kavendiš. Aš taip pat šyptelėjau.

– Kas atsitiko?

– Tiesą sakant, net pats nežinau. Jis paklausinėjo Dorkas apie varpelį ir liko toks patenkintas jos atsakymu, jog dabar, kaip matote, šokinėja it pamišęs.

Merė prajuko.

– Kaip juokinga! Žiūrėkit, jis pasuko per vartus. Ar jau eina namo?

– Nežinau. Aš jau nebesistengiu suprasti jo veiksmų.

– Gal jis tikrai kuoktelėjo?

– Visko gali būti. Kartais jis elgiasi nesuprantamai, bet paskui šioje beprotybėje išryškėja logika.

– Suprantu.

Nors Merė ką tik juokėsi, šįryt ji atrodė kažkokia susimąsčiusi ir kone liūdna. Man dingtelėjo, jog dabar gera proga pasikalbėti su ja apie Sintiją. Pradėjau, regis, pakankamai atsargiai, bet, vos ištarus kelis žodžius, ji griežtokai nukirto:

– Jūs, be abejo, puikus užtarėjas, misteri Hastingsai, bet šįsyk jūsų talento neprisireiks. Sintijai negresia joks pavojus, ir aš ja pasirūpinsiu.

Buvau bepradedąs kažką nerišliai veblenti, jog maniau, kad ji apie tai nepagalvojusi, tačiau misis Kavendiš vėl pertraukė, ir jos žodžiai buvo tokie netikėti, kad ir Sintija, ir jos rūpesčiai išgaravo man iš galvos.

– Misteri Hastingsai, manote, mudu su vyru esame laimingi?

Iš nuostabos aš net loštelėjau ir sumurmėjau, jog tai ne mano reikalas.

– Jūsų ar ne jūsų, – ramiai atsakė ji, – bet pasakysiu: mes *nesame* laimingi!

Matydamas, jog ji dar nebaigė, nusprendžiau patylėti. Merė pradėjo iš lėto vaikštinėti pirmyn atgal po kambarį, truputį palenkusi galvą ir švelniai linguodama savo grakščia figūra. Staiga ji sustojo ir pažvelgė į mane.

– Juk jūs nieko apie mane nežinote, – tarė. – Nei iš kur aš kilusi, nei kas buvau prieš ištekėdama už Džono – ničnieko. Ką gi, papasakosiu. Atliksiu jums išpažintį. Jūs, regis, malonus žmogus... Taip esu tuo tikra.

Kažkodėl aš pernelyg neapsidžiaugiau. Prisiminiau, jog labai panašiai savo išpažintį pradėjo ir Sintija. O be to, buvau įsitikinęs, kad dvasiškasis tėvelis turėtų būti vyresnio amžiaus žmogus – šis vaidmuo ne jaunikliui.

– Mano tėvas buvo anglas, o motina – rusė, – pradėjo mis Kavendiš.

– Šit kaip, – tarstelėjau. – Aišku...

– Kas aišku?

– Aišku, kodėl jūs visada kažkuo išsiskyrėte iš kitų.

– Mano motina, atrodo, buvo tikra gražuolė. Tiksliai nežinau, nes niekada jos nemačiau. Ji mirė, kai buvau dar visai maža. Tai buvo tragiškas įvykis – ji apsirikusi išgėrė per didelę dozę migdomųjų. Tėvas skaudžiai išgyveno. Po kurio laiko jis tapo diplomatu. Kad ir kur vykdavo, visada veždavosi ir mane. Dvidešimt trejų metų buvau apkeliavusi visą pasaulį. Gyvenimas atrodė nuostabus, aš tiesiog mėgavausi juo.

Atmetusi galvą ir svajingai šypsodamasi, ji mėgavosi senų gerų laikų prisiminimais.

– Paskui tėvas mirė. Likau kaip stoviu. Teko kraustytis ir gyventi pas savo senas tetulytes Jorkšyre. – Ji suvirpėjo. – Tikriausiai nereikia nė sakyti, jog merginai, užaugintai taip, kaip aš, tai buvo košmaras. Provincijos nuobodybė ir monotonija tiesiog varė iš proto.

– Kiek patylėjusi, Merė jau kitokiu tonu pridūrė: – Ir štai tada aš sutikau Džoną Kavendišą.

– Na ir?

– Mano tetulėms jis pasirodė puikus jaunikis. O man rūpėjo ne pinigai, tenorėjau vieno vienintelio dalyko – ištrūkti iš nepakenčiamos kasdienybės.

Aš nieko nesakiau, ir po akimirksnio ji tęsė:

– Supraskite mane teisingai. Džonui nemelavau. Pasakiau jam, jog jis man patinka ir ateity galbūt patiks dar labiau, tačiau meile to pavadinti negaliu. Jis pareiškė, jog tai jį tenkina, ir mes susituokėm.

Merė gana ilgam nutilo. Ant jos kaktos įsirėžė raukšlelė. Regis, buvo nugrimzdusi į anų dienų prisiminimus.

– Atrodo... Esu tikra... iš pradžių jis mane mylėjo. Bet mes esam labai skirtingi. Netrukus nutolom vienas nuo kito. Aš jam tiesiog nusibodau... Nemalonu tai pripažinti, bet tokia tiesa. – Tikriausiai aš kažką nepatenkintas sumurmėjau, nes ji suskubo pridurti: – O taip, taip ir buvo! Nors dabar man jau nebesvarbu – mūsų keliai išsiskyrė.

– Ką jūs norite pasakyti?

– Noriu pasakyti, kad aš išvažiuoju iš Stailzo.

– Judu su Džonu nusprendėte čia nebegyventi?

– Džonas gal ir gyvens, bet aš – ne.

– Jūs jį paliekate?

– Taip.

– Bet kodėl?

Ilgokai patylėjusi, Merė atsakė:

– Galbūt todėl, kad noriu būti... laisva!

Jai ištarus šiuos žodžius, man prieš akis iškilo platus dangaus skliautas, užžėlę miškų takeliai ir žmogaus pėdos nepaliesti tyrai – viskas, ką laisve vadintų tokie žmonės, kaip Merė Kavendiš. Akimirksniui išvydau

jos tikrąjį veidą – išdidžios laukinukės, kaip kažkokio baikštaus kalnų paukščio, kurio nepažabos jokia civilizacija. Ūmai ji tyliai sukūkčiojo:

– Jūs nežinote, jūs nė nežinote, kaip aš nekenčiu Stailzo! Man čia tikras kalėjimas.

– Suprantu, bet... bet neskubėkit...

– Neskubėti? – ironiškai paklausė ji.

Staiga man išsprūdo žodžiai, kuriuos ištaręs tuoj pat pasigailėjau.

– Ar žinote, kad daktaras Baueršteinas suimtas?

Akimirksniu Merės veidas sustingo it kaukė, paslepianti visus jausmus.

– Džonas teikėsi man apie tai pranešti šįryt.

– Na, ir ką jūs manote? – nedrąsiai paklausiau aš.

– Apie ką?

– Apie areštą.

– Ką aš manau? Matyt, jis vokiečių šnipas. Bent jau taip sodininkas sakė Džonui.

Misis Kavendiš veidas ir balsas buvo absoliučiai šalti ir bereikšmiai. Nejaugi Baueršteino suėmimas jos nė kiek nesujaudino?

Ji žingtelėjo į šalį ir ištiesė ranką į vazą.

– Gėlės jau beveik nuvyto. Reikia priskinti naujų. Gal jau eikit... Ačiū, misteri Hastingsai.

Ir ji, abejingai linktelėjusi, praėjo pro mane per stiklines duris į sodą.

Taip, Baueršteinas jai turbūt nerūpi. Jokia moteris nesugebėtų suvaidinti tokio ledinio abejingumo.

Kitą rytą Puaro nepasirodė. Neatvažiavo ir Skotland Jardo sekliai. Užtat per pietus paaiškėjo naujas faktas, o veikiau jo nebuvimas. Mes ilgai ieškojome ketvirtojo laiško, kurį misis Ingltorp parašė išvakarėse prieš savo mirtį. Nieko nepešę, nusprendėm nebesistengti, tikėdamiesi, kad vieną dieną jis atsiras pats. Taip ir

įvyko. Atėjo prancūzų muzikos firmos laiškas, kuriame buvo pranešama, kad misis Ingltorp čekis gautas, bet rusų liaudies dainų rinkinio, kurio ji pageidaujanti, rasti nepavyko. Taip žlugo paskutinė viltis atskleisti paslaptį, pasitelkus misis Ingltorp susirašinėjimą lemtingąjį vakarą.

Prieš pat arbatą nudrožiau pas Puaro pranešti apie dar vieną nusivylimą, bet, dideliam savo nerimui, sužinojau, jog jis vėl išvažiavęs.

– Ir vėl į Londoną?

– O ne, mesjė, – paaiškino durininkas. – Jis traukiniu išvyko į Tedminsterį. Sakė norįs susitikti su kažkokia jauna ledi ligoninėje.

– Asilas! – nesusivaldžiau aš. – Juk perspėjau, kad trečiadieniais Sintija nedirba. Ką gi, kai grįš, pasakykite, kad rytoj ryte užsuktų į dvarą, gerai?

– Žinoma, mesjė.

Tačiau kitą dieną Puaro neatėjo. Aš nesitvėriau pykčiu. Jis tikrai iš mūsų tyčiojasi.

Po pietų Lorencas pasivedėjo mane į šalį ir paklausė, ar nesiruošiu eiti aplankyti savo draugo.

– Ne, – atkirtau. – Jei norės, pats ateis.

– Gaila.

Lorencas atrodė neįprastai nervingas ir susijaudinęs.

– Kas atsitiko? – paklausiau. – Jei kas ypatinga, galiu ir nueiti.

– Nieko tokio, bet... jeigu jau eisit, pasakykit... – Jis kone sušnabždėjo: – Atrodo, aš radau dar vieną puoduką.

Buvau beveik užmiršęs tą mįslingą Puaro žinutę, bet dabar mano smalsumas vėl atgijo. Kadangi Lorencas daugiau nieko neaiškino, nusprendžiau nebekelti ragų ir dar kartą braukti į Listveizą.

Šįsyk buvau sutiktas su šypsena. Mesjė Puaro namuose. Ar užeisiu? Žinoma, užeisiu.

Mano draugas sėdėjo prie stalo, susiėmęs rankomis už galvos. Išvydęs mane, tuoj pašoko.

– Kas atsitiko? – susirūpinęs paklausiau aš. – Tikiuosi, nesergat?

– Ne, ne, nesergu. Tiesiog sprendžiu labai svarbų klausimą.

– Sučiupti nusikaltėlį ar ne? – nusišaipiau.

Tačiau Puaro, didelei mano nuostabai, liūdnai linktelėjo.

– Kaip pasakė jūsų didysis Šekspyras, "sakyti ar nesakyti – štai kur klausimas".

Taisyti šios citatos nesistengiau.

– Jūs juokaujat, Puaro?

– Nė kiek. Kalbu apie labai rimtus dalykus.

– Ir kokius gi?

– Apie vienos moters laimę, *mon ami*.

Nežinojau, nė ką atsakyti.

– Atėjo toks metas, – susimąstęs tęsė Puaro, – kai neišmanau, ką daryti. Pernelyg daug pastatyta ant kortos. Ir žengti lemtingąjį žingsnį turi ne kas kitas, o aš, Erkiulis Puaro. – Jis išdidžiai patapšnojo sau į krūtinę.

Kelias minutes pagarbiai luktelėjęs, kad nesugadinčiau jo sukurtos atmosferos, pranešiau, ką sakęs Lorencas.

– Aha! – sušuko Puaro. – Tai vis dėlto jis rado kitą puoduką?! Puiku. Tas jūsų ilgaveidis mesjė Lorencas protingesnis, nei maniau.

Aš pats apie Lorenco protą nebuvau tokios geros nuomonės, bet nusprendžiau savo draugui nebeprieštarauti. Verčiau švelniai papriekaištavau, kad užmiršo, jog Sintija trečiadieniais nedirba.

– Taip, mano atmintis jau gerokai šlubuoja. Laimė,

Sintijos bendradarbė mielai parodė viską, kas mane domino.

– Ką gi, puiku. Bet vis tiek kurią nors dieną nuvažiuokite darsyk ir išgerkite su Sintija arbatos.

Paskui papasakojau jam apie ketvirtąjį laišką.

– Gaila, – tarė Puaro. – Tas laiškas man visada teikė vilčių. Bet ne, tai ne. Vadinasi, šį reikalą teks narplioti iš vidaus. – Jis pliaukštelėjo sau per kaktą. – Juk viskas priklauso nuo šitų pilkųjų ląstelių. Beje, mano drauge, ar nusimanote apie pirštų antspaudus?

– Ne, – atsakiau kiek nustebęs. – Žinau, kad nėra dviejų vienodų, bet tiktai tiek.

– Teisingai!

Puaro atrakino mažą stalčiuką ir, ištraukęs kelias nuotraukas, padėjo ant stalo.

– Štai, sunumeravau jas – pirma, antra, trečia. Ką galite apie jas pasakyti?

Aš atidžiai apžiūrėjau nuotraukas.

– Kaip matau, visos labai padidintos. Pirmojoje, sakyčiau, vyro pirštų antspaudai – nykščio ir smiliaus. Antrojoje – moters. Jie daug mažesni ir apskritai kitokie. Trečiojoje... – Aš pagalvojau. – Atrodo, jog čia daug skirtingų atspaudų, bet štai šitie tokie patys, kaip pirmojoje.

– Ir jie uždengia kitus?

– Taip.

– Jūs juos tikrai atpažinote?

– O taip. Jie identiški.

Puaro patenkintas linktelėjo ir, paėmęs iš manęs nuotraukas, vėl užrakino jas stalčiuke.

– Turbūt jūs vėl nieko neaiškinsite? – paklausiau.

– Kodėl gi ne? Pirmojoje nuotraukoje matėte mesjė Lorenco pirštų antspaudus. Antrojoje – madmuazelės Sintijos. Jie nereikšmingi. Nufotografavau

tik palyginimui. O štai trečioji nuotrauka kur kas sudėtingesnė.

– Kuo gi?

– Kaip teisingai pastebėjote, vaizdas joje gerokai padidintas. Per visą nuotrauką eina išsklidusi dėmė. Nepasakosiu jums apie specialų aparatą, miltelius ir kitus reikmenis, kuriuos naudojau. Policijai tai gerai žinomas procesas, padedantis per labai trumpą laiką nufotografuoti pirštų antspaudus ant bet kokio daikto. Taigi, mano drauge, jūs matėte pirštų antspaudus... Belieka pasakyti, ant kokio daikto juos aptikau.

– Nagi, sakykit... Degu iš nekantrumo.

– *Eh bien!* Pirštų antspaudai, kuriuos matote trečiojoje nuotraukoje, aptikti ant mažyčio nuodų buteliuko Raudonojo kryžiaus ligoninėje, Tedminsteryje!

– O dangau! – sušukau aš. – Bet kaip ten galėjo atsirasti Lorenco Kavendišo pirštų antspaudai? Juk jis nė nesiartino prie tos spintelės, kai mes ten buvome!

– Ir dar kaip prisiartino!

– Negali būti! Mes visą laiką buvome kartu.

Puaro papurtė galvą.

– Ne, mano drauge, vienu momentu buvote išsiskyrę. Juk kai visi išėjote į balkoną, Sintija šaukė ir Lorencą.

– Buvau visai užmiršęs, – prisipažinau. – Bet juk tai truko vos akimirksnį.

– To užteko.

– Kam užteko?

Puaro mįslingai šyptelėjo.

– Užteko, kad kitados mediciną studijavęs džentelmenas patenkintų savo visiškai suprantamą smalsumą.

Mūsų akys susitiko. Puaro žvilgsnis buvo malo-

nus, bet nieko nesakantis. Jis atsistojo ir ėmė niūniuoti kažkokią melodiją. Įtariai jį stebėjau.

– Puaro, – pagaliau neiškenčiau, – tai kas gi buvo tame mažame buteliuke?

Mano draugas įsispoksojo per langą.

– Strichnino hidrochloridas, – vis dar niūniuodamas atsakė jis per petį.

– Dieve mano... – gan ramiai tarstelėjau. Aš nė kiek nenustebau – panašaus atsakymo ir tikėjausi.

– Grynas strichnino hidrochloridas naudojamas labai retai – tik vieno kito vaisto gamybai. Paprastai užtenka tirpalo. Štai kodėl Lorenco pirštų antspaudai išliko iki šiol.

– Kaip jūs sugebėjote juos nufotografuoti?

– Išmečiau per balkoną savo skrybėlę, – be didelių užuolankų paaiškino Puaro. – Tokiu metu lankytojai į ligoninę jau neįleidžiami, taigi, nors ir kaip atsiprašinėjau, madmuazelės Sintijos bendradarbė turėjo bėgti ją atnešti.

– Vadinasi, jūs jau žinojote, ko ieškoti?

– Nieko panašaus. Tik numaniau iš jūsų pasakojimo, kad mesjė Lorencas galėjo prikišti nagus prie spintelės, kurioje laikomi nuodai. Tačiau šią prielaidą dar reikėjo patvirtinti arba atmesti.

– Puaro, jūs pasakojate taip, tarsi tai būtų koks linksmas nuotykis. Tačiau neapgausit – juk tai labai svarbus įkaltis.

– Na, nežinau... – numykė Puaro. – Tačiau vienas dalykas man neduoda ramybės. Neabejoju, kad jis jau krito į akį ir jums.

– Koks?

– Kažkodėl šioje byloje labai daug kalbama apie strichniną. Dabar su juo susiduriame jau trečią kartą. Strichnino buvo misis Ingltorp tonizuojamuosiuose

preparatuose. Strichniną Stailze pardavinėjo Meisas. Ir štai dabar vėl – ant strichnino buteliuko aptikti vieno iš šeimos narių pirštų antspaudai. Visa tai labai painu, o aš, kaip žinote, painiavos nemėgstu.

Man nespėjus ką nors atsakyti, duris pravėrė nepažįstamas belgas ir kyštelėjo galvą vidun.

– Apačioje laukia kažkokia dama. Ji teiraujasi misterio Hastingso.

– Dama?

Aš pašokau. Puaro nulipo laiptais paskui mane. Apačioje, tarpdury stovėjo Merė Kavendiš.

– Lankiau kaime vieną senutę, – paaiškino ji. – Lorencas buvo man sakęs, jog jūs pas mesjė Puaro. Taigi nusprendžiau užsukti.

– Kaip gaila, madam, – tarė Puaro. – O aš maniau, kad jūs savo apsilankymu suteikėte garbę man!

– Jei pakviesite, kada nors aplankysiu ir jus, – šypsodamasi pažadėjo ji.

– Puiku. Jeigu jums kada prisireiks nuodėmklausio, – Merė vos pastebimai krūptelėjo, – atminkite – “tėtušis Puaro” visada jūsų paslaugoms.

Mis Kavendiš kelias minutes įdėmiai žvelgė į jį, tarsi stengdamasi suvokti kažkokią slaptą šių žodžių prasmę, paskui staigiai nusisuko.

– Gal ir jūs eisite su mumis į dvarą, mesjė Puaro?

– Mielai, madam.

Pakeliui į Stailzą Merė visą laiką tauškėjo. Man dingtelėjo, jog Puaro žvilgsnis ją trikdo.

Oras buvo subjuręs, tarp medžių šakų gedulingai ūžavo žvarbus, kone rudeniškas vėjas, tarsi švilpautų kažkoks milžinas. Merė suvirpėjo ir standžiau susisiautė juodą sportinį apsiaustą.

Pasiekę paradines Stailzo duris, išsyk supratom – nutiko kažkas baisaus. Mūsų pasitikti raudodama ir

grąžydama rankas išturseno Dorkas. Tolumoj pamačiau susispietusius kitus tarnus – visų akyse buvo sustingęs išgąstis.

– Oi, madam, madam! Nežinau, nei kaip jums pasakyti...

– Kas atsitiko, Dorkas? – nekantriai paklausiau aš. – Klok tučtuojau.

– Tai vis tie prakeikti detektyvai. Jie jį suėmė... suėmė misterį Kavendišą!

– Lorencą? – aiktelėjau aš.

Dorkas dėbtelėjo į mane kažkaip keistai.

– Ne, sere. Ne Lorencą. Misterį Džoną.

Man už nugaros kraupiai sukliko Merė ir susverdėjo. Puoliau ją prilaikyti ir Puaro akyse pastebėjau tylų triumfą.

Vienuoliktas skyrius
Teismas

Džono Kavendišo teismas už savo įmotės nužudymą įvyko po dviejų mėnesių. Apie prieš tai slinkusias savaites mažai ką galiu pasakyti – nebent tai, kad aš dar labiau susižavėjau Mere Kavendiš ir labai ją užjaučiau. Ji karštai stojo savo vyro pusėn, neprisileido nė minties, kad jis gali būti kaltas, grūmėsi už jį nagais ir dantimis.

Apie savo susižavėjimą pasakiau Puaro, o jis susimąstęs linktelėjo.

– Taip, ji yra iš tų moterų, kurias pažinsi nelaimėje. Tada ir išryškėja visos jų geriausios savybės. Jos išdidumas ir pavydas ištirpo kaip sniegas...

– Pavydas?

– Taip. Nejaugi nepastebėjote, kad ji be galo pavydi moteris? Taigi, kaip sakiau, nebeliko nei išdidumo, nei pavydo. Ji tegalvoja apie savo vyrą ir tą siaubingą pavojų, kuris jam iškilo.

Puaro kalbėjo taip jausmingai, kad, žvelgdamas į jį, prisiminiau tą popietę, kai jis dvejojo – sakyti ar ne, kai ant kortos buvo pastatyta “moters laimė”. Džiaugiausi, jog dabar tai nuspręs kiti.

– Aš lig šiol netikiu, – tariau, – jog Džonas – žmogžudys. Iki paskutinės minutės maniau, kad tai Lorenco darbas.

Puaro šyptelėjo.

– Žinau, mano drauge.

– Bet kad Džonas... mano senas bičiulis Džonas...

– Kiekvienas žmogžudys tikriausiai yra kažkieno

senas bičiulis, – filosofiškai tarė Puaro. – Nereikia painioti proto ir jausmų.

– Bet jūs galėjote man bent užsiminti...

– Aš to nedariau kaip tik dėl to, kad Džonas *buvo* jūsų draugas.

Pasijutau lyg ant adatų, prisiminęs, kaip išklojau Džonui viską, ką Puaro manąs apie Baueršteiną. Beje, pastarasis apkaltos išvengė. Vis dėlto, kad ir koks gudrus jis buvo šįsyk, ateičiai jo sparnai pakirpti.

– Kaip manot, Puaro, ar Džoną nuteis?

– Ne, esu beveik įsitikinęs, kad išteisins, – gerokai nustebindamas mane atsakė jis.

– Bet Puaro... – užprotestavau aš.

– O, mano drauge, argi aš jums visą laiką nekartojau, kad neturiu jokių įrodymų. Viena yra žinoti, kad žmogus kaltas, visai kas kita – tą kaltę įrodyti. O šiuo atveju įrodymų labai mažai. Čia ir visa problema. Aš, Erkiulis Puaro, žinau, bet man trūksta paskutinės grandies. Ir jeigu jos nerasiu...

Jis liūdnai palingavo galvą.

– Kada jūs pirmą kartą įtarėte Džoną Kavendišą? – paklausiau po minutės kitos.

– O jums jis nepasirodė įtartinas?

– Tikrai ne.

– Net nugirdus misis Kavendiš ir jos anytos pokalbį? Net tada, kai Merė per apklausą kažką aiškiai slėpė?

– Ne.

– Nejaugi nepagalvojote, kad, jei ne Alfredas Ingltorpas kivirčijosi su savo žmona – o jis, kaip prisimenate, per kvotą tai kategoriškai neigė, – tai turėjo būti arba Lorencas, arba Džonas? Jeigu tai buvo Lorencas, tada Merės Kavendiš elgesys tiesiog nepaaiškinamas. O jeigu Džonas – viskas sustoja į savo vietas.

– Vadinasi, tai Džonas tądien vaidijosi su savo

motina?

– Būtent.

– Ir jūs visą laiką tai žinojote?

– Suprantama. Tik taip buvo galima paaiškinti misis Kavendiš elgesį.

– Ir vis dėlto tvirtinate, jog jis gali būti išteisintas?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Žinoma. Per parengtinį tyrimą išgirsime, jog iškelta byla, tačiau jo advokatai veikiausiai patars su gynyba neskubėti. Savo kozirį jis išmes teisme. Beje, norėčiau perspėti jus, mano drauge. Teisme aš nesirodysiu.

– Kodėl?

– Mat oficialiai su byla neturiu nieko bendra. Kol nerasiu tos paskutiniosios grandies, turiu tūnoti šešėlyje. Tegul misis Kavendiš mano, kad esu jos vyro pusėje.

– Betgi tai nesąžininga! – užprotestavau.

– Visai ne. Mes turime reikalų su gudriu lapinu, kurio niekas nesustabdys. Todėl turime padaryti viską, ką galime, kad jis neišslystų mums pro pirštus. Kaip tik dėl šios priežasties nusprendžiau kol kas likti antrame plane. Tegul susidaro įspūdis, kad viską išsiaiškino Džepas ir visi laurai teatitenka jam. O jeigu pakvies liudyti mane, – Puaro plačiai nusišypsojo, – tikriausiai ginsiu Džoną Kavendišą.

Negalėjau patikėti savo ausimis.

– Viskas *en regle**, – tęsė Puaro. – Gal ir keista, bet aš galiu pateikti faktų, kurie išsklaidys vieną neaiškumą.

– Kokį?

– Susijusį su testamento sunaikinimu. Džonas Kavendišas čia niekuo dėtas.

Puaro kalbėjo kaip tikras pranašas. Nesileisiu į parengiamojo tyrimo detales, kuriose gausu varginančių

* Pagal taisykles (pranc.)

pasikartojimų. Tepasakysiu, kad Džonas nesigynė, tad byla buvo perduota teismui.

Rugsėjį mes visi buvome Londone. Merė išsinuomavo namą Kensingtone. Puaro buvo priimtas kaip šeimos narys. Aš netoliese susiradau karinę tarnybą, taigi galėjau juos dažnai aplankyti.

Slenkant savaitėms, Puaro vis labiau nervinosi. Vis dar trūko “paskutiniosios grandies”. Širdies gilumoje aš tuo net džiaugiausi, nes kas lauktų Merės, jei Džoną pripažintų kaltu?

Rugsėjo penkioliktą Džonas stojo prieš teismą Old Beile už “tyčinį Emilės Agnesės Ingltorp nužudymą”, bet neprisipažino kaltas. Jį gynė garsus advokatas, seras Ernestas Heviveteris.

Pirmasis kalbėjo prokuroras, misteris Filipsas. Pasak jo, žmogžudystė buvo atlikta iš anksto apgalvotai ir šaltakraujiškai. Posūnis tyčia nunuodijo mylinčią ir patiklią moterį, kuri buvo jam daugiau nei motina. Ji globojusi jį nuo vaikystės. O ir dabar jis su žmona gyveno Stailzo dvare skęsdamas prabangoj, apsuptas jos rūpesčio ir dėmesio. Ji buvusi jų mielaširdinga ir dosni geradarė.

Paskui jis liepė pakviesti liudytojus, kurie patvirtino, kad teisiamasis, būdamas išlaidus plevėsa, visiškai puolė į bedugnę. Maža to, susiuostė su kažkokia misis Reikes, kaimynystėje gyvenančio ūkininko žmona. Kai visa tai pasiekė jo įmotės ausis, žmogžudystės išvakarėse įsiplieskė skandalas, kuris buvo nugirstas. Dieną prieš tai teisiamasis, persirengęs misis Ingltorp vyru, kuriam jis labai pavydėjo, kaimo vaistinėje pirko strichnino. Laimei misteris Ingltorpas sugebėjo pateikti nepaneigiamą alibi.

Liepos septynioliktąją, tuoj po barnio su įsūniu, misis Ingltorp surašė naują testamentą. Kitą rytą jis buvo

rastas sudegintas židiny, tačiau išliko faktų, liudijančių, jog šis testamentas buvo palankus Alfredui Ingltorpui. Velionė buvo palikusi jam visą turtą dar prieš santuoką, tačiau – misteris Filipsas reikšmingai iškėlė smilių – suimtasis apie tai nieko nežinojo. Kas paskatino misis Ingltorp surašyti naują testamentą, nors vis dar egzistavo senasis, – šito jis negalėjo pasakyti. Ji buvo sena moteris ir galbūt užmiršo ankstesnįjį. O gal – prokurorui ši idėja patiko kur kas labiau – jai atrodė, jog po santuokos senasis testamentas nebegalioja. Juk ta tema būta net pokalbio. Moterys paprastai ne itin nusimano juridiniais klausimais.

Prieš metus ji buvo parašiusi dar vieną testamentą – teisiamojo naudai. Jis, prokuroras, galįs pateikti įrodymų, jog tą lemtingą vakarą kavą savo įmotei nunešė būtent Džonas Kavendišas. Vėliau jis įslinko į kambarį ir sudegino naujesnįjį testamentą, tikėdamasis, jog dabar įsigalios tas, kuris buvo palankus jam.

Teisiamasis buvo suimtas po to, kai jo kambaryje detektyvas-inspektorius Džepas – talentingiausias pareigūnas! – rado buteliuką strichnino, kurį vaistinėje žmogžudystės išvakarėse pirko tariamas misteris Ingltorpas. Dabar prisiekusieji gali spręsti, ar šie stulbinantys faktai neįrodo suimtojo kaltės. Ir, subtiliai leidęs suprasti, jog čia nėra nė ko galvoti, misteris Filipsas nusibraukė nuo kaktos prakaitą ir atsisėdo.

Liudyti buvo pakviesti beveik visi tie patys žmonės, kurie dalyvavo per apklausą. Pirmiausia aptarti medicininiai faktai. Seras Ernestas Heviveteris, visoje Anglijoje pagarsėjęs savo sugebėjimu "išgręžti" liudininkus, uždavė tik du klausimus.

– Daktare Baueršteinai, ar tiesa, kad strichninas, kaip vaistas, veikia greitai?

– Taip.

– Ir uždelsto veikimo šiuo atveju paaiškinti jūs negalite?

– Ne.

– Ačiū.

Misteriui Meisui buvo paduotas nuodų buteliukas, ir jis atpažino, jog būtent šitą pardavė "misteriui Ingltorpui". Priremtas prie sienos, vaistininkas prisipažino, kad misterį Ingltorpą pažinojo tik iš matymo, niekada nebuvo su juo kalbėjęsis. Daugiau klausimų jam nebuvo pateikta.

Po to kalbėjęs misteris Ingltorpas neigė pirkęs nuodus ir baręsis su žmona. Keli liudininkai patvirtino šiuos parodymus.

Kai sodininkai paliudijo pasirašę po testamentu, buvo pakviesta Dorkas.

Ištikima savo "jauniesiems džentelmenams", ji karštai neigė girdėjusi Džono balsą ir, nepaisant visko, galvą guldė, jog šeimininkės buduare buvo misteris Ingltorpas. Tai išgirdęs, teisiamasis liūdnai šyptelėjo. Jis puikiai suprato, kokios beprasmiškos jos pastangos: argi toks gynybos tikslas – paneigti šį faktą?

Misis Kavendiš, žinoma, negalėjo būti kviečiama liudyti prieš savo vyrą.

Dar uždavęs vieną kitą klausimą, misteris Filipsas pasidomėjo:

– Gal prisimenat, ar birželį misteriui Lorencui Kavendišui atėjo siuntinukas iš Parkinsono firmos?

Dorkas papurtė galvą.

– Neprisimenu, sere. Gal ir atėjo, bet misteris Lorencas dalį birželio buvo išvykęs.

– Jeigu tas paketas atėjo jam nesant, kur jis galėjo būti padėtas?

– Arba nuneštas į jo kambarį, arba persiųstas jam.

– O kaip būtumėte pasielgusi jūs?

– Aš, sere, būčiau palikusi jį ant staliuko prieškambaryje. Paštą tvarko mis Hovard.

Buvo pakviesta Evelina Hovard. Šio bei to paklausinėjęs, misteris Filipsas priminė jai siuntinuką.

– Gal toks ir buvo. Čia daug siuntinių ateina. Tiksliai neprisimenu.

– Ir negalite pasakyti, ar jis buvo persiųstas misteriui Lorencui Kavendišui į Velsą, ar nuneštas į jo kambarį?

– Nemanau, kad buvo persiųstas. Būčiau prisiminusi.

– O jeigu tas paketas, adresuotas misteriui Lorencui Kavendišui, būtų atėjęs, bet paskui pradingęs, ar būtumėte pastebėjusi, kad jo nėra?

– Kažin. Būčiau pagalvojusi, jog kažkas jį pasiėmė.

– Kiek žinau, šį pageltusį popierių radote jūs, mis Hovard? – Ir jis ištiesė apdulkėjusį laišką, kurį Puaro tyrinėjo tą rytą Stailze.

– Taip.

– Kaip sumanėte jo ieškoti?

– To manęs paprašė bylą tyręs belgų detektyvas.

– Ir kurgi jį radote?

– Ant... spintos.

– Ant teisiamojo spintos?

– Atrodo...

– Argi jį radote ne jūs pati?

– Taip, aš.

– Tada turėtumėte tiksliai žinoti, kur jis buvo.

– Taip, radau jį ant teisiamojo spintos.

– Čia jau geriau.

Parkinsono teatrinių kostiumų firmos darbuotojas patvirtino, kad liepos dvidešimt devintąją jie pardavė misteriui Lorencui Kavendišui pagal užsakymą pagamintą juodą barzdą. Ji buvo užsakyta paštu, pridėtas čekis. Ne, laiško jie neišsaugoję, bet buhalterinėje kny-

goje užsakymas užregistruotas.

Seras Ernestas Heviveteris sunkiai atsistojo.

– O iš kur buvo išsiųstas tas laiškas?

– Iš Stailzo Korto.

– Tuo pačiu adresu, kuriuo jūs nusiuntėte siuntinį?

– Taip.

Heviveteris puolė jį it žvėris, persekiojantis savo auką.

– O iš kur jūs žinote?

– Aš... nesuprantu.

– Iš kur žinote, kad laiškas atėjo iš Stailzo? Nejaugi atkreipėt dėmesį į pašto ženklą?

– Ne... bet...

– Ach, jūs net nepažiūrėjot į ženklą! O tvirtinate, jog jis atėjo iš Stailzo! Juk ženklas galėjo būti bet koks kitoks.

– M-m, taip.

– Tas laiškas, nors parašytas ant užantspauduoto popieriaus, galėjo būti išsiųstas iš bet kur kitur. Pavyzdžiui, iš Velso...

Apstulbęs liudininkas linktelėjo, o seras Ernestas davė ženklą, jog atsakymas jį tenkina.

Elžbieta Vels, antroji Stailzo tarnaitė, papasakojo, jog jau atsigulusi prisiminė, kad paradines duris užsklendė, o ne užrakino, kaip prašęs misteris Ingltorpas. Lipdama laiptais, vakarinėje dvaro pusėje ji išgirdo triukšmą. Perbėgo koridoriumi ir išvydo misterį Džoną Kavendišą, besibeldžiantį į misis Ingltorp duris.

Seras Ernestas Heviveteris uždavė jai vieną kitą suktą klausimėlį, ir vargšė tarnaitė beviltiškai susipainiojo. Seras Ernestas vėl atsisėdo patenkintas ir šypsodamasis.

Paliudijus Anei, kad vaško dėmės ant grindų žmogžudystės išvakarėse nebuvo ir kad ji pati mačiusi,

kaip teisiamasis nešė į buduarą kavą, bylos nagrinėjimas buvo atidėtas iki kitos dienos.

Grįžtant namo, Merė Kavendiš liejo tulžį ant prokuroro.

– Bjaurus senis! Užsipuolė mano vargšą Džoną! Iškraipė kiekvieną faktelį, kad tik įrodytų tai, ko nebuvo!

– Nusiraminkit, rytoj viskas pakryps kita linkme, – paguodžiau.

– Taip... – susimąsčiusi tarstelėjo ji, paskui staiga tyliai sukuždėjo: – Misteri Hastingsai, bet jūs gi nemanote, kad... ne, tai negalėjo būti Lorencas... o ne, jokiu būdu!

Aš pats buvau gerokai susipainiojęs ir, vos tik likau dviese su Puaro, paklausiau, kurlink, jo nuomone, suka seras Ernestas.

– Ach, tas seras Ernestas! Protingas jis žmogus, – miglotai atsakė Puaro.

– Manote, jis įsitikinęs, jog kaltas Lorencas?

– Manau, jis niekuo neįsitikinęs! Tiesiog stengiasi supainioti prisiekusiuosius, kad išsiskirtų jų nuomonės, kuris brolis nužudė misis Ingltorp. Ir labai gali būti, kad jam pavyks.

Kitą dieną pirmasis liudyti buvo pakviestas inspektorius Džepas. Jis kalbėjo trumpai ir dalykiškai. Papasakojęs ankstesnius įvykius, pridūrė:

– Remdamiesi turima informacija, aš ir vyresnysis inspektorius Samerhėjus atlikome kratą teisiamojo kambary, jam laikinai nesant namuose. Komodoje, po apatiniais baltiniais radome du įkalčius – pensnė auksiniais rėmeliais, panašią į tą, kurią nešiojo misteris Ingltorpas, ir buteliuką su nuodais.

Vaistininko padėjėjas jau buvo atpažinęs tą mažą mėlyno stiklo buteliuką su užrašu: “Strichnino hidro-

chloridas. NUODAI", kuriame dar buvo kelios baltų miltelių granulės.

Be to, inspektorius Džepas papasakojo apie dar vieną radinį – ilgą beveik naują sugeriamojo popieriaus lapelį. Jis buvo aptiktas misterio Ingltorpo čekių knygelėje, ir, skaitant iš dešinės į kairę, buvo galima aiškiai perskaityti žodžius: "... viską, ką aš valdau, palieku savo mylimam vyrui Alfredui Ing..." Taigi abejonių neliko: sunaikintasis testamentas buvo palankus velionės vyrui. Paskui Džepas rado apanglėjusią popieriaus skiautę židiny, o kai palėpėje buvo aptikta dar ir barzda, daugiau įrodymų nebereikėjo.

Tačiau dabar prasidėjo sero Ernesto klausimai.

– Kada jūs padarėte tą kratą?

– Antradienį, liepos dvidešimt ketvirtąją.

– Praėjus po tragedijos lygiai savaitei?

– Taip.

– Sakote, tuos du įkalčius radote komodoje. Argi stalčiai nebuvo užrakinti?

– Ne.

– Ar jums neatrodo keista, kad nusikaltimą įvykdęs žmogus laiko įkalčius visiems prieinamoje vietoje?

– Jis galėjo įmesti juos ten skubėdamas.

– Bet jūs ką tik pasakėte, jog po nusikaltimo buvo praėjusi visa savaitė. Jis turėjo daugybę laiko juos sunaikinti.

– Galbūt.

– Čia negali būti jokių "galbūt". Turėjo ar neturėjo?

– Turėjo.

– Ar baltinių krūva, po kuria buvo paslėpti tie daiktai, buvo sunki?

– Sunkoka.

– Kitaip tariant, tai buvo šilti žieminiai baltiniai. Va-

dinasi, teisiamasis negalėjo susidomėti šituo stalčiumi?

– Gal ir ne.

– Prašau atsakyti į mano klausimą. Ar teisiamajam karščiausią vasaros savaitę galėjo rūpėti stalčius su žieminiais drabužiais? Taip ar ne?

– Ne.

– Tokiu atveju, ar galėjo tuos daiktus ten padėti kas nors kitas ir ar galėjo teisiamasis apie tai nežinoti?

– Nemanau, kad tai tikėtina.

– Bet įmanoma?

– Taip.

– Daugiau klausimų neturiu.

Kiti liudytojai papasakojo apie liepos pabaigoje teisiamajam iškilusius finansinius sunkumus bei jo romaną su misis Reikes. Vargšė Merė – tokiai išdidžiai moteriai tai buvo karti piliulė. Evelina Hovard buvo teisi, tik dėl savo neapykantos Alfredui Ingltorpui paskubėjo padaryti išvadą, jog meilužę įsitaisė jis - ne Džonas.

Paskui kalbėjo Lorencas Kavendišas. Atsakinėdamas į misterio Filipso klausimus jis tyliu balsu gynėsi nieko neužsakinėjęs iš Parkinsono firmos. Juk birželio dvidešimt devintąją jo apskritai Velse nebuvo!

Seras Ernestas kovingai kilstelėjo smakrą.

– Vadinasi, jūs neigiate, kad Parkinsono firmoje užsisakėte juodą barzdą?

– Taip.

– Šit kaip! O jeigu kas nors atsitiktų jūsų broliui, kas paveldėtų Stailzą?

Klausimas buvo toks tiesmukas, jog išblyškęs Lorenco veidas sodriai išraudo. Net teisėjas nepatenkintas kažką sumurmėjo, o teisiamasis suole piktai palinko į priekį. Tačiau Heviveteris, nekreipdamas į tai dėmesio, puolė toliau:

– Prašau atsakyti į mano klausimą.

– Tikriausiai aš, – vos girdimai išlemeno Lorencas.

– Kaip tai “tikriausiai”? Jūsų brolis vaikų neturi. Tai kas paveldės, jei ne jūs?

– Taip, aš.

– Štai taip, – atlyžo Heviveteris. – O be to, jums dar atiteks riebus kąsnelis pinigais, ar ne?

– Sere Ernestai, – užprotestavo teisėjas, – šie klausimai neturi nieko bendra su byla!

Tačiau Heviveteris nė nemanė trauktis.

– Liepos septynioliktąją, antradienį, jūs su savo svečiu, atrodo, lankėtės raudonojo kryžiaus ligoninėje Tedminsteryje?

– Taip.

– Kai kelioms sekundėms likote vienas, ar buvote atidaręs spintelę, kurioje laikomi nuodai?

– Aš... aš... gal ir buvau.

– O tiksliau?

– Taip, buvau.

– Ir vienas buteliukas jums ypač krito į akis?

– Ne, nepasakyčiau.

– Pagalvokit, misteri Kavendišai. Aš kalbu apie mažą buteliuką su strichnino hidrochloridu.

Lorencas liguistai išblyško.

– Ne... e-e... tikrai jo neėmiau.

– Tada kaip paaiškintumėte faktą, kad ant jo liko aiškūs jūsų pirštų antspaudai?

Šis taiklus šūvis visai išmušė Lorencą iš pusiausvyros.

– Na... Manau, gal ir buvau paėmęs.

– Aš irgi taip manau! O ar įsipylėte sau nuodų?

– Tikrai ne.

– Tada kam ėmėte tą buteliuką?

– Esu studijavęs mediciną. Taigi suprantama, jog tokie dalykai mane domina.

– Ach taip? Nuodai jus "suprantama" domina? Ir vis dėlto jūs palūkėjote, kol liksite vienas, kad patenkintumėte šį savo "savaime suprantamą" smalsumą?

– Tai buvo grynas atsitiktinumas. Jeigu kabinete būtų kas nors buvęs, būčiau pasielgęs lygiai taip pat.

– Bet taip jau nutiko, kad nieko nebuvo?

– Taip, bet...

– Visą tą popietę jūs likote vienas vos porai minučių ir visai atsitiktinai – tik pamatykit, visai atsitiktinai! – per tas kelias minutes jūs savaime suprantamai susidomėjote strichnino hidrochloridu?

– Aš... Aš... – apgailėtinai sumikčiojo Lorencas.

– Daugiau klausimų neturiu, misteri Kavendišai, – nutaisęs patenkintą miną pareiškė seras Ernestas.

Lorenco apklausa gerokai įaudrino susirinkusiuosius. Madingai išsipusčiusios damos, suglaudusios galvas, gyvai aptarinėjo, ką girdėjusios, o jų šnabždesys peraugo į tokį triukšmą, jog teisėjas piktai pagrasino išprašysiąs jas iš salės, jei tučtuojau nenutilsiančios.

Daugiau naujų faktų neatsirado. Buvo pakviesti rašysenos ekspertai, kad išreikštų savo nuomonę apie "Alfredo Ingltorpo" parašą vaistinės nuodų registracijos žurnale. Jie visi vienbalsiai patvirtino, jog tai ne jo braižas ir spėjo, kad pasirašyti galėjo persirengęs teisiamasis, gudriai pakeitęs savo rašyseną.

Kai liudininkų apklausa baigėsi, seras Ernestas Heviveteris pradėjo savo ginamąją kalbą. Esą dar niekada per savo daugiametę praktiką jis nesusidūręs su tokiais nepagrįstais kaltinimais žmogžudyste. Įkalčiai – visiškai atsitiktiniai, o daugelis iš jų praktiškai nepagrįsti. Derėtų nešališkai apsvarstyti girdėtą liudijimą. Taip, strichninas buvo rastas teisiamojo kambaryje, komodoje. Bet tas stalčius, kaip jau minėta, buvo neužrakintas,

ir nesą jokių įrodymų, jog nuodus ten padėjo teisiamasis. Tiesiog kažkas pasistengė, kad apkaltintas būtų Džonas Kavendišas. Niekuo nepagrįstas ir teiginys, jog misteris Kavendišas užsisakė Parkinsono firmoje juodą barzdą. O kai dėl barnio su misis Ingltorp, tai teisiamasis nė nemano jo neigti. Tačiau ir šis konfliktas, ir misterio Kavendišo finansiniai sunkumai gerokai perdėti.

Garbusis kolega – seras Ernestas nerūpestingai linktelėjo į misterį Filipsą – teigė, kad jeigu teisiamasis būtų nekaltas, jis dar per kvotą būtų prisipažinęs, jog tądien su misis Ingltorp kivirčijosi jis, o ne velionės vyras. Dabar esą iškraipyti visi faktai. Tačiau iš tikrųjų buvo štai kaip. Teisiamasis, antradienio vakarą grįžęs namo, sužinojo, kad susivaidijo sutuoktiniai Ingltorpai. Jis nė neįtarė, jog kažkas jo balsą galėjo palaikyti misterio Ingltorpo balsu. Taigi, suprantama, pamanė, kad įmotė buvo susibarusi su dar kažkuo.

Kaltinamosios pusės tvirtinimu, liepos šešioliktąją, antradienį, teisiamasis, persirengęs misteriu Ingltorpu, lankėsi kaimo vaistinėje. Tačiau misteris Kavendišas tuo metu buvo Marston Spini vienkiemyje. Ten jis buvo pakviestas anoniminiu laišku, grasinančiu kai ką atskleisti jo žmonai, jeigu jis nevykdysiąs reikalavimų. Taigi teisiamasis nukeliavo į nurodytą vietą ir, veltui pralaukęs pusvalandį, grįžo namo. Deja, pakeliui nesutiko nieko, kas galėtų patvirtinti, jog tai tiesa. Tačiau jis išsaugojo laišką, kuris gali pasitarnauti kaip įrodymas.

Kaltinimas, jog teisiamasis sunaikino testamentą, tiesiog absurdiškas. Misteris Kavendišas nusimano įstatymuose (jis yra posėdžiavęs vietos teisme) ir puikiausiai žinojo, kad jam palankus testamentas, jo įmotei ištekėjus antrą kartą, automatiškai neteko savo galios. Esama faktų, įrodančių, kas sunaikino testamentą, ir tai galbūt leis pažvelgti į bylą visiškai kitomis akimis.

Pagaliau prisiekusieji turėtų atkreipti dėmesį į tai, jog yra pakankamai įkalčių ne tik prieš Džoną Kavendišą, bet ir prieš kitus. Štai kad ir misteris Lorencas – jis atrodo kur kas labiau įtartinas už savo brolį.

Pagaliau buvo pakviestas pasisakyti teisiamasis.

Džonas kuo patogiau įsitaisė liudytojo tribūnoje. Nuolat padedamas sero Ernesto, jis įtikinamai ir sklandžiai papasakojo savąją versiją. Jo gautas anoniminis laiškas buvo įteiktas prisiekusiesiems. Ši istorija įtikino prisiekusiuosius, kadangi Džonas nė nesigynė turėjęs finansinių sunkumų ir nesutaręs su įmote.

Baigdamas savo kalbą, jis kiek patylėjo ir tarė:

– Norėčiau pasakyti dar vieną dalyką. Aš visiškai nesutinku su sero Ernesto Heviveterio kaltinimais mano broliui. Esu įsitikinęs, jog jis su šiuo nusikaltimu susijęs ne daugiau negu aš.

Seras Ernestas tik šyptelėjo ir įžvalgiai pastebėjo, kad Džono protestas padarė prisiekusiesiems labai didelį įspūdį.

Paskui prasidėjo teisiamojo apklausa.

– Jūs sakėte, jog net nepagalvojote, kad čia kalbėję liudininkai galėjo supainioti jūsų balsą su misterio Ingltorpo. Argi tai nekeista?

– Nė kiek. Man pasakė, jog mama susikivirčijo su misteriu Ingltorpu, ir aš tikrai nepamaniau, kad buvo visai ne taip.

– Net tada, kai tarnaitė Dorkas pakartojo kelias barnio nuotrupas – nuotrupas, kurias jūs turėjote atpažinti?

– Aš jų neatpažinau.

– Vadinasi, jūsų atmintis stebėtinai prasta!

– Nepasakyčiau. Tiesiog abu buvome gerokai įsirdę ir svaidėmės žodžiais vienas kito neklausydami.

Misteris Filipsas nepatikliai sušnarpštė, tarsi saky-

damas: “Neapgausi manęs, seno vilko!” Paskui perėjo prie kitos temos.

– Jūs pačiu laiku padavėte šį laiškelį. Sakykit, ar rašysena jums nepažįstama?

– Ne.

– O ar jums neatrodo, kad šis braižas labai primena jūsų paties, tik šiek tiek iškraipytą?

– Ne, neatrodo!

– O aš tvirtinu, kad šį laiškelį parašėte jūs pats!

– Tikrai ne.

– Kad turėtumėte alibi, jūs sukūrėte pasakėlę apie kažkokį neįtikėtiną susitikimą ir sukurpėt šį raštelį.

– Šmeižtas!

– Bet argi ne faktas, kad tuo metu jūs Stailzo Sent Meri vaistinėje Alfredo Ingltorpo vardu pirkote strichniną, o ne stirksojote kažkokiam užkampy?

– Ne, tai melas.

– Apsirengęs misterio Ingltorpo kostiumu ir prisiklijavęs juodą barzdą, pakirptą panašiai kaip jo, jūs buvote vaistinėje ir... jo vardu pasirašėte registracijos žurnale!

– Nesutinku!

– Tuomet palieku prisiekusiesiems įžvelgti akivaizdų laiškelio, įrašo registracijos žurnale ir jūsų paties rašysenos panašumą, – pareiškė misteris Filipsas ir atsisėdo oriai, kaip žmogus, atlikęs savo pareigą ir kartu pasibaisėjęs tokiu įžūliai melagingu liudijimu.

Kadangi jau vakarėjo, bylos nagrinėjimas buvo atidėtas iki pirmadienio.

Aš pastebėjau, jog Puaro gerokai sutrikęs. Jo kaktoje įsirėžė man gerai pažįstama raukšlelė.

– Kas atsitiko, Puaro? – paklausiau.

– Et, *mon ami*, viskas pakrypo visai kita linkme. Prasti mūsų popieriai.

Tačiau mano širdis šoktelėjo iš džiaugsmo – vadinasi, Džoną Kavendišą išteisins.

Kai pasiekėm namus, mano mažasis draugas tik numojo ranka į Merės siūlomą arbatą.

– Ne, ačiū, madam. Eisiu į savo kambarį.

Aš nusekiau iš paskos. Vis dar paniuręs jis priėjo prie rašomojo stalo ir paėmė į rankas mažą kortų kaladę. Paskui prisitraukė prie stalo kėdę ir, didelei mano nuostabai, pradėjo susikaupęs statyti kortų namelius!

Mano žandikaulis tiesiog atvipo, kai po kurio laiko jis pratarė:

– Ne, *mon ami*, aš tikrai nesuvaikėjau! Tiesiog noriu nusiraminti, ir viskas. Šis užsiėmimas reikalauja pirštų miklumo. Tikslūs judesiai padės tiksliau mąstyti. O dabar man šito kaip niekada reikia.

– Puaro, kas atsitiko?

– Štai kas, *mon ami*! – Jis barkštelėjo pirštu į stalą, ir kruopščiai statytas kortų namelis sugriuvo. – Aš galiu statyti septynaukščius namelius, bet tos paskutiniosios grandies, apie kurią jums kalbėjau, niekaip neapčiuopiu.

Neradau žodžių, ką atsakyti, taigi nutylėjau. O Puaro pradėjo iš lėto vėl ręsti namelį, kartkartėm tarstelėdamas:

– Štai kaip tai daroma... Dedant kortą ant kortos... Matematiškai tiksliai!

Aš stebėjau, kaip vikriai juda jo rankos ir randasi vis naujas aukštas. Jis nė sykio nesudvejojo, jo pirštai nesuvirpėjo. Visa tai priminė fokusininko triuką.

– Kokią taiklią ranką turite, – pagyriau. – Atrodo, tik kartą mačiau, kaip ji suvirpėjo.

– Kaip ir tada, kai buvau įtūžęs, – paprastai atsakė Puaro.

– Taip, iš tiesų! Jūs buvote padūkęs iš įsiūčio. Pri-

simenat? Kai radote išlaužtą misis Ingltorp segtuvo spynelę. Stovėjote prie židinio ir, kaip įpratęs, rikiavote ten visokius menkniekius, o jūsų ranka virpėjo lyg lapas! Sakyčiau...

Staiga aš užsičiaupiau. Puaro kimiai sudejavo ir, vėl sugriovęs savo kortų šedevrą, užsidengė rankomis veidą. Jis ėmė linguoti pirmyn atgal, tarsi kęsdamas nežmonišką skausmą.

– Dieve mano, Puaro! – sušukau aš. – Kas yra? Jums bloga?

– Ne, ne, – gaudydamas orą, suvapėjo jis. – Man... man... kilo idėja!

– Ach! – su palengvėjimu aiktelėjau aš. – Viena iš jūsų "mažųjų idėjų"?

– O, *ma foi**, ne! – atsakė Puaro. – Šįsyk ji grandiozinė! Milžiniška! Ir ją man sukėlėte jūs – jūs, mano drauge!

Staiga stvėręs mane į glėbį, jis pabučiavo į abu skruostus ir, man nespėjus atsikvošėti, strimgalviais išlėkė iš kambario.

Kaip tik tuo metu užėjo Merė Kavendiš.

– Kas atsitiko, mesjė Puaro? Jis prašvilpė pro mane šaukdamas: "Garažas! Dėl Dievo meilės, sakykit, madam, kur garažas!" ir, man nespėjus nė prasižioti, išpuolė į gatvę.

Aš šokau prie lango. Puaro tikrai žirgliojo gatve – vienplaukis, įnirtingai gestikuliuodamas. Beviltiškai numojęs ranka, aš grįžtelėjau į Merę.

– Jį sulaikys pirmas pasitaikęs policininkas. Štai, jis jau suka už kampo!

Mūsų akys susitiko, ir mes bejėgiškai įsispoksojom vienas į kitą.

– Nesuprantu, kas atsitiko.

* Garbės žodis (pranc.)

Aš papurčiau galvą.

– Nežinau. Jis statė kortų namelius, paskui pašoko kaip įgeltas ir išbėgo.

– Tikiuosi, iki pietų grįš, – tarė Merė.

Tačiau Puaro negrįžo net sutemus.

Dvyliktas skyrius
Paskutinioji grandis

Toks staigus Puaro dingimas visiems buvo tikra mįslė. Išaušo sekmadienio rytas, o jis vis nesirodė. Tačiau maždaug trečią valandą už lango įnirtingai ir pratisai suburzgė automobilis. Išlipo Puaro, lydimas Džepo ir Samerhėjaus. Mano mažasis draugas buvo visiškai pasikeitęs – jo veidas švytėjo iš laimės. Jis perdėtai pagarbiai nusilenkė Merei Kavendiš.

– Madam, prašau jūsų leidimo surengti nedidelį *réunion** salone. Dalyvauti privalo visi.

Merė liūdnai šyptelėjo.

– Juk žinote, mesjė Puaro, kad visais atžvilgiais turite *carte blanche*.**

– Jūs labai maloni, madam.

Vis dar spinduliuodamas iš džiaugsmo, Puaro sukvietė mus visus į svetainę ir sustatė kėdes.

– Mis Hovard – čia. Madmuazelė Sintija. Mesjė Lorencas. Geroji Dorkas. Ir Anė. *Bien!**** Luktelsim kelias minutes, kol atvažiuos misteris Ingltorpas. Nusiunčiau jam raštelį.

Mis Hovard pašoko nuo kėdės.

– Jei tas žmogus įkels koją į šiuos namus, aš išeisiu!

– O ne! Mis Hovard, prašau, pasilikite, – priėjęs

---

* Susirinkimą (pranc.)

** Galite veikti savo nuožiūra. (pranc.)

*** Gerai! (pranc.)

prie jos tyliai maldavo Puaro.

Pagaliau mis Hovard sutiko grįžti į savo vietą. Po kelių minučių pasirodė Alfredas Ingltorpas. Dabar jau visi buvo susirinkę, taigi Puaro oriai atsistojo kaip koks populiarus lektorius ir mandagiai nusilenkė savo auditorijai.

– Mesjė, madam, kaip žinote, šią bylą Džonas Kavendišas pavedė tirti man. Nieko nelaukęs aš apžiūrėjau velionės miegamąjį, kuris, gydytojų prašymu, buvo laikomas užrakintas, taigi jame viskas liko taip, kaip tragedijos momentu. Aš radau tris įkalčius: žalio audinio skiautę, vis dar drėgną dėmę ant kilimo prie lango ir tuščią dėžutę nuo bromido.

– Žaliasis audinys buvo įstrigęs į durų, vedančių į madmuazelės Sintijos kambarį, skląstį. Atidaviau jį policijai, tačiau šio įkalčio ji per daug nesureikšmino ir nesuprato, jog skiautė atplyšusi nuo žalio antrankovio.

Tarp susirinkusiųjų nuvilnijo susijaudinimo šurmulys.

– Stailze yra vienintelis žmogus, kuris darbuojasi laukuose, taigi užsideda antrankovius. Tai misis Kavendiš. Vadinasi, būtent ji buvo įėjusi į velionės miegamąjį per duris iš madmuazelės Sintijos kambario.

– Betgi tos durys buvo užsklęstos iš vidaus! – sušukau aš.

– Kai apžiūrinėjau kambarį, jos iš tikrųjų buvo užsklęstos. Tačiau iš pat pradžių tik misis Kavendiš tvirtino, kad jos buvo užsklęstos, nes ji pati ir patikrino tas duris. Kilusioj sumaišty ji turėjo begales progų užstumti skląstį. Aš kaip įmanydamas tikrinau savo numanymus. Pirmiausia pastebėjau, kad mano aptikta audinio skiautelė visiškai atitinka skylę išplėštame misis Kavendiš antrankovyje. Be to, apklausos metu misis Kavendiš tvirtino savo kambary girdėjusi, kaip misis

Ingltorp miegamajame prie lovos nukrito staliukas. Tai patikrinau jau pačioje tyrimo pradžioje. Pastačiau savo draugą, mesjė Hastingsą, kairiojoje namo pusėje, prie pat misis Kavendiš kambario durų, o pats su policininkais nuėjau į velionės miegamąjį ir ten neva netyčia nuverčiau staliuką. Kaip ir tikėjausi, mesjė Hastingsas nieko neišgirdo. Tai patvirtino mano nuojautą, kad misis Kavendiš sako netiesą, tvirtindama, jog tragedijos metu savo kambaryje rengėsi. Priešingai, esu įsitikinęs, kad Merė Kavendiš ne tik nebuvo savo kambary, o, kilus triukšmui, buvo velionės miegamajame.

Užmečiau akį į Merę. Ji sėdėjo mirtinai išbalusi, bet šypsojosi.

– Paaiškinsiu, kaip priėjau prie tokios išvados. Misis Kavendiš yra savo anytos kambaryje. Sakykim, ji kažko ieško, bet niekaip neranda. Staiga prabunda misis Ingltorp, ir ją suima siaubingi traukuliai. Senoji ištiesia ranką, nuverčia staliuką ir iš paskutiniųjų siekia varpelio. Išsigandusiai misis Kavendiš iš rankų iškrenta žvakė, ant kilimo ištikšta vaškas. Ji čiumpa žvakę ir sprunka į madmuazelės Sintijos kambarį, uždarydama paskui save duris. Paskui greitai išpuola į koridorių, kad tarnai nesuprastų, kur ji buvusi. Tačiau jau per vėlu! Abu pastato sparnus jungiančia galerija ataidi žingsniai. Ką jai daryti? Misis Kavendiš šasteli atgal į merginos kambarį ir ima ją purtyti, kad prabustų. Sunerimę namiškiai suguža į koridorių ir įnirtingai beldžia į misis Ingltorp duris. Tuo metu niekam nė nedingtelėjo, kad misis Kavendiš atėjo ne kartu su kitais, bet – ir tai labai svarbu – aš neradau nė vieno, kuris būtų matęs ją atbėgančią iš kitos namo pusės. – Puaro pažvelgė į Merę Kavendiš. – Juk taip buvo, madam?

Ji nukorė galvą.

– Jūs visiškai teisus, mesjė. Tikriausiai suprantate,

kad, jeigu būčiau buvusi tikra, jog šie faktai nepakenks mano vyrui, būčiau juos atskleidusi. Nors nemaniau, kad jie turi ką nors bendra su jo kalte ar nekaltumu.

– Tam tikra prasme, jūs teisi, madam. Jūsų tylėjimas padėjo man išvengti daugelio klystkelių ir teisingai suprasti kitus faktus.

– Vadinasi, tai tu sudeginai testamentą, Mere?! – sušuko Lorencas.

Ji papurtė galvą. Puaro irgi.

– Ne, – ramiai atsakė misis Kavendiš. – Yra vienintelis žmogus, kuris galėjo jį sunaikinti – pati misis Ingltorp!

– Neįtikėtina! – sušukau. – Juk ji buvo ką tik jį parašiusi!

– Ir vis dėlto, *mon ami*, tai buvo misis Ingltorp. Kaip kitaip paaiškintumėte faktą, kad tokią karštą dieną ji paprašė savo kambaryje pakurti židinį?

Aš aiktelėjau. Kokie kvailiai mes buvome, kad apie tai net nepagalvojome! O Puaro tęsė:

– Tą dieną, ponai, šešėlyje spigino 27°C karštis. O misis Ingltorp liepė užkurti ugnį. Kam? Mat ji norėjo kažką sunaikinti ir geresnio būdo nesugalvojo. Tikriausiai prisimenate, kad Stailze buvo laikomasi karo metų ekonomijos ir neišmetamas nė menkiausias popierėlis. Taigi sunaikinti tokį storą dokumentą, kaip testamentas nebuvo kaip. Vos tik išgirdau, kad misis Ingltorp kambary buvo pakurtas židinys, išsyk sumečiau, jog ji ketino sudeginti kažkokį svarbų dokumentą – galbūt testamentą. Taigi žaizdre radęs apanglėjusią skiautę pernelyg nenustebau. Tada dar, aišku, nežinojau, jog tas testamentas buvo parašytas tą pačią dieną, o sužinojęs, pripažinsiu, padariau didžiulę klaidą. Nusprendžiau, kad misis Ingltorp apsisprendimas sunaikinti testamentą tiesiogiai susijęs su tos dienos barniu ir kad skandalas

įvyko ne prieš testamento parašymą, o po to.

– Kaip dabar aišku, buvau neteisus. Vėliau supratau apsirikęs. Teko į situaciją pažvelgti naujomis akimis. Taigi ketvirtą valandą Dorkas nugirdo, kaip šeimininkė piktai išrėžė, kad neišsigąs vyro ir žmonos skandalo, net jeigu tai iškils į viešumą. Aš spėjau, ir vėliau tai pasitvirtino, jog šie žodžiai buvo skirti ne vyrui, o misteriui Džonui Kavendišui. Po valandos, penktą, misis Ingltorp pakartojo tuos pačius žodžius, bet jau kitoje situacijoje. Ji guodėsi Dorkas: “Nežinau, nė ką daryti. Vyro ir žmonos nesantaika – siaubingas dalykas”. Ketvirtą valandą ji netvėrė pykčiu, bet dar valdėsi. Penktą ji jau visiškai puolusi į neviltį ir kalba apie “siaubingą šoką”.

– Tyrinėdamas šį atvejį psichologiniu požiūriu, padariau išvadą, kuri, mano įsitikinimu, buvo teisinga. Tądien namuose įvyko du skandalai, ir antrasis iš jų buvo tiesiogiai susijęs su misis Ingltorp.

– Pamėginkim atkurti įvykius. Ketvirtą valandą misis Ingltorp susivaidija su sūnum ir pagrasina apie viską papasakoti jo žmonai, kuri, beje, didžiąją to barnio dalį ir girdėjo. Pusę penkių misis Ingltorp, supratusi, kokiu atveju testamentas praranda galią, parašo naują testamentą – palankų savo vyrui. Po juo pasirašo abu sodininkai. Penktą valandą Dorkas užklumpa šeimininkę gerokai susijaudinusią, su popieriaus lapeliu – kaip Dorkas pamano, “laišku” – rankoje. Kaip tik tada misis Ingltorp ir liepė užkurti židinį. Vadinasi, tarp pusės penkių ir penktos valandos įvyko kažkas, kas visiškai pakeitė jos apsisprendimą – dabar ji jau nenustygo sunaikinti ką tik parašytą testamentą. Kas tai galėjo būti? Kaip žinome, per tą pusvalandį miegamajame ji buvo viena – niekas nei įėjo, nei išėjo.

– Dabar galima tik spėlioti, bet manau, jog mano prielaida teisinga. Misis Ingltorp rašomojo stalo

stalčiuose pašto ženklų nebuvo. Kaip tik dėl to ji vėliau ir paprašė Dorkas keletą atnešti. Priešingame kambario kampe stovėjo jos vyro rašomasis stalas – beje, užrakintas. Tikėdamasi rasti ženklų, ji, kaip spėju, pamėgino jį atrakinti savo raktais. Vienas iš jų tiko. Taigi ji atidarė stalo viršų ir, naršydama ženklų, kai ką rado – tą popieriaus lapelį, kurį Dorkas matė jos rankoje ir kuris, be jokios abejonės, nebuvo skirtas misis Ingltorp akims. Negana to, misis Kavendiš buvo įsitikinusi, kad "laiškas", kurio jos anyta jokiu būdu nenorėjo jai parodyti, buvo raštiškas jos vyro neištikimybės įrodymas. Misis Ingltorp nėmaž nemelavo tvirtindama, jog tas popierius su Džonu neturi nieko bendra. Tačiau misis Kavendiš netikėjo – ji manė, jog anyta tiesiog užstoja savo posūnį. Misis Kavendiš – labai ryžtinga moteris ir po santūrumo kauke ji beprotiškai pavydi savo vyro. Taigi ji nusprendė žūtbūt gauti tą laišką, ir štai netrukus pasitaikė proga. Atsitiktinai jai po ranka pasipainiojo raktelis nuo misis Ingltorp segtuvo, kuris tą rytą buvo pradingęs. Misis Kavendiš žinojo, jog tame segtuve anyta laiko visus svarbius dokumentus.

– Tik pavydo pavergta moteris galėjo pasielgti taip, kaip misis Kavendiš. Vakare ji slapta atsklendė duris, vedančias į madmuazelės Sintijos kambarį. Matyt, sutepė vyrius, nes, kai pamėginau jas praverti, durys nė nečirptelėjo. Savąjį planą ji nusprendė įgyvendinti anksti ryte, nes tarnai buvo įpratę tuo metu girdėti misis Ingltorp žingsnius. Taigi misis Kavendiš apsirengė darbiniais drabužiais ir tylutėliai per madmuazelės Sintijos kambarį įsmuko į anytos miegamąjį.

Puaro akimirksniui nutilo, ir Sintija tuoj pat paprieštaravo:

– Bet aš tikrai būčiau prabudusi, jeigu kas nors vaikščiotų po mano kambarį!

– Jeigu nebūtumėt buvusi apsvaiginta.

– Apsvaiginta?

– *Mais, oui!**

– Prisimenate, – jis vėl kreipėsi į mus visus, – kad per visą tą sumaištį ir triukšmą čia pat, gretimame kambaryje, madmuazelė Sintija pūtė į akį! Tai galima paaiškinti dvejopai. Arba ji apsimetė mieganti (nors aš tuo netikiu), arba iš tikrųjų kietai miegojo, prigirdyta kažkokių vaistų.

– Turėdamas galvoje šią pastarąją idėją, aš atidžiai apžiūrėjau visus kavos puodukus, kadangi kavos madmuazelei Sintijai atnešė būtent misis Kavendiš. Paėmęs iš kiekvieno puodelio po pavyzdį, pasirūpinau, kad būtų atlikta analizė. Tačiau rezultatų ji nedavė. Aš kruopščiai suskaičiavau puodukus – juk vienas galėjo būti paimtas. Kavą gėrė šeši žmonės, šešis puodelius ir radau. Turėjau prisipažinti klydęs.

– Po kurio laiko susivokiau pražiūrėjęs svarbų dalyką. Kava buvo patiekta ne šešiems, o septyniems žmonėms – juk tą vakarą viešėjo daktaras Baueršteinas. Tai viską pakeitė, nes dabar vieno puodelio jau trūko. Tarnai nieko nepastebėjo. Mat kavą virusi Anė atnešė septynis puodelius ir nežinojo, jog misteris Ingltorpas jos neišgėrė. O Dorkas, kitą rytą nunešinėdama indus, kaip paprastai rado šešis puodelius – netgi penkis, nes šeštasis, sudužęs, gulėjo misis Ingltorp miegamajame.

– Neliko abejonių, jog trūko būtent madmuazelės Sintijos puodelio. Mano įsitikinimą sustiprino dar ir tas faktas, kad visuose puodeliuose buvo rasta cukraus, o madmuazelė Sintija kavos niekada nesaldino. Be to, mano dėmesį patraukė Anės pasakojimas apie kažkokią "druską", išbirusią ant padėklo su kakavos puodeliais, kuriuos ji kas vakarą nunešdavo į misis Ingltorp kambarį.

* Žinoma! (pranc.)

Taigi nusiunčiau ištirti ir tos kakavos.

– Bet tokią analizę jau buvo atlikęs daktaras Baueršteinas! – nustebo Lorencas.

– Ne visai tokią. Jis tik liepė laborantui patikrinti, ar nėra strichnino, bet migdomųjų, kaip aš, neieškojo.

– Migdomųjų?

– Taip. Štai tyrimo rezultatas. Misis Kavendiš ir savo anytai, ir madmuazelei Sintijai buvo įpylusi nepavojingų, bet stipriai veikiančių migdomųjų. Labai gali būti, kad dėl to ji pergyveno *mauvais quart d'heure*!* Įsivaizduokite, kaip ji jautėsi, kai jos akyse anytai staiga pasidarė bloga ir ji pasimirė, o visi ėmė kalbėti apie nunuodijimą! Ji manė, jog migdomieji, kurių įpylė, buvo visai nekenksmingi, tačiau, be abejo, nusmelkė mintis, kad būtent jie nuvarė anytą į kapus. Apimta panikos ji nubėga laiptais ir greitai paslepia madmuazelės Sintijos puoduką bei lėkštutę didelėje varinėje vazoje, kurioje juos vėliau rado mesjė Lorencas. Kakavos likučių ji nesiryžta liesti, nes velionės kambaryje pernelyg daug žmonių. Sužinojusi, jog misis Ingltorp mirė nuo strichnino, ji lengviau atsikvepia – vadinasi, visa ši tragedija nutiko ne dėl jos kaltės.

– Dabar galima paaiškinti, kodėl apsinuodijimo strichninu simptomai pasireiškė taip vėlai. Migdomieji kelioms valandoms pristabdė nuodų veikimą.

Puaro nutilo. Merė pakėlė akis, ir jos veidas iš lėto nuraudo.

– Viskas, ką jūs pasakėte, yra tiesa, misteri Puaro. Tai buvo siaubingiausios valandos mano gyvenime. Niekada to neužmiršiu. O jūs tiesiog nuostabus. Dabar suprantu...

– Ką aš turėjau galvoje sakydamas, kad galite ramiai atlikti išpažintį "tėtušiui Puaro"? Bet jūs manim

* Pavojingą valandėlę (pranc.)

nepasitikėjote.

– Dabar man viskas aišku, – tarė Lorencas. – Kakava su migdomaisiais, kurią išgėrė po užnuodytos kavos, sulėtino strichnino veikimą.

– Būtent. Tik ar buvo ta kava užnuodyta? Čia iškyla šioks toks sunkumas, kadangi misis Ingltorp jos negėrė.

– Kaip?! – visi aiktelėjo iš nuostabos.

– Taip, taip. Prisimenate, pasakojau apie dėmę ant kilimo misis Ingltorp miegamajame? Ji buvo dar drėgna ir stipriai kvepėjo kava. Aplinkui mėtėsi smulkios porceliano šukės. Man iškart tapo aišku, kas atsitiko, mat vos prieš dvi minutes buvau padėjęs savo mažąjį lagaminėlį ant staliuko prie lango – staliukas pasviro ir lagaminėlis nušliuožė tiesiai ant dėmės. Esu įsitikinęs, jog, kai misis Ingltorp pastatė kavos puodelį, nenaudėlis staliukas jai iškrėtė tokį pat piktą pokštą.

– Kas nutiko paskui, galime tik spėlioti. Manau, velionė pakėlė sudužusį puodelį ir padėjo ant staliuko prie lovos. Po to, norėdama atsigaivinti, pasišildė kakavos ir iš lėto ją gurkšnojo. Štai čia iškyla dar viena problema. Išsiaiškinome, kad misis Ingltorp kavos negėrė. Ir vis dėlto į jos organizmą tarp septintos ir devintos valandos vakaro pateko strichnino. Ką gi dar ji galėjo išgerti, kas būtų užmaskavęs strichnino skonį? – Puaro apžvelgė susirinkusiuosius ir išraiškingai atsakė pats: – Savo vaistus!

– Norite pasakyti, kad žudikas įpylė į juos strichnino? – paklausiau aš.

– Nereikėjo nei pilti, jo jau buvo – mikstūroje. Strichninas, pražudęs misis Ingltorp, buvo lygiai tas pats nuodas, kurio jai išrašė daktaras Vilkinsas. Kad viskas būtų aišku, perskaitysiu, kas parašyta Raudonojo kryžiaus ligoninės receptų žinyne:

"Mikstūrą vartoti itin atsargiai:

Strichnino sulfato 1 gramas
Bromido potašo 3 gramai
Vandens 3 gramai

Po kelių valandų didžioji strichnino dalis nusėda skaidriais kristalais kaip netirpus bromidas. Gerdama panašią mikstūrą, Anglijoje mirė viena moteris: strichninas susikaupė ant dugno ir su paskutine vaistų doze pateko į jos organizmą."

– Daktaro Vilkinso mikstūroje bromido, žinoma, nebuvo, bet, jei prisimenate, kalbėjau apie tuščią bromido miltelių dėžutę. Užtenka į mikstūrą įberti šiek tiek tų miltelių, ir visas strichninas nusėda buteliuko dugne. Vėliau sužinosite, kad žmogus, kuris paprastai ruošdavo misis Ingltorp vaistus, visada labai stengėsi nesuplakti skysčio ir palikti nuosėdas dugne.

– Tirdamas bylą, surinkau nemažai faktų, liudijančių, kad žmogžudystė turėjo įvykti pirmadienio vakarą. Tą dieną buvo nupjauta misis Ingltorp varpelio virvutė, ir pasirūpinta, kad madmuazelė Sintija praleistų naktį pas draugus. Taigi misis Ingltorp dešiniojoje namo pusėje būtų likusi visiškai viena ir jos pagalbos šauksmo niekas nebūtų išgirdęs. Tačiau skubėdama į kaimo vakarėlį, misis Ingltorp užmiršo išgerti vaistus. Kitą dieną ji pietavo ne namuose, taigi paskutiniąją – mirtiną! – mikstūros dozę išgėrė dvidešimt keturiom valandom vėliau, nei buvo numatęs žudikas. Būtent dėl šito uždelsimo paskutinysis įkaltis – paskutinioji grandis – dabar mano rankose.

Visiems užgniaužus kvapą, Puaro iškėlė tris popieriaus juosteles.

– Štai laiškas, parašytas paties žudiko ranka, *mes amis*! Jeigu jis būtų buvęs bent kiek aiškesnis, galbūt misis Ingltorp, laiku perspėta, būtų likusi gyva. Ji, tiesa, pajuto gresiantį pavojų, tik nežinojo, iš kurios pusės jo tikėtis.

Stojo mirtina tyla. Mano draugas sudėjo juosteles ir atsikrenkštęs perskaitė:

Mieloji Evelina,

Tikriausiai jau nerimauji, negirdėdama naujienų. Viskas gerai, tik tai, kas turėjo įvykti vakar, įvyks šiandien. Na, supranti, apie ką aš kalbu. Ateis geras metas, kai tik senoji numirs ir pasitrauks iš kelio. Nemanau, kad mane kas kaltintų. Ta tavo idėja apie bromidą tiesiog geniali! Tačiau turime būti atsargūs. Vienas neapdairus žingsnis ir...

– Šioje vietoje laiškas nutrūksta – matyt, jo autorių kažkas sutrukdė. Tačiau kas jį parašė, nekelia abejonių. Šis braižas pažįstamas mums visiems ir...

Staiga tylą perskrodė siaubingas klyksmas.

– Šėtone! Kur tu jį radai?

Dunkstelėjo virsdama kėdė. Puaro vikriai šastelėjo į šalį, ir užpuolikas žnegtelėjo ant grindų.

– Mesjė, madam, – iškilmingai kreipėsi Puaro, – leiskite man pristatyti žudiką – misterį Alfredą Ingltorpą!

Tryliktas skyrius
Puaro paaiškina

– Puaro, jūs senas išverstakaili! – rūstavau aš. – Man taip ir niežti nagai griebti jums už gerklės! Kodėl visą tą laiką mane mulkinot?

Mes sėdėjome bibliotekoje. Buvo praslinkusios kelios beprotiškai įtemptos dienos. Apačioje esančiame kambary vėl gyveno Džonas su Mere, o Alfredas Ingltorpas ir mis Hovard buvo suimti. Pagaliau Puaro buvo su manim, ir galėjau patenkinti savo vis dar rusenantį smalsumą.

Kiek patylėjęs mano draugas pagaliau atsakė:

– Aš jūsų neapgaudinėjau, *mon ami*. Daugų daugiausiai leidau jums pačiam apsigauti.

– Bet kodėl?

– Kaip čia paaiškinus? Suprantate, mano drauge, jūs iš prigimties toks sąžiningas, o jūsų veidas – toks kiaurai permatomas, kad nuslėpti savo jausmus jums būtų buvę neįmanoma. Jeigu būčiau atskleidęs, ką galvoju, vos jums susitikus su Alfredu Ingltorpu, tas akylas džentelmenas būtų užuodęs, vaizdžiai tariant, kur šuo pakastas. O tada – sudie mūsų šansams jį sučiupti!

– O man atrodo, aš esu kur kas diplomatiškesnis, nei jūs manote.

– Mano drauge, prašau, nepykit! Jūsų pagalba buvo neįkainuojama. Tik jūsų nuostabiai tyra prigimtis vertė mane prilaikyti liežuvį.

– Vis tiek... – sumurmėjau, kiek atlyžęs. – Galėjote bent užsiminti.

– Ir užsiminiau, mano drauge. Kelis kartus. Bet jūs neatkreipėt dėmesio. Tik prisiminkite – ar aš kada nors jums sakiau, jog tikiu, kad Džonas Kavendišas kaltas? Ne, priešingai, tvirtinau, kad jis bene garantuotai bus išteisintas.

– Taip, bet...

– O tuoj po to argi nesakiau, jog sunkiausia įrodyti žudiko kaltę? Nejaugi nesupratote, kad kalbu apie du skirtingus žmones?

– Ne, nesupratau, – prisipažinau.

– O iš pat pradžių, – tęsė Puaro, – argi nekartojau, jog nenoriu, kad misterį Ingltorpą suimtų *dabar pat*? Jus tai turėjo užvesti ant kelio.

– Norite pasakyti, kad įtarėt jį jau tada?

– Taip. Kam gi kitam, jei ne pačios misis Ingltorp vyrui galėjo būti naudinga jos mirtis? Tas faktas iš karto badė akis. Kai pirmą dieną su jumis nuėjau į Stailzą, dar nenutuokiau, kaip buvo atliktas nusikaltimas, bet iš to, ką girdėjau apie misterį Ingltorpą, supratau – nelengva jį bus sučiupti. Dvare iš karto supratau, jog testamentą sudegino jis. Beje, dėl šito, mano drauge, irgi negalite skųstis – juk nėriausi iš kailio, kad suprastumėte, jog karštą vasaros dieną židinio šiaip sau nekuria.

– Taip, taip, – nekantriai burbtelėjau. – Bet tęskite.

– Paskui, mano drauge, ėmiau gerokai abejoti, ar tikrai misteris Ingltorpas kaltas. Buvo pernelyg daug faktų, liudijančių, jog tai jo darbas.

– O kada jūs galutinai apsisprendėte?

– Kai pastebėjau, jog kuo labiau stengiuosi jį išteisinti, tuo labiau jis nori būti areštuotas. O kai paaiškėjo, kad misis Reikes – ne Ingltorpo, o Džono meilužė, viskas sustojo į savo vietas.

– Kuo čia dėta misis Reikes?

– Ogi štai kuo. Jeigu su misis Reikes romaną būtų

užmezgęs Ingltorpas, jo tylėjimas būtų buvęs visiškai suprantamas. Bet kadangi visas kaimas ūžia, jog gražuolė ūkininko žmona susuko galvą Džonui, Ingltorpo tylėjimo priežastys visai kitos. Absurdas buvo apsimetinėti, kad jis bijo skandalo – joks skandalas jam negrėsė. Toks Alfredo elgesys privertė mane gerokai pakrapštyti pakaušį, ir aš iš lėto priėjau prie išvados, jog jis norėjo būti areštuotas. *Eh bien!** Nuo to momento buvau lygiai taip pat pasiryžęs neleisti, kad jį suimtų.

– Minutėlę, minutėlę... Bet kodėl jis norėjo būti areštuotas?

– Todėl, *mon ami*, kad pagal jūsų šalies įstatymus žmogus, kuris kartą jau buvo išteisintas, nebegali būti teisiamas už tą patį nusikaltimą. Tai štai! Jo sumanymas buvo išties gudrus. Jis, aišku, nutuokė, jog įtarimas kris ant jo, taigi sukurpė gyvą galą įkalčių prieš save. Jis norėjo būti įtartas. Troško būti areštuotas. Tada jis pateiksiąs nepaneigiamą alibi ir, valio, bus saugus visą likusį gyvenimą!

– Bet aš vis tiek nesuprantu, iš kur jis galėjo gauti alibi, jeigu vaistinėje pirko strichniną?

Puaro nustebęs pažvelgė į mane.

– Kaip? Jums vis dar neaišku, mano drauge? Juk į vaistinę ėjo mis Hovard!

– Mis Hovard?

– Žinoma! Kas gi kitas? Šis vaidmuo jai tiko labiausiai. Pakankamai aukšta, sodraus, vyriško balso. O be to, neužmirškite, kad ji – Ingltorpo pusseserė, ir jie gerokai panašūs, ypač eisena ir laikysena. Taip, pasiutusiai gudrus buvo planas!

– O kaip bromidas pateko į mikstūrą?

– *Bon!*** Paaiškinsiu, kaip buvo. Spėju, jog visą

* Ką gi! (pranc.)

** Gerai! (pranc.)

nusikaltimą suruošė mis Hovard. Prisimenate, kartą ji užsiminė, kad jos tėvas buvo gydytojas? Gal ji pati pagamino tuos vaistus, o gal idėja kilo vartant vieną iš madmuazelės Sintijos knygų, iš kurių mergina rengėsi egzaminui. Bet kuriuo atveju, mis Hovard žinojo tą faktą, kad įpylus bromido į strichnino mikstūrą, pastarasis nusėda ant dugno. Tikriausiai idėja jai šovė staiga. Misis Ingltorp turėjo dėžutę bromido miltelių, kurių kartais išgerdavo nakčiai. Kas gali būti lengviau, kaip ištirpinti vieną ar du miltelių pakelius dideliame misis Ingltorp vaistų buteliuke, kai jį atsiuntė Kotas? Praktiškai jokios rizikos. Tragedija įvyks tik beveik po dviejų savaičių. Jeigu kas nors ir pamatys juos liečiant vaistus, iki to laiko užmirš. Dirbtinai išprovokavusi kivirčą, mis Hovard išvažiavo. Ilgas laiko tarpas ir jos nebuvimas išdildys bet kokį įtarimą. Taip, gudriai sumanyta! Jeigu jie būtų pasitenkinę tik tuo, nusikaltimas galėjo likti neišaiškintas. Bet šito jiems neužteko. Jie stengėsi būti pernelyg protingi, ir čia buvo jų klaida.

Įsmeigęs akis į lubas, Puaro išsitraukė mažytę cigaretę.

– Pirkdami strichniną kaimo vaistinėje ir jo braižu pasirašydami registracijos žurnale, jie siekė suversti įtarimą ant jo. Jie žinojo, jog pirmadienį misis Ingltorp turi išgerti paskutinę vaistų dozę. Taigi Alfredas Ingltorpas pasistengė, kad tądien, šeštą vakaro toli nuo kaimo jį pamatytų kuo daugiau žmonių. Mis Hovard buvo jau anksčiau paskleidusi gandą apie jo ir misis Reikes meilės ryšius, kad vėliau Ingltorpas galėtų pasiteisinti, kodėl nepasakojo apie tą pasivaikščiojimą. O pati tuo metu, persirengusi Ingltorpu, nuėjo į vaistinę, papasakojo ten neva norinti nunuodyti šunį, nupirko strichnino ir Džono braižu, kurį buvo rūpestingai išstudijavusi, pasirašė – “Alfredas Ingltorpas”.

– Tačiau galėjo nieko neišdegti, jeigu ir Džonas būtų sugebėjęs pateikti alibi. Todėl mis Hovard, vis dar imituodama jo braižą, rašo misteriui Kavendišui anoniminį laiškelį, ir šis traukia į nuošalią vietą, kur niekas jo nepamatys, vadinasi, ir alibi bus nepatikimas.

– Lig tol viskas einasi kaip per sviestą. Mis Hovard išvažiuoja į Midlinhemą, Alfredas Ingltorpas grįžta į Stailzą. Jo niekas negali sukompromituoti, nes strichninas pas mis Hovard, o pagaliau, jis reikalingas tik kaip priemonė nukreipti įtarimą į Džoną Kavendišą.

– Bet čia atsitinka nenumatytas dalykas. Tą vakarą misis Ingltorp neišgeria savo vaistų! Nutraukta varpelio virvutė, Sintijos nebuvimas (tuo Ingltorpas pasirūpino per savo žmoną) – viskas veltui! Ingltorpas nervinas ir... suklysta.

– Misis Ingltorp nesant namuose, jis sėda rašyti savo bendrininkei, kuri, kaip jis nuogąstauja, gali būti apimta panikos dėl žlungančio plano. Gali būti, jog misis Ingltorp grįžo anksčiau, nei jis tikėjosi. Ingltorpas paskubom įmeta laiškelį į rašomąjį stalą ir užrakina. Namuose likti pavojinga – žmona gali ko nors paprašyti, teks atidaryti rašomąjį stalą, ir ji gali pastebėti laišką. Taigi Alfredas išeina pasivaikščioti į miškelį. Jam nė nedingteli, kad misis Ingltorp gali atrakinti stalą savo raktu ir aptikti įkaltį.

– Kaip žinome, būtent taip ir nutiko. Misis Ingltorp perskaito laišką ir sužino apie savo vyro bei mis Hovard suokalbį. Deja, sakinys apie bromidą jai mažai ką tesako. Ji suvokia apie iškilusį pavojų, bet nežino, iš kurios pusės jis užgrius. Nieko nesakiusi vyrui, ji parašo savo notarui, prašydama rytoj atvykti į Stailzą. Ką tik parašytą testamentą nusprendžia tučtuojau sunaikinti. Lemtingąjį laiškelį pasilieka.

– Vadinasi, rausvojo segtuvo spynelę Ingltorpas

išlaužė, ieškodamas laiško?

– Taip, ir iš to, kaip siaubingai jis rizikavo, matyti, jog suprato šio įkalčio reikšmę. Išskyrus tą laišką, su nusikaltimu jo daugiau niekas nesiejo.

– Tada nesuprantu vienintelio dalyko: kodėl jis jo nesunaikino?

– Todėl, kad nedrįso rizikuoti dar labiau, laikydamas jį prie savęs.

– Vis tiek neaišku.

– Nagi, įlįskite į Ingltorpo kailį. Jis turėjo labai mažai laiko – po penkių minučių atvykome mes, o prieš tai Anė šlavė laiptus ir būtų pastebėjusi kiekvieną, einantį į dešiniąją dvaro pusę. Įsivaizduokite, kaip Ingltorpas virpančiomis rankomis bando raktus – o jie visi tokie panašūs! Pagaliau atrakina duris ir puola prie segtuvo. Bet jis užrakintas, o rakto nematyti! Alfredui tai siaubingas smūgis – mat dabar jis nebegalės nuslėpti buvęs šiame kambaryje. Tačiau jis pasiryžęs viską statyti ant kortos, kad tik atgautų tą prakeiktą laiškelį. Lenktiniu peiliuku greitai išlaužęs spynelę, jis karštligiškai rausiasi tarp popierių, kol pagaliau randa, ko ieško.

– Bet čia iškyla nauja problema: kur tą laišką dėti? Juk jį gali pastebėti išeinantį iš kambario, gali apieškoti, ir jeigu ras šį popiergalį – jam galas! Turbūt tuo metu Ingltorpas išgirsta, jog apačioje misteris Velsas ir Džonas išeidinėja iš buduaro. Reikia skubėti. Kur kišti šį prakeiktą laišką? Į šiukšlių dėžę? Bet ją tikrai patikrins! Padėtis be išeities! Jis paklaikusiomis akimis dairosi aplinkui ir staiga pamato... Kaip jūs manote ką, *mon ami*?

Aš gūžtelėjau pečiais.

– Jis pamato ant židinio atbrailos vazą. Akimoju perplėšia laišką į tris ilgas juosteles, susuka į ritinėlius ir įmeta į vazą.

Iš nuostabos aiktelėjau.

– Niekam nė į galvą nešaus ten dirstelėti, – tęsė Puaro. – O jis, turėdamas laiko, grįš ir sunaikins šį vienintelį įkaltį.

– Vadinasi, jis visą laiką buvo misis Ingltorp miegamajame, mums po nosimi?

Puaro linktelėjo galvą.

– Taip, mano drauge. Ten aš ir radau "paskutiniąją grandį". Tą vietą man parodėte jūs.

– Aš?!

– Prisimenate, sakėte, jog mano rankos virpėjo, kai dėliojau mažmožius ant židinio atbrailos?

– Taip, bet aš nesuprantu...

– O aš supratau. Žinote, mano drauge, aš prisiminiau, jog tą patį rytą, kai mudu buvome tame kambaryje, aš jau buvau surikiavęs į vieną eilę daikčiukus ant židinio. Jeigu jie būtų stovėję tvarkingai, tikrai nebūčiau to daręs vėl! Vadinasi, prie jų kažkas buvo prikišęs nagus.

– Dieve mano... – sumurmėjau aš. – Tai štai kodėl jūs kaip patrakęs išrūkote į Stailzą! Ir radote ten tebegulintį laišką!

– Taip, svarbiausia buvo nepavėluoti.

– Bet vis tiek nesuprantu. Nejaugi Ingltorpas buvo toks mulkis, kad paliko jį vazoje, nors turėjo begales progų sunaikinti?

– Klystate. Jis neturėjo nė menkiausios galimybės. Aš tuo pasirūpinau.

– Jūs?

– Taip. Prisimenate, kaip priekaištavote man, kad per daug plepu?

– Taip.

– Mano drauge, man tai buvo vienintelė išeitis. Tada dar nebuvau tikras, kas padarė nusikaltimą, tačiau samprotavau taip: jeigu žudikas – Ingltorpas, laiško prie

savęs jis nelaikys, bus kur nors paslėpęs, ir, įtraukęs į šį reikalą namiškius, sutrukdysiu jam jį sunaikinti. Jis jau ir taip buvo įtariamas, o atidengęs kortas įsigijau apie dešimtį savanorių pagalbininkų, kurie nenuleido nuo jo akių. Taigi Alfredas buvo priverstas sprūsti iš Stailzo, palikęs nelemtąjį laišką vazoj.

– Betgi mis Hovard tai jau tikrai niekas netrukdė jį sunaikinti.

– Taip, tik Evelina nė nežinojo, jog egzistuoja toks laiškas. Pagal savo iš anksto suregztą planą, ji nepratarė Alfredui Ingltorpui nė žodžio. Jie dėjosi mirtinais priešais ir, kol nebuvo apkaltintas Džonas Kavendišas, nedrįso susitikinėti. Aš, žinoma, akylai stebėjau Ingltorpą, tikėdamasis, kad anksčiau ar vėliau jis parodys man slėptuvę. Bet tas tipas per daug gudrus, kad rizikuotų. Laiškelis saugiai gulėjo sau vazoj, ir Alfredas tikriausiai raminosi – jeigu niekas ten nedirstelėjo pirmąją savaitę, vargu ar aptiks ir vėliau. Ir jeigu ne jums atsitiktinai išsprūdusi mintis, jis niekada nebūtų stojęs prieš teismą.

– Dabar man aišku. O kada jūs pradėjote įtarti mis Hovard?

– Kai per apklausą ji pamelavo gavusi laišką iš misis Ingltorp.

– Kodėl jūs manote, kad ji melavo?

– O jūs matėte tą laišką? Ar prisimenate, kaip jis atrodė?

– Taip, daugmaž.

– Tuomet turbūt atkreipėt dėmesį, kad misis Ingltorp rašysena buvo labai aiški ir tarp žodžių palikti dideli tarpai. Tačiau data lapo viršuje – “liepos 17 d.” – užrašyta visai kitu braižu. Suprantate, ką noriu pasakyti?

– Ne, – prisipažinau, – nesuprantu.

– Hastingsai, laiškas buvo parašytas ne liepos sep-

tynioliktąją, o septintąją – kitą dieną, išvykus mis Hovard. Tiesiog prieš septynetą prirašytas vienetas.

– Bet kodėl?

– Man irgi kilo šis klausimas. Kodėl Evelina sunaikino liepos septynioliktąją parašytą laišką ir vietoj jo sukurpė šį? Kadangi nenorėjo parodyti ano? Bet vėlgi – kodėl? Ir tada man šovė viena mintis. Prisimenate, sakiau, jog reikia saugotis žmonių, kurie nesako tiesos.

– Ir vis dėlto, – sušukau užsiplieskęs, – po to nurodėte dvi priežastis, dėl kurių mis Hovard negalėjo įvykdyti šio nusikaltimo!

– Taip, tai labai svarios priežastys, – sutiko Puaro. – Jos ilgą laiką man buvo suklupimo akmuo, kol neprisiminiau vieno labai svarbaus fakto: mis Hovard – Ingltorpo pusseserė. Viena atlikti nusikaltimo ji negalėjo, tačiau būti žudiko bendrininkė – puikiausiai! Ta jos perdėta neapykanta Ingltorpui slėpė visai kitus jausmus. Jų aistringas romanas užsimezgė dar gerokai prieš tai, kai ji atvyko į Stailzą. Jau anksčiau jie buvo surezgę klastingą planą: Ingltorpas veda šią turtingą, bet kvailoką senutę ir paskatina ją parašyti jam naudingą testamentą. Paskui įsimylėjėliai padeda jai iškeliauti į kitą pasaulį, o patys tikriausiai išvyksta iš Anglijos ir laimingai leidžia dienas iki gyvenimo pabaigos.

– Taip, labai sukta ir neskrupulinga porelė. Tuo metu, kai ant Ingltorpo krisiąs įtarimas, ji tylutėliai ruoš visai kitokią *dénouement*.* Atlėks iš Midlinhemo su Džoną Kavendišą kompromituojančiais įkalčiais. Jos pačios tai niekas neįtarinėja ir neatkreipia dėmesio, kada ji išeina, kada pareina. Nutaikiusi progą, mis Hovard paslepia strichniną ir akinius Džono kambary, o barzdą įkiša į skrynią ant aukšto. Ji būtinai pasirūpinsianti, kad anksčiau ar vėliau šiuos įkalčius kas nors rastų.

* Atomazga (pranc.)

– Bet aš vis tiek nesuprantu, kodėl jie nusprendė suversti kaltę ant Džono. Juk kur kas labiau būtų tikęs Lorencas.

– Teisingai, bet taip jau susiklostė aplinkybės, kad įtarinėti buvo pradėtas Džonas. Porelei suokalbininkų nebeliko nieko kito, kaip pasirinkti jį.

– Karti jam teko dalužė, – susimąstęs tariau aš.

– Ir jūs tikriausiai suprantate keisto Lorenco elgesio priežastį?

– Ne.

– Nejaugi nepastebėjote, kad jis buvo įsitikinęs, jog žmogžudystę atliko madmuazelė Sintija?

– Ne, – apstulbau aš. – Negali būti!

– Kodėl gi? Man pačiam jau buvo pradėję taip atrodyti. Dėl to ir paklausiau misterio Velso, ar misis Ingltorp negalėjo paveldėtoju paskelbti ne šeimos narį. O dar tie bromido milteliai, kuriuos ji ruošė. Arba Dorkos pasakojimas, kaip Sintija maskaradui persirengė vyrišku kostiumu. Taip, prieš ją buvo daugiau įkalčių nei prieš bet ką kitą.

– Juokaujate, Puaro?

– Nė kiek. Gal pasakyti jums, kodėl mesjė Lorencas taip išblyško, kai lemtingą vakarą įžengė į mirštančios motinos kambarį? Ogi dėl to, jog per jūsų petį pamatė, kad madmuazelės Sintijos durys atsklęstos.

– Bet juk per apklausą jis tvirtino priešingai!

– Kaip tik tai ir sustipino mano įtarimą, jog jis meluoja. Lorencas paprasčiausiai užstojo madmuazelę Sintiją.

– Bet kodėl?

– Nes myli ją.

Aš nusijuokiau.

– Štai čia, Puaro, jūs klystate! Tikrai žinau, kad jis ne tik jos nemyli, bet tiesiog nekenčia.

– Kas jums tai sakė, *mon ami*?

– Pati Sintija.

– *La pauvre petite!** Ir ji buvo labai susikrimtusi?

– Ne, kaip tik sakė, kad dėl to nė kiek nesijaudina!

– Vadinasi, tikrai labai jaudinasi, – atrėžė Puaro. – Visos jos vienodos, tos... *les femmes***!

– Tai, ką jūs pasakėte apie Lorencą, mane tikrai nustebino, – prisipažinau aš.

– Bet kodėl? Juk viskas aišku kaip ant delno. Argi mesjė Lorencas nesiraukė kiekvieną kartą, kai madmuazelė Sintija kalbėjosi ar juokavo su jo broliu? Jis buvo įsikalęs į savo pailgą makaulę, kad ji įsimylėjusi mesjė Džoną. Įėjęs į motinos miegamąjį ir pamatęs, jog ji akivaizdžiai nunuodyta, jis iškart padarė išvadą, jog čia gali būti prikišusi nagus Sintija. Lorencas kone puolė į neviltį. Prisiminęs, kad būtent *ji* vakare palydėjo misis Ingltorp į viršų, jis kulnu suknežino puoduką, tikėdamasis, kad jo turinio niekas nepatikrins. Paskui atkakliai ir visai be reikalo gynė "natūralios mirties" versiją.

– O ką jūs turėjote galvoje, prašydamas pasakyti Lorencui, kad ieškotų "dar vieno kavos puodelio"?

– Buvau tikras, jog jį paslėpė misis Kavendiš, bet norėjau įsitikinti. Mesjė Lorencas nesuprato, ką reiškia šie mano žodžiai, bet kiek pagalvojęs nusprendė, kad jeigu ras dingusį puodelį, apsaugos nuo įtarinėjimų savo mylimąją. Ir jis buvo visiškai teisus.

– Puaro, turiu dar vieną klausimą. Ką reiškia priešmirtiniai misis Ingltorp žodžiai?

– Tai, žinoma, buvo kaltinimas savo vyrui.

– Dieve, Puaro, – atsidūsėjęs tariau aš, – atrodo, jūs galite paaiškinti bet ką! Džiaugiuosi, kad viskas baigėsi

* Vargšelė! (pranc.)

** Moterys! (pranc.)

taip laimingai. Net Džonas susitaikė su žmona.

– Mano dėka.

– Kaip tai... jūsų?

– Mielas mano drauge, ar suprantate, jog juos vėl suartino tik teismas? Aš nė kiek neabejojau, kad Džonas Kavendišas vis dar myli žmoną, kaip ir jinai – savo vyrą. Tačiau jie buvo pernelyg nutolę. Ir vis per nesusipratimą. Merė ištekėjo jo nemylėdama, ir jis tai žinojo. Džonas savotiškai išmintingas žmogus, nenorėjo pirštis per prievartą. Jam atsitraukus, prabudo jos jausmai. Tačiau jie abu labai orūs, ir ta puikybė neleido jiems suartėti. Džonas užmezgė romaną su misis Reikes, o Merė tyčia flirtavo su daktaru Baueršteinu. Prisimenate tą dieną, kai buvo suimtas Džonas Kavendišas, o mane radote sukantį galvą, kaip pasielgti.

– Taip, aš tada puikiausiai supratau jūsų susirūpinimą.

– Dovanokite, *mon ami*, bet jūs nieko nesupratote. Man iškilo dilema – išteisinti Džoną tučtuojau ar ne? Man nesunku buvo įrodyti, jog jis nekaltas, bet suimti tikruosius nusikaltėlius tai būtų sutrukdę. Jie iki paskutinio akimirksnio nežinojo, ką aš galvoju, ir iš dalies tai atnešė mums sėkmę.

– Norite pasakyti, jog galėjote išgelbėti Džoną Kavendišą nuo teismo?

– Taip, mano drauge. Bet po ilgų apmąstymų nusprendžiau, jog svarbiau “moters laimė”. Tik didžiulis pavojus, kurį jiems teko iškęsti, galėjo sutaikyti tas dvi išdidžias sielas.

Aš netekęs žado pažvelgiau į Puaro. Koks pašėlusiai drąsus šis mažas vyrutis! Kas gi kitas galėtų leisti teisti žmogų už motinos nužudymą vien tam, kad sutaikytų jį su žmona?!

– Žinau, ką galvojate, *mon ami*, – šypsodamasis

tarė Puaro. – Tam ryžtis galėjo tik Erkiulis Puaro! Ir nereikia manęs smerkti. Vyro ir moters laimė – svarbiausias dalykas pasaulyje.

Jo žodžiai priminė man, kaip dar visai neseniai Merė, išblyškusi bei išsekusi, gulėjo ant sofos ir įdėmiai klausėsi. Apačioje suskambo varpelis. Ji pašoko. Į kambarį įėjo Puaro ir, pastebėjęs jos iškankintas akis, nežymiai linktelėjo.

– Taip, madam, – tarė jis. – Aš atvedžiau jums jūsų vyrą.

Jis pasitraukė į šalį, o aš išeidamas pamačiau, kaip suspindo džiaugsmu Merės akys, kai Džonas Kavendišas čiupo savo žmoną į glėbį.

– Gal jūs ir teisus, Puaro, – švelniai pratariau. – Šiame pasauly tai svarbiau už viską.

Staiga pabeldė į duris. Galvą kyštelėjo Sintija.

– Aš… Aš tik…

– Maloniai prašom, – tariau pašokęs.

Ji įėjo, bet nesisėdo.

– Aš… tik norėjau jums kai ką pasakyti…

– Taip?

Sintija minutėlę pašė nedidelį kutą, paskui ūmai sušukusi “Kaip aš jus myliu!”, pirmiau pabučiavo mane, paskui Puaro ir išbėgo iš kambario.

– Ką visa tai reiškia? – suvapėjau apstulbęs.

Žinoma, Sintijos pabučiavimas buvo labai malonus, bet kodėl tai reikėjo daryti taip viešai?

– Tai reiškia, jog ji pagaliau suprato, kad mesjė Lorencas nėra jai toks jau abejingas, – mąsliai atsakė Puaro.

– Bet…

– O štai ir jis.

Į kambarį įėjo Lorencas.

– Ei, mesjė Lorencai! – pašaukė Puaro. – Atrodo,

jau galime jus pasveikinti, ar ne?

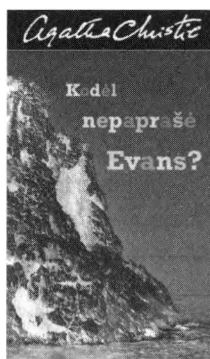
Lorencas išraudo ir droviai šyptelėjo. Įsimylėjęs vyriškis atrodo taip apgailėtinai. Užtat Sintija dabar tiesiog švytėjo.

Aš atsidusau.

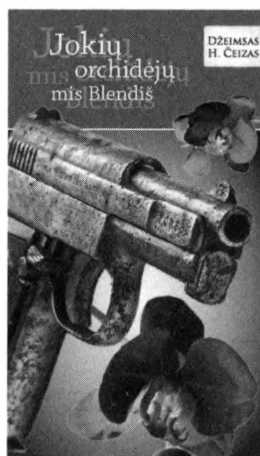
– Kas jums, *mon ami*?

– Nieko, – liūdnai burbtelėjau. – Kokios žavios šios dvi moterys!

– Ir nė viena iš jų neskirta jums? – užbaigė Puaro. – Nenusiminkite. Mes dar pamedžiosim ir, kas žino…

Agatha Christie
Kodėl nepaprašė Evans?

Agatha Christie
LIŪDNASIS KIPARISAS

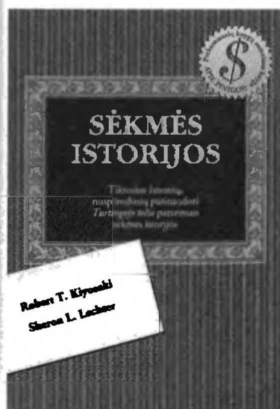

Jokių orchidėjų mis Blendiš
DŽEIMSAS H. ČEIZAS

Agatha Christie
Misis Makginti mirė

KODĖL MES NORIME, KAD JŪS BŪTUMĖTE TURTINGI
DU ŽMONĖS – VIENA IDĖJA
DONALDAS J. TRAMPAS
ROBERTAS T. KIJOSAKIS

DU TĖČIAI – TURTINGAS ir vargšas
Ko turtingieji moko savo vaikus ir ko nežino vargšai!
Robert T. KIYOSAKI
Sharon L. LECHTER

Turtingojo tėčio kolekcija
PINIGŲ SRAUTO KVADRANTAS
Turtingojo tėčio vadovas, kaip pasiekti finansinę laisvę
Robertas T. Kijosakis ir Šeron L. Lechter
„Du tėčiai - turtingas ir vargšas" autorių knyga

SĖKMĖS ISTORIJOS
Robert T. Kiyosaki
Sharon L. Lechter

Christie, Agatha
Ch525 Mįslingas nutikimas Stailze : [romanas] / Agata Kristi ; [iš anglų kalbos vertė Jolanta Kriūnienė]. – Vilnius : FNS Group, 2009. – 224 p. – (Agatos Kristi kolekcija, ISSN 1822-7376 ; 45)

ISBN 978-609-95090-0-6
UDK 820-3

Stailze ką tik nutiko keistas įvykis. Senosios misis Ingltorp dešinioji ranka, Evelina, sumurmėjusi apie "ratais sukančius ryklius" trenkė durimis ir išvažiavo. Kartu su ja kažko nebeliko ir namų atmosferoje. Jos buvimas skleidė saugumą; dabar gi įsiviešpatavo įtarinėjimai bei grėsmės nuojauta.
Sudaužyto kavos puodelio, vaško dėmės ant kilimo, begonijų klombos – viso to prisireikė Puaro, kad atsiskleistų jo legendinis įžvalgumas...

Iš anglų kalbos vertė ***Jolanta Kriūnienė***

Spaudė UAB "Spauda"
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius
Tel. (8 5) 2661149
www.spauda.com

Per 56 kūrybinės veiklos metus Agata Kristi parašė 79 detektyvinius romanus ir trumpų apsakymų rinkinius, 19 pjesių ir 6 romanus, pasirašytus Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) vardu.

Paskutinysis romanas „Mieganti žmogžudystė“, kuriame nusikaltimą narplioja mis Marpl, pasirodė 1976 metais.

Agata Kristi gimė 1890 metais Devono grafystėje, Torkyje, Frederiko ir Klarisos Milerių šeimoje. Pirmasis Agatos vyras buvo Arčibaldas Kristis. Vėliau rašytoja ištekėjo už archeologo Makso Melouno (Max Mallowan).

1971 metais Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Mirė 1976 metų sausio 12 dieną.

Stailze ką tik nutiko keistas įvykis. Senosios misis Ingltorp dešinioji ranka, Evelina, sumurmėjusi apie "ratais sukančius ryklius" trenkė durimis ir išvažiavo. Kartu su ja kažko nebeliko ir namų atmosferoje. Jos buvimas skleidė saugumą; dabar gi įsiviešpatavo įtarinėjimai bei grėsmės nuojauta. Sudaužyto kavos puodelio, vaško dėmės ant kilimo, begonijų klombos – viso to prisireikė Puaro, kad atsiskleistų jo legendinis įžvalgumas...

"KONE PERNELYG GENIALU... PAPASAKOTA TAIP AIŠKIAI IR PAPRASTAI."

TIMES LITERARY SUPPLEMENT

Erkiulis Puaro

Agatha Christie